

1. Všeobecná časť:

1. Doterajšia legislatívna úprava

Po prechode Slovenskej republiky na trhovú ekonomiku po roku 1989 nastala potreba legislatívne upraviť pravidlá pri vynakladaní verejných (štátnych, obecných) finančných prostriedkov pri zabezpečovaní potrieb zo strany subjektov zapojených na štátny, resp. obecný rozpočet.

Pravidlá verejného obstarávania sú v Slovenskej republike uplatňované od roku 1994, kedy nadobudol účinnosť zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 263/1993 Z. z. o verejnom obstarávaní tovarov, služieb a verejných prác.

Pri tvorbe tohto zákona sa vychádzalo z modelového zákona Komisie pre obchodné právo pri OSN (UNCITRAL). S vedomím ťažkostí pri uplatňovaní novej právnej úpravy hospodárenia s verejnými prostriedkami a navyše v období prechodu na trhovú ekonomiku sa zvolila čo najjednoduchšia forma zákona s dôrazom na základné princípy verejného obstarávania, a aby sa dosiahla tzv. „najlepšia hodnota peňazí“ (best value for money), čo je možné najmä vytvorením konkurenčného, súťažného prostredia so stanovením rovnakých pravidiel a podmienok pre všetkých účastníkov. Zákon o verejnom obstarávaní zabezpečoval uplatňovanie základných princípov verejného obstarávania, ako transparentnosť procesu verejného obstarávania, nediskriminácia a zabezpečenie rovnakých podmienok uchádzačov a efektívnosť pri vynakladaní verejných prostriedkov.

Od roku 1998 sa začali práce na novom zákone o verejnom obstarávaní, pričom ako východisko boli vzaté smernice Európskych spoločenstiev upravujúce oblasť verejného obstarávania. Dôvodom pre vypracovanie nového zákona o verejnom obstarávaní bola potreba aproximácie práva Slovenskej republiky s právom Európskych spoločenstiev. Prijatie zákona č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov zo 14. septembra 1999 predstavovalo významný posun v uplatňovaní pravidiel verejného obstarávania v súlade so smernicami Európskych spoločenstiev pre túto oblasť. Pravidlá a postupy verejného obstarávania začali uplatňovať štátne rozpočtové a štátne príspevkové organizácie, štátne účelové fondy, obce a nimi zriadené organizácie, právnické osoby zriadené zákonom ako verejnoprávne inštitúcie, zdravotné poisťovne a právnické osoby, na ktoré má štát alebo obec rozhodujúci vplyv a ktoré podnikajú v oblastiach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a telekomunikácií.

Na základe tohto zákona bol zriadený 1. januára 2000 Úrad pre verejné obstarávanie s kompetenciami pre riadenie politiky verejného obstarávania a koncesného obstarávania, pre výkon dohľadu nad verejným obstarávaním, vrátane riešenia námietok proti postupu obstarávateľa, výkon dohľadu nad koncesným obstarávaním, vydávanie Vestníka verejného obstarávania, vedenie zoznamu podnikateľov a pre prípravu odborne spôsobilých osôb na verejné obstarávanie.

V roku 2001 bol prijatý zákon č. 557/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vecným dôvodom pre prijatie tejto právnej normy bolo podriaďiť modifikovaným pravidlám aj väčšinu plnení, ktoré boli dovtedy vyňaté z verejného obstarávania, išlo o tzv. podprahové obstarávanie (obstarávanie predmetov „nízkych hodnôt“, príp. o tzv. small value contracts – zákazky nízkych hodnôt). Prvoradým cieľom tejto právnej úpravy bolo, okrem iného, prispieť aj k naplneniu cieľov Národného programu boja proti korupcii.

V januári 2003 nadobudol účinnosť zákon č. 530/2002 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 263/1999 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 557/2001 Z. z. Účelom tohto zákona bolo ďalšie doplnenie, resp. zmena ustanovení vyplývajúca zo smerníc Európskych spoločenstiev pre oblasť verejného obstarávania. Upravila sa definícia obstarávateľa tak, že sa stanovili základné znaky, ktoré tieto organizácie a podniky musia spĺňať, upravila sa aj definícia uchádzača a záujemcu, ktorí boli pôvodne definovaní cez pojem podnikateľa podľa Obchodného zákonníka, čo bolo vnímané ako diskriminácia voči účastníkom verejného obstarávania z iných krajín. Zaviedli sa zrýchlené postupy verejného obstarávania v užšej súťaži a rokovacom konaní so zverejnením, ktoré obstarávateľ môže použiť v osobitných prípadoch, ak sa nachádza v časovej tiesni.

Ďalším legislatívnym milníkom v oblasti reglementácie pravidiel verejného obstarávania bol zákon č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004 a ktorý nahradil predchádzajúci zákon o verejnom obstarávaní. Do tohto zákona boli riadne transponované všetky vtedy platné smernice ES upravujúce oblasť verejného obstarávania. Aproximácia práva Slovenskej republiky s právom Európskych spoločenstiev bola jednou z podmienok vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie a prispela k úspešnému začleneniu do ďalších európskych a svetových hospodárskych štruktúr.

Prijatie zákona o verejnom obstarávaní, v porovnaní s predchádzajúcimi právnymi úpravami, umožnilo obstarávateľom postupovať pri výbere zmluvného partnera formou spoločného obstarávania, upresnila sa definícia obstarávateľa, súčasne sa upresnilo stanovenie predpokladanej ceny predmetu obstarávania, podmienky účasti uchádzačov a záujemcov, najmä preukazovanie ich finančného a ekonomického postavenia a technickej spôsobilosti.

Odlišným spôsobom vyhlasujú verejné obstarávanie obstarávatelia z klasického sektora a obstarávatelia z vybraných odvetví, ktorým sa zároveň vytvárajú väčšie možnosti výberu postupov verejného obstarávania, ako je vedenie vlastných kvalifikačných systémov spôsobilých právnických alebo fyzických osôb, s ktorými môžu podľa potreby uzavrieť zmluvu efektívnym spôsobom. Obsah a vzory jednotlivých oznámení upravuje Vyhláška Úradu pre verejné obstarávanie č. 575/2003 Z. z. o obsahu a vzoroch oznámení používaných vo verejnom obstarávaní.

Do zákona o verejnom obstarávaní sa premietli postupy pri uzavieraní koncesných zmlúv vzhľadom na to, že na ich uzavieranie sa používajú rovnaké postupy verejného obstarávania, ako pri zmluvách na uskutočnenie stavebných prác a postupy uplatňované pre verejnú bytovú výstavbu.

Najvýznamnejšou zmenou oproti predchádzajúcej právnej úprave bolo vytvorenie nového spôsobu riešenia revízných postupov v procese verejného obstarávania, kde sa zaviedol nový inštitút vybavovania žiadosti o nápravu obstarávateľom, ktorý predchádza konaniu úradu, t.j. konaniu o námietkach alebo výkonu kontroly. Rozhodovanie o námietkach sa uskutočňuje v trojčlenných alebo päťčlenných komisiách za účasti aj externých členov.

2. Súčasná legislatívna úprava

Pravidlá verejného obstarávania sú v súčasnosti komplexne reglementované v zákone č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento zákon nadobudol účinnosť 01. 02. 2006 a jeho kreovanie vyplynulo z potreby transponovania smerníc pre oblasť verejného obstarávania, konkrétne smernice 2004/18/ES o koordinácii postupov pri zadávaní verejných zákaziek na práce, verejných

zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby (tzv. klasický sektor) a smernice 2004/17/ES o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb (tzv. vybrané odvetvia), ktoré Európsky parlament a Rada schválili 31. 03 2004. Súčasne platný a účinný zákon o verejnom obstarávaní bol predmetom mnohých novelizácií, pričom najzásadnejšie zmeny priniesli jeho novelizácie, ktoré boli predmetom zákona č. 28/2013 Z. z. a zákona č. 95/2013 Z.z.

3. Dôvody pre novú legislatívu

Oblasť verejného obstarávania je jednou z najsledovanejších oblastí, ktorá spolu s ďalšími pravidlami pre voľný pohyb tovarov, služieb, pracovných síl a kapitálu vytvára prostredie pre konkurenciu v rámci spoločného vnútorného trhu a spolu s nimi je zárukou vyrovnaného a udržateľného rastu, vyššej zamestnanosti a sociálnej starostlivosti, vyššej životnej úrovne a kvality života, ako aj ekonomickej a sociálnej súdržnosti.

Dňa 15. Januára 2014 boli v Európskom parlamente schválené návrhy nových smerníc upravujúcich oblasť verejného obstarávania, a sice Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní – tzv. „Klasická smernica“ (ďalej tiež ako „smernica 2014/24“), Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb – tzv. „Sektorová smernica“ (ďalej tiež ako „smernica 2014/25“) a Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ o udeľovaní koncesíí (ďalej tiež ako „smernica 2014/23“). Prvé dve menované smernice zrušujú a nahrádzajú doterajšie smernice č. 2004/17/ES a 2004/18/ES a tretia menovaná je úplne novou samostatnou právnou úpravou. Všetky tri smernice nadobudli účinnosť 20. dňom od ich zverejnenia, t.j. 18. apríla 2014 a od tohto dátumu začala členským štátom plynúť 24-mesačná transpozičná lehota (36 mesiacov pre Centrálne obstarávanie a 54 mesiacov pre zavedenie povinnej elektronizácie).

Nové smernice v podstate vychádzajú zo zásad a princípov založených ich predchodcami, pričom ich hlavnými cieľmi sú zefektívnenie a urýchlenie procesov verejného obstarávania prostredníctvom povinnej elektronizácie, väčšia flexibilita a zníženie administratívnej záťaže, uľahčenie prístupu malým a stredným podnikom na trh, podpora využívania verejného obstarávania ako kľúčového nástroja na plnenie cieľov environmentálnej a sociálnej politiky a taktiež zavedenie väčšej právnej istoty pri aplikácii jednotlivých inštitútov.

2. Osobitná časť:

Čl. I

K § 1

Predmetné ustanovenie vymedzuje pôsobnosť zákona o verejnom obstarávaní, ktorý sa vzťahuje na zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, zákaziek na poskytnutie služieb, zadávanie koncesíí na stavebné práce a služby a na súťaž návrhov. Smernice Európskej únie o verejnom obstarávaní vyžadujú, aby bolo zadávanie zákaziek realizované v súlade so zásadami Zmluvy o fungovaní Európskej únie, najmä so zásadami voľného pohybu tovaru, slobody usadiť sa a slobody poskytovania služby, ako aj s princípmi, ktoré z týchto slobôd vyplývajú, t.j.

v súlade s princípom rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie, vzájomného uznávania, proporcionality a transparentnosti.

Ustanovenie reflektuje konečnú množinu exempcií, ktoré umožňujú smernice Európskej únie o verejnom obstarávaní, pri ktorých nie je povinnosť aplikovať postupy a pravidlá verejného obstarávania. V ustanovení je riešená výnimka týkajúca sa ochrany základných bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky. Ide o krajné bezpečnostné záujmy, pri ktorých je zadávanie zákazky alebo koncesie postupmi verejného obstarávania, vrátane postupov, ktoré sa týkajú zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti, vylúčené z dôvodu, ktorý je uznaný Zmluvou o fungovaní Európskej únie (národná bezpečnosť).

Ďalšie exempcie predstavujú rozhodcovské a zmierovacie konania, nadobúdanie práv k existujúcim stavbám a iným nehnuteľnostiam.

Predmetom zákonnej exempcie sú aj výskumné a vývojové služby, okrem výskumných a vývojových služieb určených CPV kódmi skupiny týchto služieb, ktoré slúžia na plnenie úloh verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa a k jeho prospechu, za predpokladu, že sú plne financované verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom. Iba predstierané podieľanie sa na výsledkoch výskumu a vývoja alebo iba symbolická účasť na odplate pre poskytovateľa služieb nie je naplnením predmetnej výnimky.

Právna úprava ďalej ustanovuje výnimku s postupov verejného obstarávania, ak ide o uzatváranie pracovnoprávných vzťahov.

Ďalšou výnimkou je obstarávanie vykonávané podľa pravidiel medzinárodnej organizácie. Ďalej sú z pôsobnosti zákona vyňaté zákazky týkajúce sa určitých služieb na úseku civilnej obrany alebo ochrany, ak ich vykonáva nezisková organizácia alebo združenie.

Ďalej sú vyňaté civilné zákazky alebo koncesie, ktorých predmetom sú určité finančné služby.

Osobitnú výnimku predstavuje zákazka, ktorej cieľom je poskytovanie verejných elektronických komunikačných služieb alebo poskytovanie alebo využívanie verejnej elektronickej komunikačnej siete, čo môže predstavovať situáciu, keď verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ má v úmysle využiť už určité geograficky dislokované siete s cieľom využiť ich ako prípadný poskytovateľ komunikačných služieb. Nejde teda o prípady, keď má verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ záujem o služby poskytovateľov hlasových alebo dátových elektronických služieb s cieľom získať telefonické alebo internetové prepojenie.

Pri zadávaní verejných zákaziek na určité audiovizuálne a rozhlasové mediálne služby poskytovateľmi mediálnych služieb by sa malo umožniť zohľadnenie aspektov kultúrneho alebo sociálneho významu, v dôsledku čoho sa uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania stáva nevhodným. Z týchto dôvodov je opodstatnená výnimka v prípade verejných zákaziek na služby, ktoré zadávajú samotní poskytovatelia mediálnych služieb, na kúpu, vývoj, produkciu alebo koprodukcii predpripravených programov a iných prípravných služieb, ako sú napríklad služby súvisiace so scenármi alebo umeleckými výkonmi potrebnými na výrobu programu. Uvedené vylúčenie by sa malo vzťahovať rovnako na vysielacie mediálne služby a na služby na požiadanie - nelineárne služby. Uvedené vylúčenie sa však nevzťahuje na dodanie technického vybavenia potrebného na produkciu, koprodukcii a vysielanie takýchto programov.

V prípade zákaziek, súťaží návrhov alebo koncesií, ktoré sú plne financované medzinárodnou organizáciou alebo medzinárodnou finančnou inštitúciou, sa na zadávanie zákaziek, koncesií alebo súťaže návrhov neuplatní zákonná úprava, ak sa pri ich zadávaní postupuje podľa osobitných

pravidiel týchto financujúcich subjektov. V prípade spolufinancovania takýmito subjektami sa zmluvné strany dohodnú na pravidlách, ktoré sa aplikujú.

Určité právne služby sa poskytujú spôsobom, ktorý sa nemôže riadiť pravidlami verejného obstarávania - ide napr. o prípad, keď je poskytovateľ určitej právnej služby ustanovený súdom alebo táto služba je vykonávaná ex lege. Z pôsobnosti zákona sú vyňaté taktiež zákazky týkajúce sa politickej kampane, ako sú najmä výroba propagačných filmov a videonahrávok.

Ďalšou z exempcií je poskytovanie centralizovaných činností vo verejnom obstarávaní centrálnou obstarávacou organizáciou, vrátane podporných činností vo verejnom obstarávaní, ak sú tieto poskytované centrálnou obstarávacou organizáciou zároveň s centralizovanými činnosťami vo verejnom obstarávaní.

Ďalej sú z pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní vyňaté zákazky na služby, ktoré sa týkajú verejnej osobnej dopravy na dráhach.

Osobitnú kategóriu exempcií predstavujú zákazky zadávané obstarávateľom, ktorý zároveň nespĺňa definičné znaky verejného obstarávateľa, t.j. ide o zadávanie zákaziek obstarávateľom a zákazka sa týka činností mimo rozsahu vybratých činností, kde sa uplatňuje regulácia zákona o verejnom obstarávaní. Pri takýchto zákazkách nie je obstarávateľ povinný zadávať zákazku prostredníctvom postupov stanovených zákonom o verejnom obstarávaní; to však nevyklučuje jeho povinnosť reflektovať povinnosti vyplývajúce zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Z pôsobnosti zákona sú vyňaté aj špecifické zákazky a koncesie súvisiace s plnením úloh ozbrojených síl, ako aj určité zákazky a koncesie v oblasti obrany a bezpečnosti. V prvom prípade sú v zmysle § 1 ods. 2 písm. x) a y) vyňaté akékoľvek zákazky, súťaže návrhov (t. j. aj civilné) a koncesie v oblasti obrany a bezpečnosti súvisiace s rozmiestnením ozbrojených síl, ak sa pri ich zadávaní postupuje podľa pravidiel medzinárodnej zmluvy, resp. pokiaľ ide o nasadenie týchto síl v tretej krajine a operačné potreby vyžadujú, aby plnenie poskytovali subjekty v oblasti operácie (napr. môže ísť o poskytovanie logistickej podpory pre vojská nasadené vo vojnovnej operácii). V druhom prípade, § 1 ods. 2 písm. z) až ac) poskytujú výpočet výnimiek vzťahujúci sa len na zákazky (príp. aj koncesie) v oblasti obrany a bezpečnosti, nakoľko tieto výnimky spadajú len pod pôsobnosť smernice Európskeho Parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (ďalej len „smernica 2009/81/ES“), a preto ich nemožno aplikovať na civilné zákazky.

Ďalej sú z pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní vyňaté určité koncesie, predovšetkým ak ide o koncesiu týkajúcu sa poskytovania alebo prevádzkovania pevných sietí za účelom poskytovania služby verejnosti v súvislosti s výrobou, prepravou alebo distribúciou pitnej vody alebo dodávaním pitnej vody do sietí. Ďalšiu výnimku predstavujú vymedzené služby spojené s prenosom elektronickej pošty, poštovými bezhotovostnými prevodmi a filatelistickými službami.

Zákon o verejnom obstarávaní sa nevzťahuje na zákazku zadávanú inej právnickej osobe za predpokladu, že sú splnené kumulatívne podmienky predmetného ustanovenia, t.j. je splnený predpoklad kontroly nad právnickou osobou, rozsah činností, ktorými je takáto osoba poverovaná a predpoklad neúčasti súkromného kapitálu. Obdobná výnimka sa uplatňuje aj v prípade zákazky, ktorú zadáva kontrolovaná osoba kontrolujúcej osobe.

Ďalšiu výnimku predstavuje zadávanie zákazky verejným obstarávateľom právnickej osobe za predpokladu, že verejný obstarávateľ spoločne s inými verejnými obstarávateľmi vykonáva kontrolu

nad touto osobou ako nad svojimi vlastnými organizačnými zložkami. Zároveň musí byť dodržaný rozsah činností, ktoré táto osoba vykonáva pre kontrolujúcich verejných obstarávateľov a musí byť splnená podmienka neúčasti súkromného kapitálu.

Ďalšiu kategóriu výnimiek predstavujú zákazky alebo koncesie, ak sa zmluva alebo koncesia uzatvára len medzi kontrahujúcimi verejnými obstarávateľmi. V tomto prípade musia byť splnené všetky kumulatívne podmienky predmetného ustanovenia.

Nad rámec exempcií, ktoré vyplývajú zo smerníc o verejnom obstarávaní, zákon reguluje ďalšie výnimky do finančného limitu nadlimitnej zákazky. Aj v tejto oblasti je potrebné starostlivo vyhodnocovať, či prípadná exempcia nie je vylúčená z dôvodu existencie cezhraničného záujmu o zákazku, tak ako ho identifikuje vo svojej judikatúre Súdny dvor Európskej únie. Ide najmä o situácie, kde je použitie zákona o verejnom obstarávaní komplikované, resp. hospodárska súťaž je vylúčená alebo podstatne zúžená.

Pre účely odstránenia možných interpretačných problémov je potrebné taktiež poznamenať, že pod pôsobnosť zákona o verejnom obstarávaní nespadá ani uzatváranie zmlúv o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktoré uzatvára zdravotná poisťovňa podľa osobitného predpisu. Uvedené vychádza z bodu 5 preambuly smernice 2014/24 podľa ktorého „táto smernica by sa nemala vzťahovať na poskytovanie služieb vyplývajúcich zo zákonov, iných právnych predpisov, či zamestnaneckých zmlúv.“

Zákon stanovuje pravidlo, ktoré zabraňuje účelovému zneužitiu exempcií z pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní. Predmetné výnimky z povinnej aplikácie zákona je potrebné vykladať reštriktívne a dôkazné bremeno ich použitia leží na konkrétnom verejnom obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, ktorý musí každý prípad exempcie náležite preskúmať a zadovážiť dostatočné dôkazné prostriedky odôvodňujúce vyňatie určitej zákazky z pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní.

K § 2

Predmetné ustanovenie objasňuje základnú terminológiu zákona o verejnom obstarávaní.

Verejným obstarávaním sa rozumejú pravidlá a postupy, ktoré predpisuje zákon v súvislosti s uzatváraním zmlúv povinnými subjektami.

Definícia hospodárskeho subjektu predstavuje najširšie vyjadrenie potenciálneho dodávateľa tovarov, poskytovateľa služieb alebo realizátora stavebných prác. Hospodársky subjekt, ktorý má záujem o účasť vo verejnom obstarávaní je záujemcom, ktorý sa predložením ponuky stáva uchádzačom. Predmetná terminológia nadväzuje na jednotlivé etapy procesu verejného obstarávania. Koncesionár je hospodársky subjekt, s ktorým bola uzavretá koncesná zmluva.

Ďalším inštitútom zákona o verejnom obstarávaní je rámcová dohoda. Ide o druh zmluvy, ktorá vymedzuje len určitý rámec plnenia na rozdiel od zmluvy, ktorá obsahuje všetky kontraktčné podmienky súvisiace s predmetom zákazky a tvorí konečnú úpravu vzájomných vzťahov zmluvných strán.

Ustanovenie taktiež poskytuje legálne definície spojené s komunikáciou, a síce vysvetlenie pojmov „písomne“ a elektronické prostriedky. Taktiež je bližšie špecifikované, čo sa rozumie pod pojmi „žiadosť o účasť“, „informácie potrebné na vypracovanie ponuky“ a „dokumenty potrebné na vypracovanie ponuky“

Podporná činnosť vo verejnom obstarávaní zahŕňa najmä poskytovanie elektronických zariadení a komunikačných platforiem pre proces verejného obstarávania, poskytovanie poradenstva v oblasti verejného obstarávania a samotnú realizáciu verejného obstarávania vrátane jeho prípravy.

Pojem životný cyklus zahŕňa všetky fázy spojené s obstaraním, využívaním a príp. likvidáciou predmetu zákazky.

V právnej úprave sa legálne vymedzuje pojem inovácia. Výskum a inovácie vrátane ekologických a sociálnych inovácií patria medzi hlavné hnacie sily budúceho rastu. Zo strategického hľadiska by verejní obstarávatelia a obstarávatelia mali čo najlepšie využiť verejné obstarávanie na podporu inovácií. Nákup inovačných výrobkov, stavebných prác a služieb zohráva dôležitú úlohu pri zvyšovaní účinnosti a kvality verejných služieb a zároveň reaguje na veľké spoločenské výzvy. Prispieva k dosiahnutiu čo najefektívnejšieho využívania verejných finančných prostriedkov, ako aj k rozsiahlejším hospodárskym, environmentálnym a spoločenským prínosom z hľadiska nových nápadov a ich zhmotnenia do inovačných výrobkov a služieb, čím sa podporuje udržateľný hospodársky rast. Vzhľadom na význam inovácií by verejní obstarávatelia a obstarávatelia mali čo najčastejšie umožňovať predkladanie variantných riešení. Pozornosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa by sa mala upriamiť na potrebu vymedziť minimálne požiadavky, ktoré by takéto variantné riešenia mali spĺňať.

„Inovácia“ je zavedenie nového alebo významne vylepšeného výrobku, služby alebo procesu vrátane, ale nie výlučne, výrobných, stavebných alebo konštrukčných procesov, novej marketingovej metódy alebo novej organizačnej metódy do podnikateľskej praxe, organizácie pracovného miesta alebo vonkajších vzťahov okrem iného s cieľom pomôcť riešiť spoločenské výzvy alebo podporiť stratégiu Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu;

Cieľom definície tovarov, služieb alebo stavebných prác bežne dostupných na trhu je vyjadriť bežnú dostupnosť ako stav, keď ide o také tovary, stavebné práce alebo služby, ktoré sa dodávajú na trhu takpovediac v rovnakej podobe, rovnakým spôsobom komukoľvek a nie sú špecificky upravené pre potreby verejného obstarávateľa v danom prípade. Ako príklad je možné uviesť software, ktorým je operačný systém, ktorý je bežným tovarom, keďže je v rovnakej podobe a spôsobom dodávaný komukoľvek. Naproti tomu software, ktorý si vyžaduje prispôbenie vždy na konkrétne požiadavky verejného obstarávateľa, je teda svojim spôsobom vždy jedinečný a s takýmto prispôbením nie je bežne dodávaný, nebude bežným tovarom. Obdobne osobné motorové vozidlo je bežným tovarom aj vrátane modifikácií, ak ich bežne predávajúci či výrobca ponúka aj iným odberateľom na trhu, avšak v prípade, ak ide o dodanie napríklad automobilu prispôbeného na záchranárske či iné obdobné činnosti, nepôjde o bežný tovar. Pri službách a prácach bude posudzovanie obdobné - ak pôjde o služby alebo stavebné práce, ktoré sú bežne ponúkané bez ohľadu na napríklad miesto plnenia len v závislosti od ich rozsahu, resp. iných, bežne ponúkaných podmienok, pôjde o bežne dostupné služby a práce. Naopak, ak budú jedinečne dohodnuté pre daný konkrétny prípad so všetkými špecifikami z neho vyplývajúcimi, nepôjde o bežnú dostupnosť. Orientáciu poskytne v prvom kroku už ponuka, ktorá bude formulovaná spôsobom "tak ako je". Ustanovenie ďalej obsahuje demonštratívny výpočet príkladov, kedy ide o bežne dostupné tovary, služby alebo stavebné práce. Pre úplnosť je napokon potrebné dodať, že definícia bežnej dostupnosti nevychádza z účtovných predpisov, a teda nie je relevantné, či v zmysle nich ide o tovary služby spotrebného charakteru alebo investičný majetok. Bežnú dostupnosť na účely tohto zákona je tak potrebné posudzovať vždy „ad hoc“, nakoľko môžu nastať prípady kedy investičný majetok bude bežne dostupný a naopak, tovar spotrebného charakteru nebude.

K § 3

Návrh zákona kategorizuje zákazky, ktoré zadáva verejný obstarávateľ a zákazky zadávané obstarávateľom, ktoré sú zadávané v procese verejného obstarávania a súčasne určuje vzťahy medzi nimi. Zákazka na účely tohto zákona je zákazka, ktorá sa uskutočňuje na základe písomnej zmluvy s plnením vyjadriteľným v peniazoch uzavretá s jedným alebo viacerými uchádzačmi a verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi a ktorej predmetom je uskutočnenie stavebných prác, poskytnutie služieb alebo dodanie tovarov.

V súlade s právom Európskej únie pre oblasť verejného obstarávania sa definujú zákazky na uskutočnenie stavebných prác, zákazky na dodanie tovaru a zákazky na poskytnutie služieb. Ďalším elementárnym členením zákaziek je delenie zákaziek na zákazky civilné a zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti.

K § 4

Ďalším základným inštitútom verejného obstarávania je koncesia. Koncesia je zákazkou rovnakého typu ako zákazka na uskutočnenie stavebných prác alebo zákazka na poskytnutie služieb, avšak protiplnením za plnenie dodávateľa je určité právo, ktoré môže byť spojené s finančným plnením. Nevyhnutým rozlišovacím znakom koncesie je existencia prenosu prevádzkového rizika na koncesionára, t.j. koncesionár pri svojej činnosti nesie riziko vystavenia sa podmienkam trhu. Príkladom koncesie môže byť napr. výstavba diaľnice, ktorú prevádzkuje koncesionár počas určitého časového obdobia, kedy výnosy z používania diaľnice platia jednotliví užívatelia diaľnice, avšak prípadné straty z nevyužívania tejto diaľnice nesie koncesionár, nie verejný obstarávateľ, t.j. koncesionár nesie riziko, že sa mu nevrátia investície vynaložené a náklady vzniknuté pri prevádzkovaní diaľnice. Uplatňovanie osobitných pravidiel upravujúcich udeľovanie koncesií by nebolo odôvodnené, ak by verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ oslobodil koncesionára od akejkolvek prípadnej straty tým, že by mu zaručil minimálny príjem rovnaký alebo vyšší ako vynaložené investície a náklady, ktoré tento hospodársky subjekt musí vynaložiť v súvislosti s plnením zmluvy. V takomto prípade by išlo o zákazku.

K § 5

V súlade s právom Európskej únie sa navrhuje stanovenie finančných limitov pre tovary, služby a stavebné práce v závislosti od predpokladanej hodnoty zákazky a typu verejného obstarávateľa, ktorý je povinný uplatňovať postupy pre nadlimitné zákazky a s nimi súvisiace povinnosti. Hodnota finančného limitu je vyjadrená v eurách bez DPH.

Európska komisia si i naďalej vyhradzuje právo meniť výšku finančných limitov, pričom zmena sa bude uskutočňovať na základe jej právnych aktov. Preto je vhodné, aby sa limit nadlimitnej zákazky na úrovni Slovenskej republiky ustanovoval všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá Úrad pre verejné obstarávanie. Vykonávací predpis umožní pružne reagovať na predmetné právne akty Európskej únie.

V návrhu ustanovenia sa verejnému obstarávateľovi stanovujú, v závislosti od výšky predpokladanej hodnoty zákazky, tri postupy, a to konkrétne pre nadlimitné zákazky, podlimitné zákazky a zákazky

s nízkou hodnotou, pričom obstarávateľovi sa stanovuje povinný postup pre nadlimitné zákazky, ktoré sa týkajú tzv. vybraných činností.

K § 6

Dôvodom navrhovanej úpravy je zabezpečenie určenia správnej predpokladanej hodnoty. Predpokladaná hodnota zákazky sa určuje ako cena bez dane z pridanej hodnoty v plánovacej etape procesu verejného obstarávania, pričom predpokladaná hodnota zákazky musí byť založená na predošlých skúsenostiach verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa alebo na údajoch získaných prieskumom trhu v čase pred samotným odoslaním oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo oznámenia použitého ako výzva na súťaž alebo v čase začatia postupu zadávania zákazky, ak sa publikácia oznámenia nevyžaduje. Pri určovaní predpokladanej hodnoty zákazky vychádza verejný obstarávateľ a obstarávateľ predovšetkým z vlastných skúseností a zmlúv, ktorých plnenie bolo vykonané v predchádzajúcom období. V súvislosti s určovaním predpokladanej hodnoty zákazky je vhodné, aby verejný obstarávateľ a obstarávateľ vykonával prieskum trhu všetkými dostupnými prostriedkami až do zaslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo oznámenia použitého ako výzva na súťaž na zverejnenie a sledoval aj iné skutočnosti ovplyvňujúce určenie predpokladanej hodnoty zákazky, ako napr. vývoj na komoditnom trhu alebo informácie z katalógov internetu a pod.. Uvedené je možné realizovať prostredníctvom prieskumu cenníkov, produktových katalógov, štatistických údajov o vývoji cien, využívaním pomôcok na výpočet cien (tzv. konfigurátorov) a pod..

Pri určovaní predpokladanej hodnoty zákazky sa musia vziať do úvahy všetky príjmy plánované vynaložiť dodávateľovi za predmet zákazky, či už od verejného obstarávateľa, obstarávateľa alebo od tretích strán. Na účely určenia PHZ by sa pojem „porovnateľný predmet plnenia“ mal chápať ako výrobky, ktoré sú určené na rovnaké alebo podobné použitie, ako sú tovary predstavujúce určitú škálu potravín alebo rôzne položky kancelárskeho nábytku. Obvykle by hospodársky subjekt, ktorý je činný v danej oblasti, pravdepodobne vykonával dodanie takéhoto tovaru ako súčasť svojej bežnej škály produktov.

Na účely určenia predpokladanej hodnoty daného obstarávania by sa malo spresniť, že pri určovaní predpokladanej hodnoty by sa malo umožniť vychádzať z rozdelenia obstarávania len vtedy, keď je to odôvodnené z objektívnych dôvodov. Napríklad by mohlo byť dôvodné určiť predpokladanú hodnotu zákazky na úrovni samostatnej prevádzkovej jednotky verejného obstarávateľa, akou sú napríklad školy alebo materské školy, a to za predpokladu, že daná jednotka je samostatne zodpovedná za svoje obstarávanie. To možno predpokladať, ak samostatná prevádzková jednotka nezávisle vykonáva postupy obstarávania a prijíma rozhodnutia o nákupe, disponuje samostatným rozpočtom pre predmetné obstarávanie, uzaviera zmluvu nezávisle a financuje zákazku z rozpočtu, ktorý má k svojej dispozícii. Rozdelenie nie je odôvodnené, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ iba decentralizovane organizuje obstarávanie.

Navrhovanými ustanoveniami sa ustanovujú pravidlá na určenie predpokladanej hodnoty zákazky, ak ide o tovary, služby a stavebné práce. Pri opakovaných zadávaniach zákazky sa predpokladaná hodnota zákazky určuje aj vrátane nasledujúcich opakovaných plnení s pôvodným zmluvným partnerom. Ak verejný obstarávateľ a obstarávateľ udeľuje ceny a odmeny uchádzačom alebo účastníkom v súťaži návrhov, tieto sa započítajú do predpokladanej hodnoty zákazky. Do pravidiel určovania predpokladanej hodnoty zákazky na stavebné práce je zaradené aj pravidlo pre určenie predpokladanej hodnoty stavebných prác, ak na uskutočnenie stavebných prác poskytne verejný obstarávateľ a obstarávateľ určité tovary, pokiaľ sú tieto tovary nevyhnutné na vykonanie daných

stavebných prác. Predpokladaná hodnota týchto tovarov, ktoré verejný obstarávateľ a obstarávateľ poskytne v súvislosti so zadávaním zákazky na stavebné práce, sa zahrňa do predpokladanej hodnoty stavebnej práce. Stanovenie tohto pravidla zabraňuje zníženiu predpokladanej hodnoty zákazky na stavebné práce, a tým aj možnosti vyhnúť sa aplikácii pravidiel a postupov stanovených napríklad pre nadlimitné zákazky z hľadiska stanovených finančných limitov.

Ďalej sa ustanovuje pravidlo týkajúce sa rozdelenia zákazky na časti, ak ide o stavebné práce a služby a samostatne pre tovary. Navrhovaným ustanovením sa vytvára predpoklad na obmedzenie situácií, v ktorých dochádza k obchádzaniu postupov upravených zákonom.

Základom pre určovanie predpokladanej hodnoty zákazky na dodanie tovaru je dĺžka trvania zmluvného vzťahu. Pri uzatváraní zmluvy, ak ide o zmluvu uzavretú na pevne stanovené obdobie, sa predpokladaná hodnota zákazky stanovuje na celé obdobie trvania zmluvy. Ak sa zmluva uzatvára na neurčitú dobu alebo dobu dlhšiu ako 4 roky, predpokladaná hodnota zákazky sa určuje 48-násobkom predpokladanej mesačnej platby. Medzi pravidlá na určenie predpokladanej hodnoty zákazky na dodanie tovaru sa zahrnuli aj lízingsové zmluvy, nájomné zmluvy a zmluvy o kúpe tovarov na splátky.

V predmetnom ustanovení sú definované náklady, ktoré verejný obstarávateľ a obstarávateľ musí zahrnúť do predpokladanej hodnoty zákazky na služby, ak ide o poisťovacie služby, bankové a iné finančné služby alebo náklady súvisiace so súťažou návrhov. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ určí predpokladanú hodnotu zákazky, ak výsledkom procesu obstarávania je zmluva uzavretá na dobu do 4 rokov tak, že vezme do úvahy celé obdobie plnenia zmluvy.

Pri uzatváraní zmluvy na dobu dlhšiu ako 4 roky alebo na dobu neurčitú sa určuje predpokladaná hodnota zákazky 48-násobkom mesačnej platby. Takáto zmluva však zaniká vyčerpaním plnenia vo výške predpokladanej hodnoty zákazky, ak ide o podlimitnú zákazku alebo s nízkou hodnotou.

Pre stanovenie predpokladanej hodnoty zákazky sa definujú prípady, keď nie je možné určiť, či ide o zákazku na tovar alebo službu, teda nie je možné stanoviť ich podiely. Je to najmä pri zákazkách na dodanie tovaru a poskytnutie služby, ktoré nie je možné oddeliť, a preto sa predpokladaná hodnota zákazky stanoví ako celková hodnota tovaru a služby bez ohľadu na ich podiely, kde sa zahrnie aj hodnota montážnych a inštalačných prác.

Ak sa verejný obstarávateľ a obstarávateľ rozhodne uplatniť dynamický nákupný systém alebo uzavrieť rámcovú dohodu, do predpokladanej hodnoty zákazky pre dynamický nákupný systém, resp. rámcovú dohodu musí zaradiť všetky predpokladané hodnoty zákaziek, ktoré má v úmysle počas dĺžky trvania týchto systémov a v rámci nich zadávať.

Taktiež sa stanovujú pravidlá pre výpočet predpokladanej hodnoty zákazky v prípade inovatívneho partnerstva.

Zároveň sa stanovuje postup pri určovaní predpokladanej hodnoty koncesie.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ je povinný používať pri výbere zmluvného partnera pravidlá a postupy upravené zákonom. Zakazuje sa rozdeliť predmet zákazky tak, aby toto rozdelenie umožnilo aplikovať postup platný pre nižšie finančné limity, čo by spôsobilo najmä nesplnenie požiadaviek na transparentnosť, keď sa napr. pre nadlimitné zákazky vyžaduje zverejnenie zadávania zákazky alebo koncesie v Úradnom vestníku Európskej únie.

Stanovuje sa pravidlo povinného uverejnenia predpokladanej hodnoty, množstva alebo rozsahu obstarávaných tovarov, stavebných prác alebo služieb v oznámení o vyhlásení verejného

obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v oznámení o koncesii. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ určuje podmienky účasti vo väzbe na predpokladanú hodnotu alebo ak vyžaduje zábezpeku, musí uviesť predpokladanú hodnotu v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo v oznámení o koncesii. V súlade s princípom transparentnosti sa expressis verbis stanovuje povinnosť v dokumentácii k verejnému obstarávaniu uchovávať aj informácie a podklady na základe ktorých sa určila predpokladaná hodnota, ako sú napr. prieskumy trhu, katalógy, cenníky, predošlé faktúry a pod.

K § 7

V súlade s legislatívou Európskej únie sa ustanovujú jednotlivé kategórie verejného obstarávateľa. Zadávanie verejných zákaziek orgánmi členských štátov alebo v ich mene musí byť v súlade so zásadami Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a najmä so zásadami voľného pohybu tovaru, slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby, ako aj so zásadami, ktoré z nich vyplývajú, ako sú rovnaké zaobchádzanie, nediskriminácia, vzájomné uznávanie, proporcionalita a transparentnosť.

Ustanovením sa vymedzuje okruh subjektov, tzv. klasický sektor–verejný obstarávateľ, na ktoré sa vzťahuje povinné uplatňovanie zákona. Zákon o verejnom obstarávaní je povinný aplikovať každý subjekt, ktorý používa verejné financie alebo podlieha kontrole alebo riadeniu iného verejného obstarávateľa.

Definícia zahŕňa štátne, regionálne a miestne organizácie a ďalšie organizácie v pôsobnosti verejného práva. Ide o také vymedzenie pojmu, ktorý zahŕňa všetkých verejných obstarávateľov z verejného sektora (klasického sektora, ako ho určuje Smernica 2014/24/EÚ - sekundárne právo EÚ pre oblasť verejného obstarávania).

Do kategórie verejných obstarávateľov uvedených pod písmenom a) patria napríklad Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, Kancelária prezidenta republiky Slovenskej republiky, Ústavný súd Slovenskej republiky, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, sústava ústredných orgánov štátnej správy a miestnej štátnej správy, sústava súdnych orgánov a orgánov prokuratúry, účelové fondy.

Územná samospráva je časťou správy štátu decentralizovanou na územné jednotky. Do kategórie verejných obstarávateľov uvedených pod písmenom b) a c) patria mestá a obce a vyššie územné celky.

Do kategórie verejných obstarávateľov uvedených pod písmenom d) patria napríklad zriadené zákonom alebo na základe zákona, ako sú príspevkové organizácie, verejnoprávne organizácie, zdravotné poisťovne, Národná banka Slovenska atď. Do tejto kategórie verejných obstarávateľov spadajú aj organizácie, ktoré boli zriadené alebo založené vyššie uvedenými verejnými obstarávateľmi. V zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý poukazuje na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, podmienka „právnickej osoby založenej alebo zriadenej na osobitný účel plnenia potrieb vo všeobecnom záujme, ktoré nemajú komerčný ani priemyselný charakter“ v žiadnom prípade neznamená, že takáto právnická osoba by mala vykonávať len činnosti vo všeobecnom záujme, ktoré nemajú komerčný ani priemyselný charakter. Dokonca subjekt musí byť považovaný za verejného obstarávateľa aj v prípade, keď jeho činnosť súvisiaca s uspokojovaním potrieb vo všeobecnom záujme tvorí len malú časť jeho celkovej činnosti, ktorú vykonáva. Verejný obstarávateľ–právnická osoba podľa ods. 1 písm. d) je definovaná rovnako, ako v práve Európskej únie na základe troch kritérií. Týmto sa vytvára predpoklad pre interpretáciu, aby sa zákon vzťahoval

na každú organizáciu zriadenú alebo založenú vo verejnom záujme, ktorej prevádzkové rozhodnutia a činnosť sú alebo môžu byť ovplyvnené verejným obstarávateľom ako dôsledok vzájomných vzťahov. Verejným obstarávateľom je v tomto prípade právnická osoba založená alebo zriadená na osobitný účel plnenia potrieb vo verejnom záujme, ktorý nemá priemyselný alebo komerčný charakter a súčasne spĺňa aspoň jednu z troch podmienok.

Podobne ako pri pojme štát v kontexte smerníc týkajúcich sa verejného obstarávania sa aj právnická osoba podľa ods. 1 písm. d), podľa výkladu vydaného Súdnym dvorom Európskej únie, musí interpretovať funkcionálnym spôsobom. Právnická osoba podľa ods. 1 písm. d), ktorá nie je nastavená na tvorbu zisku v rámci svojej hlavnej aktivity, obvyčajne nie je vystavená konkurencii zo strany iných subjektov voľného trhu, cieľom jej činnosti je uspokojovanie potrieb vo verejnom záujme, ktoré nie sú uspokojované súkromnými podnikateľmi, alebo na uspokojovanie potrieb vo verejnom záujme chce mať štát alebo orgán samosprávy výhradný alebo rozhodujúci vplyv. Pri zakladaní právnickej osoby podľa ods. 1 písm. d) z dôvodov plnenia potrieb vo všeobecnom záujme sa štát alebo orgán samosprávy rozhoduje, či dané potreby bude uspokojovať sám, alebo si zachová rozhodujúci vplyv nad ich uspokojovaním. Právnická osoba podľa ods. 1 písm. d) uspokojujúca potreby vo verejnom záujme, ktoré nemajú priemyselný alebo obchodný záujem, sa môže riadiť inými hľadiskami, než sú ekonomické hľadiská. Preto úplná neexistencia konkurencie, ako aj naproti tomu existencia silnej konkurencie, nie je rozhodujúcou podmienkou pre to, aby sa jednoznačne dalo určiť, či konkrétna potreba je potrebou vo verejnom záujme, ktorá nemá priemyselný alebo obchodný charakter. V situácii, ak daná právnická osoba podľa ods. 1 písm. d) bežne vykonáva aj iné úlohy, než verejné, rozhodujúci význam má zhodnotenie prvotného cieľa stanoveného pri jej založení. Ak bola táto právnická osoba vytvorená s cieľom zabezpečovania potrieb vo verejnom záujme a bežne popritom vykonáva hospodárske aktivity zamerané na zisk, nie je tu právny dôvod jej vyňatia spod pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní, a to dokonca ani vtedy, ak jej činnosť vo verejnom záujme bežne predstavuje len nevelikú časť v porovnaní s rozsahom jej obchodnej činnosti. K tomuto výkladu dospel SDEÚ (Rozhodnutie SDEÚ z 15. 01. 1998 vo veci C-44/96 Mannesmann).

K § 8

Navrhovaným znením sa zakladá povinnosť aplikovať postupy podľa zákona o verejnom obstarávaní aj osobám, ktoré za štandardných okolností nie sú povinné aplikovať postupy verejného obstarávania. Predmetným ustanovením sa zakotvuje pravidlo prenesenia povinnosti aplikovať postupy verejného obstarávania, pričom legislatívna úprava priznáva „dotovaným subjektom“ rozličný status v závislosti od percentuálnej miery výšky poskytnutých finančných prostriedkov.

K § 9

I naďalej je potrebné, aby sa zachovali pravidlá obstarávania, ktoré vykonávajú subjekty pôsobiace v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb, keďže vnútroštátne orgány v rámci Európskej únie môžu aj naďalej ovplyvňovať konanie takýchto subjektov vrátane účasti na ich kapitáli a zastúpenia v ich správnych, riadiacich alebo dozorných orgánoch. Ďalším dôvodom na pokračovanie s reguláciou obstarávania v týchto odvetviach je uzatvorená povaha trhov, na ktorých subjekty v týchto odvetviach pôsobia, zapríčinená existenciou osobitných alebo výlučných práv, ktoré udeľujú členské štáty a ktoré sa týkajú zásobovania sietí, poskytovania prístupu do sietí alebo prevádzkovania sietí na účely poskytovania príslušných služieb.

Ustanovením sa definuje okruh obstarávateľov pôsobiacich v oblasti vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb, ktorí sú povinní aplikovať zákon pri splnení podmienok uvedených v tomto ustanovení. Týmto ustanovením sa jednoznačne a vyčerpávajúco vymedzuje skupina obstarávateľov, tzv. vybrané odvetvia, tak ako to rozpracováva právo Európskej únie, ktoré rozlišuje verejných obstarávateľov v klasickom sektore a obstarávateľov z vybraných odvetví. Na rozdiel od verejných obstarávateľov (klasický sektor), na ktorých sa zákon vzťahuje vždy.

Ak verejný obstarávateľ vykonáva niektorú z vybraných činností postupuje pri zadávaní takejto zákazky ako obstarávateľ. Takýto verejný obstarávateľ postupuje podľa zákona o verejnom obstarávaní, ak zadáva zákazky na tovary, služby a stavebné práce v súvislosti s činnosťami v odvetví energetiky a tepelnej energetiky, vodného hospodárstva, dopravy, poštových služieb a s ťažbou ropy, plynu, uhlia a ostatných tuhých palív, prieskumom ložísk uhlia alebo ostatných tuhých palív, ako aj s činnosťami súvisiacimi s prevádzkovaním prístavov a letísk.

Obstarávateľom je aj právnická osoba, na ktorú má verejný obstarávateľ vykonávajúci aspoň jednu z vymedzených činností priamy alebo nepriamy rozhodujúci vplyv z hľadiska majetku, obchodného podielu alebo jej spravovania a súčasne vykonáva aspoň jednu z činností, ktoré zákon vymedzuje ako vybranú činnosť. Ustanovenie taxatívne vymedzuje, čo sa rozumie pod rozhodujúcim vplyvom na právnickú osobu.

Medzi obstarávateľov sa zaraďujú subjekty, ktoré disponujú osobitným právom alebo výlučným právom, ktoré pochádza z oprávnení pridelených zákonom alebo individuálnym správnym aktom vydaným príslušným orgánom, ktorých výsledkom je obmedzenie výkonu činností ustanovených zákonom, alebo stav, kedy určité podmienky umožňujú podstatným spôsobom ovplyvňujú schopnosť vykonávať takéto činnosti inými subjektami. Môže ísť o prípady, kde v dôsledku tohto výlučného práva bude môcť byť obmedzené vlastnícke právo k pozemkom čiastočne alebo úplne tým, že na týchto pozemkoch môžu byť umiestnené siete alebo zariadenia s nimi súvisiace na pozemku, pod pozemkom alebo nad pozemkom.

Navrhovanými ustanoveniami sa taxatívne vymedzujú činnosti v oblasti energetiky, tepelnej energetiky, vodného hospodárstva, dopravy a poštových služieb.

Do sféry pôsobnosti zákona sa zahŕňajú činnosti súvisiace s vodohospodárskymi dielami, zavlažovaním, odvodňovaním pôdy, likvidáciou alebo úpravou odpadových vôd za splnenia zákonných podmienok a činnosti súvisiace s odpadovými vodami, avšak len vtedy, ak obstarávateľ súčasne vykonáva činnosti súvisiace s výrobou, dopravou alebo distribúciou pitnej vody.

Navrhované ustanovenie definuje, čo sa rozumie pod poštovými službami a inými službami, ako poštové služby v súlade s transponovanou smernicou EÚ pre vybrané odvetvia.

V navrhovanom ustanovení sa vymedzuje, pri zadávaní ktorých zákaziek, za akých podmienok a pri ktorých činnostiach musí obstarávateľ v sektore vybraných odvetví postupovať podľa zákona. V súlade s právom Európskej únie zavádza všeobecný postup, ktorým sa riadia subjekty z vybraných odvetví využívajúce určitú geografickú oblasť na účely prieskumu alebo ťažby ropy, plynu, uhlia a ostatných tuhých palív. Povinnosť aplikovať právnu úpravu zákona vzniká aj vtedy, ak sa geografické oblasti využívajú ako prístavy a verejné letiská.

V odvetví prieskumu nálezísk ropy a plynu vládne taký konkurenčný tlak, že disciplína pri obstarávaní, ktorá vyplýva z pravidiel obstarávania na úrovni Európskej únie, už nie je potrebná. Vzhľadom na to, že ťažba ropy a plynu patrí naďalej do rozsahu pôsobnosti smerníc EÚ o verejnom obstarávaní, je potrebné rozlišovať medzi prieskumom a ťažbou. V takomto prípade by sa za „prieskum“ mali

považovať aj činnosti, ktoré sa vykonávajú so zámerom preskúmania skutočnosti, či sa v danej oblasti nachádza ropa a plyn, a ak áno, či sú komerčne využiteľné, zatiaľ čo „ťažba“ by sa mala považovať za „produkcii“ ropy a plynu. V súlade s osvedčenou praxou pri fúziách by „produkcii“ mala tiež zahŕňať „rozvoj“, t. j. vytvorenie primeranej infraštruktúry pre budúcu produkciu (ropné plošiny, ropovody, terminály atď.).

K § 10

Predmetné pravidlo *expressis verbis* zakotvuje povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa pri zadávaní zákaziek (**koncesií, súťaži návrhov**) postupovať podľa pravidiel, ktoré zakotvuje zákon o verejnom obstarávaní. Povinnosť postupovať pri zadávaní zákaziek (**koncesií, súťaži návrhov**) vyplýva aj pre subjekt, ktorý zákon o verejnom obstarávaní vymedzuje v § 8. Ide o subjekt, ktorý nie je verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom alebo môže ísť o obstarávateľa, ktorému finančné prostriedky poskytol verejný obstarávateľ. Takáto osoba je povinná taktiež realizovať postup podľa zákona.

Verejné obstarávania sa musí realizovať v súlade so zásadami Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ide najmä o zásadu voľného pohybu tovaru, slobodu usadiť sa a slobodu poskytovať služby, ako aj s princípmi, ktoré z nich vyplývajú, ako sú rovnaké zaobchádzanie, nediskriminácia, vzájomné uznávanie, proporcionalita a transparentnosť. Predmetné princípy sledujú primárny cieľ, aby sa verejné obstarávanie otváralo hospodárskej súťaži, aby túto rozvíjalo a chránilo. Tieto zásady (princípy) majú zabezpečiť voľnú a efektívnu súťaž dodávateľov o zákazky, ktoré sú financované z verejných zdrojov, t. j. prvotný záujem je na efektívnej konkurencii s tým, že záujem na účelnom vynakladaní verejných prostriedkov pristupuje až následne, keď tento cieľ má byť dosiahnutý práve prostredníctvom zabezpečenia nediskriminačného a transparentného zaobchádzania so všetkými dodávateľmi, ktorí sú vzájomnými konkurentmi. Zásada rovnakého zaobchádzania je pritom určitou špecifikáciou všeobecnejšej zásady nediskriminácie. Podstatou tejto zásady je pravidlo, že žiadny zo záujemcov alebo uchádzačov nesmie byť priamo alebo nepriamo, vedome alebo nevedome zvýhodnený alebo znevýhodnený oproti iným subjektom v rovnakom postavení. Zásada transparentnosti má zabezpečiť, aby zadávanie verejných zákaziek prebiehalo priehľadným, právne korektným a predvídateľným spôsobom. Transparentnosť procesu zadávania zákaziek je nielen podmienkou existencie účinnej konkurencie medzi dodávateľmi, ale aj predpokladom účelného vynakladania verejných prostriedkov. Princíp transparentnosti predstavuje hlavnú zásadu pre celé verejné obstarávanie, pričom podmienkou dodržania tohto princípu je priebeh verejného obstarávania takým spôsobom, ktorý sa navonok javí ako férový a riadny. Motívy jednotlivých osôb participujúcich na výbere uchádzačov o zákazku (či by išlo o motívy plne zákonné, dané len neschopnosťou navonok pôsobiť férovo a riadne, event. nezákonné alebo dokonca kriminálne) sú v tomto ohľade pre posúdenie porušenia zásady transparentnosti irelevantné. Porušenie zásady transparentnosti nastáva nezávisle na tom, či sa podarí preukázať porušenie niektorej zákonnej povinnosti.

Z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-225/98 Komisia proti Francúzska republika alebo z rozsudku tohto súdu C – 199/07 Komisia proti Helénska republika vyplýva, že prístup verejného obstarávateľa, ktorý v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania požadoval predloženie konkrétnych národných certifikátov je porušením slobody poskytovania služieb. Navyše Súdny dvor Európskej únie konštatuje, že vyžadovanie členstva v národných profesijných organizáciách, komorách, resp. registroch môže mať odradzujúci účinok na záujemcov alebo uchádzačov z iných členských štátov, čo je neprípustná diskriminácia a prekážka voľného poskytovania služieb.

Podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov, princíp rovnakého zaobchádzania so všetkými uchádzačmi, resp. záujemcami spočíva na tom, že verejný obstarávateľ, resp. obstarávateľ pristupuje principiálne rovnakým spôsobom voči všetkým uchádzačom, resp. záujemcom, pričom nemôže žiadneho z nich priamo alebo nepriamo, vedome alebo nevedome zvýhodňovať alebo znevýhodňovať oproti iným uchádzačom alebo záujemcom v rovnakom postavení. Účelom zásady transparentnosti tak je predchádzať riziku akéhokoľvek zvýhodňovania alebo svojvôle na strane verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-496/99 Komisia proti CAS Succhi di Frutta). V rozpore s princípom transparentnosti, a teda aj v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, je akékoľvek konanie verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktoré by robilo verejné obstarávanie nečitateľné, nekontrolovateľné alebo horšie kontrolovateľné. K porušeniu princípu transparentnosti môže dôjsť vtedy, ak sa v postupe verejného obstarávateľa vyskytujú také prvky, ktoré by verejné obstarávanie robili nekontrolovateľným, resp. horšie kontrolovateľným, nečitateľným, neprehľadným, alebo ktoré by vzbudzovali pochybnosti o pravých dôvodoch jednotlivých krokov verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Nevyhnutnou súčasťou riadneho uplatnenia princípu transparentnosti je teda taký postup, ktorým je zabezpečená náležitá preskúmateľnosť každého úkonu vykonaného v súvislosti so zadávaním zákazky. Postupom verejného obstarávania sa zabezpečuje čestná hospodárska súťaž, z čoho vyplýva, že nie je prípustné, aby sa umožnilo akékoľvek nepreskúmateľné či nekontrolovateľné konanie verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktoré môže ovplyvniť výsledok verejného obstarávania.

Požiadavka jednoznačnosti, konkrétnosti a presnosti procesu verejného obstarávania teda vyplýva zo všeobecnej zásady transparentnosti, ktorej cieľom je zabezpečenie toho, aby zadávanie verejných zákaziek prebiehalo priehľadným, právne korektným a predvídateľným spôsobom za vopred jasne a zrozumiteľne stanovených podmienok. Porušením tejto zásady je potom akékoľvek konanie verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ktoré spôsobuje nečitateľnosť obstarávania. Tak tomu môže byť napr. aj vtedy, ak dokumentácia k verejnému obstarávaniu neobsahuje jednoznačne a zrozumiteľne formulované pravidlá. V prípade, ak dokumentácia, resp. v nej obsiahnuté požiadavky, celkom zjavne pripúšťajú rozdielny výklad, nemôže táto interpretačná neistota vo svetle princípu transparentnosti postihovať žiadny hospodársky subjekt, ale len samotného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Je potrebné zdôrazniť, že je to práve verejný obstarávateľ, resp. obstarávateľ, kto dokumentáciu vo verejnom obstarávaní vyhotovuje a stanovuje jednotlivé požiadavky, a teda potom za správnosť a úplnosť dokumentácie a pravidiel zodpovedá.

Účel princípu hospodárnosti a efektívnosti vo verejnom obstarávaní nie je možné vnímať čisto gramaticky, t.j. tieto princípy nesledujú cieľ, aby verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vždy nakupoval len najlacnejšie predmety zákaziek, práve naopak, verejný obstarávateľ a obstarávateľ by mal za vynaložené verejné finančné prostriedky/finančné prostriedky získať najlepšiu hodnotu, ktorá sa generuje v prostredí hospodárskej súťaže. Predmetné princípy by mali zabezpečiť hospodárne, efektívne a transparentné nakladanie s verejnými peňažnými prostriedkami/finančnými prostriedkami, nakoľko hlavným cieľom verejného obstarávania je efektívnosť vynakladania peňažných prostriedkov a ich priama či nepriama úspora a zabezpečenie účinnej konkurencie. Ďalším cieľom verejného obstarávania je zabezpečovanie voľnej hospodárskej súťaže hospodárskych subjektov o zákazky financované z verejných rozpočtov, ktorá je založená na princípoch efektívnej konkurencie a samozrejme, záujem na účelnom vynakladaní verejných prostriedkov.

Princíp proporcionality vo verejnom obstarávaní má predstavovať požiadavku na primerané aplikovanie inštitútov zákona, napr. pri nejasnostiach ponuky by verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemal automaticky ponuku vylúčiť, ale by požiadať o vysvetlenie nezrovnalostí a až na

základe presvedčivo zisteného skutkového stavu by mal rozhodnúť o vylúčení alebo nevylúčení ponuky.

Predmetná právna úprava *expressis verbis* zakazuje, aby sa verejné obstarávanie, vrátane jeho prípravy uskutočňovalo s cieľom nedovoleného uplatnenia výnimky alebo zúženia hospodárskej súťaže.

Za narušenie hospodárskej súťaže je možné považovať napr. situáciu, ak by verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ viedol prípravné trhové konzultácie s hospodárskym subjektom s úmyslom vyšpecifikovať predmet zákazky takým spôsobom, aby navonok pôsobil technicky neutrálne, čo by navodzovalo dojem jeho súladu s pravidlami zákona a so základnými princípmi verejného obstarávania, avšak *de facto* by takýto navonok „technicky neutrálny“ opis predmetu zákazky obsahoval požiadavky, ktoré by zvýhodňovali hospodársky subjekt, ktorý sa zúčastnil prípravných trhových konzultácií alebo jeho obchodných partnerov.

Ustanovuje sa pravidlo, podľa ktorého pri zákazkách na určité stavebné práce, tovary a služby podľa medzinárodných dohôd, ktorými je EÚ viazaná (napr. Dohoda o vládnom obstarávaní), musia verejní obstarávatelia poskytovať v súvislosti s týmito stavebnými prácami, tovarom, službami a hospodárskymi subjektmi signatárov týchto dohôd, zaobchádzanie, ktoré nesmie byť nepriaznivejšie než zaobchádzanie, ktoré poskytujú v súvislosti s prácami, tovarom, službami a hospodárskymi subjektmi EÚ.

Stanovuje sa aj ďalšie základné pravidlo, podľa ktorého pri zákazkách a koncesiách týkajúcich sa jednotlivých vybraných činností postupuje verejný obstarávateľ podľa pravidiel a postupov zadávania nadlimitných zákaziek a koncesií platných pre obstarávateľa. Predmetným pravidlom sa zosúladuje postup verejného obstarávateľa a obstarávateľa, ak ide o zákazky v rámci vybraných činností, čo umožňuje aj verejnému obstarávateľovi použiť flexibilnejšie a menej striktné postupy verejného obstarávania pri týchto zákazkách alebo koncesiách.

K § 11

Ustanovuje sa povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa, t.j. verejného obstarávateľa a obstarávateľa v jurisdikcii právneho poriadku Slovenskej republiky, aby vyhotovil referenciu, potvrdzujúcu dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby prostredníctvom informačného systému Evidencia referencií.

K § 12

Zákon definuje množinu subjektov, ktoré môžu pôsobiť ako centrálna obstarávacia organizácia a vykonávať nepretržitú centralizovanú činnosť vo verejnom obstarávaní s cieľom dosiahnuť úspory z rozsahu, vrátane využitia nižších cien a transakčných nákladov a s cieľom zlepšiť a profesionalizovať riadenie a vedenie postupov verejného obstarávania. Nákupy je možné sústrediť pod centralizované obstarávanie buď podľa počtu zúčastnených verejných obstarávateľov, alebo podľa objemu a hodnoty v čase. Spájanie a centralizácia obstarávania by sa však mali dôkladne vyhodnocovať ako aj monitorovať, nakoľko nadmerná koncentrácia kúpnej sily nemusí priaznivo pôsobiť na hospodársku súťaž. Zákazky obrovského rozsahu takisto môžu vyvolávať snahu o nekalosúťažné praktiky a tajné dohody hospodárskych subjektov, ktorých cieľom je narušiť hospodársku súťaž. Nemožno zabúdať

na to, že vo verejnom obstarávaní je potrebné vytvárať podmienky pre prístup na trh pre malých a stredných podnikateľov vzhľadom na ich potenciál v oblasti tvorby pracovných miest, rastu a inovácie.

Centrálne obstarávacie organizácie pracujú dvomi základnými postupmi. Vykonávajú centrálnu verejnú obstarávanie ako veľkoobchodníci, t.j. nakupujú, skladujú a opätovne predávajú tovary, služby alebo stavebné práce. Druhý spôsob realizácie centrálneho verejného obstarávania centrálna obstarávacia organizácia realizuje ako sprostredkovateľ tak, že zadáva zákazky, prevádzkuje dynamické nákupné systémy alebo uzaviera rámcové dohody, ktoré využívajú verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia (v nadväznosti na to, či je centrálna obstarávacia organizácia verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ). Takéto sprostredkovanie sa v niektorých prípadoch uskutočňuje samostatným vykonávaním príslušných postupov zadávania verejných zákaziek bez podrobných pokynov dotknutých verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov; v iných prípadoch sa príslušné postupy zadávania verejných zákaziek realizujú na základe pokynov dotknutých verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov v ich mene a na ich účet.

Zákon stanovuje pravidlá aj pre rozdelenie zodpovednosti za plnenie záväzkov medzi centrálnou obstarávacou organizáciou a verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi, ktorí obstarávajú od centrálnej obstarávacej organizácie alebo jej prostredníctvom. V prípade, že má centrálna obstarávacia organizácia výhradnú zodpovednosť za vykonávanie postupov obstarávania, je výhradne a priamo zodpovedná aj za zákonnosť realizovaných postupov. V prípade, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vykonáva niektoré časti postupu, napríklad opätovné otvorenie súťaže podľa rámcovej dohody alebo zadanie jednotlivých zákaziek na základe dynamického nákupného systému, tento je aj zodpovedný za tie fázy postupu, ktoré uskutočnil alebo uskutočňuje.

Verejní obstarávatelia a obstarávatelia sú oprávnení zadať verejnú zákazku na poskytnutie služieb, ktoré sa týkajú vykonávania centrálnych obstarávacích činností, centrálnu obstarávacej organizácii bez uplatnenia postupov verejného obstarávania. Takéto verejné zákazky na poskytnutie služieb môžu zahŕňať poskytovanie pomocných obstarávacích činností. Verejné zákazky na poskytnutie služieb týkajúce sa vykonávania pomocných obstarávacích činností sa v prípade, že sa vykonávajú inak než prostredníctvom centrálnej obstarávacej organizácie v súvislosti s vykonávaním centrálnych obstarávacích činností pre dotknutého verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, musia zadávať v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní. Podmienkou pre činnosť centrálnej obstarávacej organizácie je vykonávanie všetkých postupov verejného obstarávania prostredníctvom elektronických prostriedkov komunikácie.

K § 13

Uplatňovanie ustanovení týkajúcich sa centrálnych obstarávacích organizácií (s výnimkou centralizovaného verejného obstarávania, ktoré vykonáva Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky pre verejných obstarávateľov podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní) by v žiadnom prípade nemalo brániť uplatňovať postupy príležitostného spoločného obstarávania, t. j. menej inštitucionalizovaného a systematického spoločného obstarávania alebo zavedenej praxe obrátiť sa na poskytovateľov služieb, ktorí pripravujú a riadia postupy obstarávania v mene a na účet verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa a na základe jeho pokynov.

Spoločné obstarávanie môže mať mnoho rôznych foriem, počnúc koordinovaným obstarávaním, cez prípravu spoločných technických špecifikácií pre zákazku na uskutočnenie stavebných prác, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb, ktoré obstarávajú viacerí verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia, z

ktorých každý vykonáva samostatný postup obstarávania, až po situácie, keď dotknutí verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia uskutočňujú spoločne jeden postup obstarávania tak, že konajú spoločne alebo poveria jedného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa riadením postupu obstarávania v mene všetkých verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov.

Ak niekoľko verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov spoločne vykonáva postup obstarávania, títo sú spoločne zodpovední za plnenie svojich povinností podľa zákona. Ak však verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia vykonávajú spoločne len časti postupu obstarávania, spoločná zodpovednosť sa uplatňuje len na tie časti postupu, ktoré sa vykonali spoločne. Každý verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je výlučne zodpovedný za postupy alebo ich časti, ktoré vykonal on sám, ako je napríklad zadanie zákazky, uzavretie rámcovej dohody, prevádzkovanie dynamického nákupného systému, opätovné otvorenie súťaže na základe rámcovej dohody alebo stanovenie, ktorý z hospodárskych subjektov, ktorý je zmluvnou stranou rámcovej dohody, vykoná príslušnú úlohu.

K § 14

Spoločné zadávanie verejných zákaziek verejnými obstarávateľmi z rôznych členských štátov Európskej únie v minulosti narážalo na právne problémy týkajúce sa konfliktov medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi. S cieľom umožniť získať maximálny úžitok z potenciálu vnútorného trhu z hľadiska úspor z rozsahu a rozdelenia rizík a prínosov, a to nielen pre inovačné projekty s väčšou mierou rizika, než je miera rizika primeraná pre jedného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, sa ustanovujú podmienky pre vykonávanie cezhraničného obstarávania. Verejní obstarávatelia a obstarávatelia by však nemali využívať možnosti na cezhraničné spoločné obstarávanie na účely obchádzania povinných pravidiel verejného práva, ktoré sa na nich vzťahujú v členskom štáte, v ktorom sa nachádzajú alebo sídlia.

K § 15

Zákon ustanovuje podmienky, za ktorých si úprava zákazky počas jej plnenia vyžaduje nový postup verejného obstarávania, so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie. Nový postup obstarávania je potrebný, ak sa v pôvodnej zákazke uskutočnia závažné zmeny, najmä pokiaľ ide o rozsah a obsah vzájomných práv a povinností zmluvných strán. Takéto zmeny poukazujú na zámer zmluvných strán opätovne dohodnúť základné podmienky zákazky. Platí to najmä v prípade, ak by zmenené podmienky mali vplyv na výsledok postupu, keby boli súčasťou pôvodného postupu zadávania zákazky alebo koncesie.

Úpravy zmluvy počas jej trvania, ktorých dôsledkom je malá zmena hodnoty zákazky alebo koncesie do určenej hodnoty, sú dovolené bez toho, aby bolo potrebné vykonať nový postup verejného obstarávania. Úpravy zákazky nad povolený finančný limit je možné realizovať bez toho, aby bolo potrebné vykonať nový postup verejného obstarávania, iba pokiaľ sú splnené explicitne uvedené dôvody.

Verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia môžu čeliť situáciám, v ktorých sú potrebné doplňujúce stavebné práce, tovar alebo služby; v takých prípadoch môže byť odôvodnená úprava pôvodnej zmluvy bez nového postupu obstarávania, najmä ak sú doplňujúce dodania určené ako čiastočná náhrada alebo ako rozšírenie existujúcich služieb, tovaru či zariadení, ak by v dôsledku zmeny dodávateľa musel verejný obstarávateľ nadobudnúť tovar, práce alebo služby s odlišnými

technickými charakteristikami, čo by malo za následok nezlučiteľnosť alebo neprimerané technické ťažkosti pri prevádzke a údržbe.

Verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia môžu byť konfrontovaní s vonkajšími okolnosťami, ktoré nemohli predvídať pri zadávaní zákazky. V takomto prípade je potrebná určitá miera pružnosti na prispôsobenie zákazky týmto okolnostiam bez nového postupu verejného obstarávania. Pojem nepredvídateľných okolností sa vzťahuje na okolnosti, ktoré nebolo možné predvídať napriek primerane dôkladnej príprave pôvodného zadania zákazky verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom so zreteľom na dostupné prostriedky, povahu a charakteristické znaky konkrétneho projektu, osvedčené postupy v danej oblasti a potrebu zabezpečiť zodpovedajúci súlad medzi prostriedkami vynaloženými pri príprave zadávania zákazky a jej predpokladanou hodnotou. Neplatí to však v prípadoch, keď úprava vedie k zmene celkovej povahy verejného obstarávania, napríklad tým, že nahradí práce, tovar alebo služby, ktoré sa majú obstarávať, niečím iným, alebo zásadne zmení druh obstarávania, pretože v takejto situácii možno predpokladať hypotetický vplyv na výsledok verejného obstarávania odlišný od pôvodného výsledku.

V prípadoch podľa predošlých dvoch odsekov je uzatváranie dodatkov limitované hodnotou plnenia súhrnne nepresahujúcou 50% pôvodného zmluvného plnenia a zároveň nie je možné uskutočniť ho za účelom obchádzania zákona – napr. prekročiť finančný limit platný pre pôvodnú zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu, nakoľko na pôvodné verejné v takom prípade obstarávania mal byť uplatnený odlišný postup zadávania zákazky.

V súlade so zásadami rovnakého zaobchádzania a transparentnosti by úspešný uchádzač nemal, napríklad, ak je zmluva vypovedaná v dôsledku nedostatkov v plnení, byť nahradený iným hospodárskym subjektom bez opätovného realizovania verejného obstarávania. Úspešný uchádzač plniaci zákazku by však mal mať možnosť, najmä ak bola zákazka zadaná viac než jednému hospodárskemu subjektu, počas plnenia zákazky prejsť určitými štrukturálnymi zmenami, ako sú čisto vnútorné reorganizácie, prevzatia, zlúčenia a splynutia alebo platobná neschopnosť. Takéto štrukturálne zmeny by si nemali automaticky vyžadovať nový postup verejného obstarávania pre všetky verejné zákazky vykonávané týmto uchádzačom.

Verejní obstarávatelia by v rámci jednotlivých zmlúv mali mať možnosť ustanoviť úpravy zákazky prostredníctvom doložiek o preskúmaní alebo opcií, ale takéto doložky by im nemali umožňovať neobmedzenú mieru voľného rozhodovania. V dostatočne jasne vypracovaných doložkách o preskúmaní alebo opcii sa môže ustanoviť napríklad cenová indexácia alebo zabezpečiť, aby napr. komunikačné zariadenie, ktoré sa má dodať za určitý čas, bolo naďalej vyhovujúce, a to aj v prípade zmien komunikačných protokolov alebo iných technologických zmien. V rámci dostatočne jasných doložiek by tiež malo byť možné ustanoviť úpravy zákazky nevyhnutné v dôsledku technických ťažkostí, ktoré vznikli počas prevádzky alebo údržby. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže koncipovať návrh zmluvy tak, že bude predvídať bežnú údržbu, ako aj stanovovať mimoriadne údržbárske zásahy, ktoré by mohli byť potrebné s cieľom zabezpečiť kontinuitu verejnej služby alebo služby.

K § 16

Verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia môžu v praxi čeliť okolnostiam, ktoré si vyžadujú predčasné ukončenie záväzkov, ktoré boli uzatvorené podľa zákona, a to i mimo dôvody, ktoré vyplývajú z právnej úpravy podľa obchodnoprávnej úpravy. Môže ísť o situáciu, keď je potrebné od zmluvy odstúpiť, aby sa dosiahol súlad s povinnosťami podľa práva Európskej únie v oblasti verejného

obstarávania. Zákon preto stanovuje tieto osobitné dôvody, kedy je možné od zmluvy (rámcovej dohody uzavretej podľa pravidiel a postupov verejného obstarávania odstúpiť. Uvedené je vhodné najmä v prípadoch, keď pri spolufinancovaných projektoch z verejných rozpočtov EÚ došlo k porušeniu zákona a ukončenie zmluvného záväzku môže minimalizovať škody alebo ich hrozbu spôsobenú verejným rozpočtom či už verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Pre úplnosť treba dodať, že navrhovaná právna úprava v súlade s § 344 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“) nebráni odstúpeniu od zmluvy z dôvodov podľa iných právnych predpisov, ako aj kontraktnej voľnosti, na základe ktorej je možné zmluvne dohodnúť si aj iné dôvody odstúpenia.

K § 17

Elektronické informačné a komunikačné prostriedky značne zjednodušujú proces verejného obstarávania, pričom zvyšujú efektívnosť a transparentnosť tohto procesu. Elektronická komunikácia vo veľkej miere rozširuje možnosti účasti hospodárskych subjektov na postupoch obstarávania na celom vnútornom trhu EÚ. Po uplynutí prechodného obdobia 30 mesiacov sa má dosiahnuť úplná elektronická komunikácia, t. j. komunikácia elektronickými prostriedkami vo všetkých fázach postupu verejného obstarávania, vrátane zasielania, resp. predkladania žiadostí o účasť a najmä zasielania, resp. predkladania ponúk. Z povinného používania elektronických prostriedkov komunikácie nevyplýva povinnosť, aby sa vykonávalo elektronické spracovanie, ani povinnosť elektronického vyhodnotenia či automatického spracovania ponúk, ak však verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ sú schopní predmetné realizovať prostredníctvom elektronických prostriedkov, nič nebráni, aby túto formu komunikácie a výmeny informácií realizovali.

Verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia by s výnimkou určitých špecifických situácií mali využívať elektronické prostriedky komunikácie, ktoré sú nediskriminačné, všeobecne dostupné a interoperabilné s produktmi IKT, ktoré sa bežne používajú, a neobmedzujú prístup hospodárskych subjektov k postupu verejného obstarávania. Využívanie takýchto prostriedkov komunikácie by malo náležite zohľadňovať aj prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím. Malo by sa spresniť, že povinnosť používať elektronické prostriedky vo všetkých fázach postupu verejného obstarávania by nebola vhodná, ak by si používanie elektronických prostriedkov vyžadovalo špecializované nástroje alebo formáty súborov, ktoré nie sú všeobecne dostupné, a ani ak by sa predmetná komunikácia mohla vykonávať len s použitím špecializovaných kancelárskych zariadení. Verejní obstarávatelia a obstarávatelia by preto nemali mať povinnosť vyžadovať v procese predkladania ponúk v určitých prípadoch používanie elektronických prostriedkov komunikácie. Ide napr. o situácie, ak by si elektronická komunikácia napr. vyžadovala používanie špecializovaných kancelárskych zariadení, ktoré nie sú všeobecne dostupné verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, ako sú napríklad širokoformátové tlačiarne. V prípade niektorých postupov obstarávania si môžu súťažné podklady vyžadovať predloženie fyzických modelov alebo modelov v pomernej veľkosti, ktoré nemožno verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom predložiť elektronicky. V takých prípadoch by sa mal model zaslať verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom poštou alebo iným vhodným doručovateľom. Použitie iných prostriedkov komunikácie by sa malo obmedziť na tie prvky ponuky, v prípade ktorých sa nevyžadujú elektronické prostriedky komunikácie. Ak je to z technických dôvodov nevyhnutné, verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia by mali v podmienkach kladených na komunikáciu stanoviť maximálnu veľkosť súborov, ktoré možno predložiť.

Použitie elektronických prostriedkov komunikácie nie je povinné, ak je to nevyhnutné na ochranu osobitne citlivej povahy informácií, ktoré sa majú poskytovať alebo prijímať. Platí, že ak nevyhnutnú

úroveň ochrany môže poskytnúť použitie elektronických nástrojov, ktoré nie sú všeobecne dostupné, mali by sa použiť tieto elektronické nástroje. To môže byť napríklad prípad, keď verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia vyžadujú použitie špecializovaných zabezpečených prostriedkov komunikácie, ku ktorým ponúkajú prístup.

Verejní obstarávatelia a obstarávatelia by predtým, ako stanovia úroveň zabezpečenia požadovanú pre elektronické prostriedky komunikácie, ktoré sa majú používať v rôznych fázach postupu zadávania verejných zákaziek, mali vyhodnotiť primeranosť medzi požiadavkami zameranými na zabezpečenie správnej a spoľahlivej identifikácie odosielateľov predmetnej komunikácie, ako aj integritou jej obsahu na jednej strane a rizikom problémov, ako sú situácie, keď sú správy odoslané iným odosielateľom, než je uvedený, na strane druhej. Napr. mohlo by byť dostatočné, aby vysvetľovanie súťažných podkladov mohlo prebiehať emailovou správou, pričom viac zabezpečený spôsob elektronickej komunikácie by bol určený pre predloženie samotnej ponuky, ktorá predstavuje pre hospodársky subjekt záväznú ponuku. Podobne výsledkom stanovenia pravidiel komunikácie zo strany verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa by mohli byť nižšie úrovne zabezpečenia vyžadované v spojení s opätovným predložením elektronických katalógov alebo s predložením ponúk v kontexte minisúťaží na základe rámcovej dohody.

Požiadavky na komunikáciu majú zabezpečovať primeranú úroveň transparentnosti, ktorá umožňuje overiť, či bola dodržaná zásada rovnakého zaobchádzania. Dôležité je najmä to, aby sa príležitostná ústna komunikácia s uchádzačmi, ktorá by mohla mať vplyv na obsah a posúdenie ich ponúk, zdokumentovala v dostatočnom rozsahu a vhodnými prostriedkami, ako sú písomné alebo zvukové záznamy.

K § 18

Zákon o verejnom obstarávaní ustanovuje pravidlá ohľadne počítania lehôt. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri stanovení lehoty na predkladanie ponúk a lehoty na predloženie žiadosti o účasť musí zohľadniť zložitnosť predmetu zákazky a čas potrebný na vypracovanie ponúk. Poskytnutie dostatočného časového priestoru pre prípravu ponuky alebo žiadosti o účasť je predpokladom čestnej hospodárskej súťaže, nakoľko sa vytvára priestor, aby hospodárske subjekty nekonali pri príprave ponúk alebo žiadostí o účasť pod značným časovým stresom a zároveň, aby ich ponuky predstavovali to najlepšie, čo je možné z ich strany ponúknuť na uspokojenie potrieb verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Zároveň sa upravuje inštitút ohliadky miesta dodania.

Stanovujú sa pravidlá, podľa ktorých je verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinný primerane predĺžiť lehotu na predkladanie ponúk alebo žiadostí o účasť. Za podstatnú zmenu dokumentov potrebných na vypracovanie ponuky je považované najmä rozšírenie alebo zúženie podmienok účasti, zmena rozsahu zadanej zákazky alebo zásadná zmena termínu plnenia.

Zároveň sa stanovuje použitie štátneho jazyka ako jazyka pre komunikáciu vo verejnom obstarávaní, pričom konkrétny verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže umožniť predloženie ponuky aj v inom jazyku.

K § 19

Predmetná úprava stanovuje verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi povinnosť zachovávať mlčanlivosť o dôverných informáciách, ktoré boli poskytnuté zo strany hospodárskych subjektov.

Predmetnú povinnosť by mal verejný obstarávateľ a obstarávateľ stanoviť pre osoby, ktoré v jeho mene a na jeho účet realizujú verejné obstarávanie.

K § 20

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ musí zabrániť konfliktu záujmov s cieľom zabrániť narušeniam postupov verejného obstarávania, jeho transparentnosti a férovosti. Jeho činnosť má zahŕňať postupy na identifikáciu konfliktov záujmov, predchádzanie týmto konfliktom a ich nápravu. Za týmto účelom legislatíva poskytuje definíciu pojmov „konflikt záujmov“, „zainteresovaná osoba“

K § 21

V súlade s princípom transparentnosti verejného obstarávania je verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinný zdokumentovať celý priebeh verejného obstarávania.

K § 22

Právna úprava zakotvuje inštitút prípravných trhových konzultácií a predbežného zapojenia hospodárskych subjektov. Podstatným elementom prípravných trhových konzultácií je povinnosť nenarušenia hospodárskej súťaže a neporušenia princípu nediskriminácie a princípu transparentnosti. Uvedené spočíva v povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa prijať v súvislosti s prípravnými trhovými konzultáciami a predbežným zapojením hospodárskych subjektov do prípravy verejného obstarávania primerané opatrenia pre ochranu hospodárskej súťaže a predmetných princípov, čo môže spočívať napr. vo zverejnení záznamu o realizácii prípravných trhových konzultácií. V praxi pôjde napr. o také situácie, keď sa verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri obstarávaní sofistikovaného predmetu zákazky obráti na nezávislých odborníkov alebo pracovné skupiny, ktoré sa podieľajú na tvorbe noriem v určitej oblasti špecializácie a požiada ich o pomoc pri definovaní požiadaviek na predmet zákazky tak, aby odrážali najnovšie poznatky z určitého vedného odvetvia alebo oblasti. Týmto postupom nie je možné uskutočňovať účelové marenie hospodárskej súťaže alebo neprimerané selektovanie určitých hospodárskych subjektov alebo ich výrobkov, resp. výkonov, ale mali by sa podporovať inovatívne nákupy a sledovanie princípu efektívnosti a hospodárnosti. Požiadavka transparentnosti tohto postupu by mala predstavovať záruku, že predmetný postup nebude zneužívaný.

K § 23

Ustanovenie legislatívne zakotvuje druhy oznámení používaných vo verejnom obstarávaní pre nadlimitné zákazky (ďalej len „oznámenia“). Aj naďalej ostáva zachovaná koncepcia osobitného uverejňovania oznámení na národnej úrovni vo Vestníku verejného obstarávania (ďalej len „vestník“) vedeného Úradom pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“) a na európskej úrovni v Úradnom vestníku Európskej únie (ďalej len „európsky vestník“) vedenom Úradom pre úradné publikácie Európskej únie (ďalej len „publikačný úrad“). Oznámenia sa zasielajú zásadne elektronickými prostriedkami vo formáte štandardných formulárov.

Obsah oznámení používaných vo verejnom obstarávaní a ich vzory (štandardné formuláre) pri nadlimitných postupoch ustanovuje právny akt Európskej únie, pričom tieto vzory sú rovnaké pre všetky členské štáty Európskej únie. Vzory formulárov sú dostupné na <http://simap.europa.eu/>

Oznámenia sa uverejňujú v plnom znení v úradnom jazyku EÚ, ktorý si zvolí verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ. Zhrnutie dôležitých aspektov oznámenia sa uverejňuje aj v ostatných jazykoch EÚ.

Legislatíva zachováva možnosť publikácie predbežného oznámenia (ak ide o verejného obstarávateľa) a pravidelného informatívneho oznámenia (ak ide o obstarávateľa), len v profile verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa (to neplatí pre pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž). V prípade využitia tejto možnosti je verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinný však prostredníctvom štandardného formulára odoslať publikačnému úradu a úradu oznámenie o tom, že predmetné oznámenia budú uverejnené na profile.

V nadväznosti na možnosť zverejňovať predbežné oznámenia a pravidelné informatívne oznámenia len v profile verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, aj v tomto prípade je prvoradé splnenie notifikačnej povinnosti voči publikačnému úradu. Na základe toho tak oznámenie je možné v profile zverejniť až po oznámení publikačnému úradu o použití tejto formy publikácie. Povinnou obsahovou náležitosťou takýchto oznámení je dátum odoslania oznámenia o jeho uverejnení v profile publikačnému úradu.

Pre oznámenia o výsledku verejného obstarávania, ako aj oznámenia o zmenách zmlúv, rámcových dohôd alebo koncesných zmluvách uzavretých na základe § 15 ods. 1 písm. b) a c) platí pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov povinnosť zaslať príslušné oznámenie na uverejnenie v lehote do 30 dní odo dňa uzavretia zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy, resp. jej dodatku. V prípade, že dôjde k zrušeniu verejného obstarávania, ktoré bolo predtým vyhlásené prostredníctvom oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, alebo prostredníctvom oznámenia použitého ako výzva na súťaž, verejní obstarávatelia a obstarávateľia sú povinní oznámenie o tom zaslať na uverejnenie bezodkladne po rozhodnutí o zrušení verejného obstarávania.

Z dôvodu hospodárnosti a zamedzenia neprimeranej administratívnej záťaže, verejní obstarávatelia a obstarávateľia môžu oznámenia o výsledku za čiastkové zmluvy uzatvorené na základe rámcových dohôd, ale aj dynamického nákupného systému posielat' na súhrnnom základe za každý štvrtrok, a to vždy do 30 dní po jeho skončení.

Verejným obstarávateľom a obstarávateľom je ďalej poskytovaná aj možnosť uverejňovať oznámenia o zákazkách, ktorých uverejňovanie im priamo nevyplýva z tohto zákona, ale z dôvodu zvýšenia transparentnosti majú záujem, aby sa o ich zámere dozvedel čo najširší okruh hospodárskych subjektov. Použitie priameho rokovacieho konania (s výnimkou dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom) sú však verejní obstarávatelia a obstarávateľia povinní oznámiť aspoň úradu. Na uvedené účely slúži formulár oznámenie o dobrovoľnej ex ante transparentnosti. Pri posudzovaní, či ide o mimoriadnu udalosť podľa tohto zákona možno vychádzať z ust. zák. č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny v znení neskorších predpisov a zák. č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov za mimoriadnu udalosť, pričom druhý menovaný predpis definuje mimoriadnu udalosť ako živelnú pohromu, haváriu, katastrofu, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok, pričom 1/ živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok, 2/ havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku

od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok a 3/ katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelnej pohromy a havárie.

Navrhovaná úprava napokon rieši aj možnú kolíziu rozsahu zverejňovaných údajov a informácií s inými právnymi predpismi, resp. verejným záujmom a čestnou hospodárskou súťažou. Zákon v tejto súvislosti ustanovuje konkrétny rozsah osobných údajov, ktoré je možné uvádzať za predpokladu, že tomu nebránia osobitné predpisy (predovšetkým zák. č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a taktiež zavádza výnimku na zverejňovanie informácií, ktoré by mohli byť v rozpore s inými zákonmi, verejným záujmom alebo by to bránilo čestnej hospodárskej súťaži (tu môže ísť napr. o informácie týkajúce sa obchodného tajomstva).

K § 24

Ustanovenie v nadväznosti na § 23 zakotvuje spôsob zasielania oznámení používaných vo verejnom obstarávaní pre nadlimitné zákazky v závislosti od dostupnosti služby eSender pre jednotlivé typy formulárov. Oznámenia sa aj naďalej vyplňajú a zasielajú výlučne v elektronickej forme, pričom konkrétny postup upravujú pokyny zverejnené na webovom sídle publikačného úradu a úradu.

Za odoslanie oznámení, ako aj obsah je vždy zodpovedný sám verejný obstarávateľ a obstarávateľ a z tohto titulu je na ňom dôkazné bremeno preukazovania dátumu a času odoslania.

Legislatíva ďalej prioritizuje zverejňovanie oznámení v európskom vestníku a preto platí, že akákoľvek iná publikácia oznámenia môže nastať až po tej v európskom vestníku. Výnimkou je prípad, pokiaľ verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi nebude do 48 hodín od potvrdenia prijatia zaslaného oznámenia z európskeho vestníka doručená aj notifikácia o jeho plánovanom uverejnení. V takom prípade postačí verejným obstarávateľom a obstarávateľom počkať 48 hodín a oznámenie môže byť zverejnené na národnej úrovni bez ohľadu na to, či sa tak stalo aj na tej európskej.

Vzájomná komunikácia medzi európskym vestníkom a vestníkom má byť primárne zabezpečená prostredníctvom automatizovanej služby eSender. Pokiaľ táto nie je poskytovaná, v nadväznosti na zodpovednosť samotných verejných obstarávateľov a obstarávateľov za preukazovanie času a dátumu odoslania oznámenia, sú títo povinní úradu na účely zverejňovania oznámení vo vestníku oznámiť predpokladaný dátum uverejnenia oznámenia v európskom vestníku, ktorý im oznámil publikačný úrad alebo informáciu, že publikačný úrad v lehote 48 hodín od potvrdenia prijatia oznámenia im túto skutočnosť neoznámil.

Pre naplnenie princípov transparentnosti, nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania je dôležité, aby obsah oznámení uverejnených na národnej úrovni bol totožný s tým podľa európskeho vestníka.

Za účelom umožnenia vyššej transparentnosti legislatíva prirodzene dovoľuje verejným obstarávateľom a obstarávateľom rovnakým spôsobom zverejňovať aj oznámenia, ktorých zverejnenie zo zákona nie je povinné.

Vzhľadom na neustálu otvorenosť dynamického nákupného systému počas celej doby jeho trvania (hospodárske subjekty môžu kedykoľvek požiadať o účasť a do systému prístup), je potrebné zabezpečiť nepretržitú publikáciu oznámenia, ktorým bol tento systém zriadený.

K § 25

Ide o nové ustanovenie, ktoré nebolo obsiahnuté v predošlej legislatíve a jeho cieľom je podpora rozdeľovania zákaziek alebo koncesí na menšie časti, čím sa vytvára možnosť väčšieho prístupu malých a stredných podnikov k verejným zákazkám. Verejným obstarávateľom a obstarávateľom sa tak explicitne vytvára legislatívny priestor na delenie zákaziek, pričom využitie tejto možnosti musí priamo vyplývať už z oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania oznámení použitých ako výzva na účasť, kde zároveň musí byť uvedená aj veľkosť jednotlivých častí a ich predmet. Taktiež je dôležité aj uvedenie skutočnosti, či ponuky je možné predložiť len na jednu časť alebo aj na viaceré, resp. všetky časti.

Aplikáciu rozdeľovania zákaziek verejnými obstarávateľmi má podporiť aj zavedenie povinnosti pre verejných obstarávateľov odôvodňovať nerozdelenie zákazky (neplatí pre koncesiu) buď v samotnom oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v správe o zákazke.

Z dôvodu zaistenia spoľahlivosti dodávok alebo zamedzenia možným narušeniam pravidiel hospodárskej súťaže verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia majú možnosť obmedziť počet častí, ktoré možno zadať jednému uchádzačovi. Takéto obmedzenie však musí byť transparentným spôsobom uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo oznámení o koncesii. V súťažných podkladoch je ďalej povinné uvedenie objektívneho a nediskriminačného spôsobu na určenie, ktorá časť zákazky sa zadá konkrétnemu uchádzačovi v prípade, že uspel vo viacerých častiach.

Legislatíva rieši aj situáciu kedy je možné jednému uchádzačovi zadať viac častí zákazky alebo aj všetky. Túto skutočnosť je potrebné uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, oznámení použitom ako výzva na súťaž alebo oznámení o koncesii spolu s možnými kombináciami. V súťažných podkladoch verejní obstarávatelia a obstarávatelia uvedú objektívne a nediskriminačné pravidlá, ktoré uplatní na určenie častí zákazky, ktoré sa zadajú jednému uchádzačovi.

K § 26

Ustanovenie taxatívnym spôsobom uvádza výpočet postupov vo verejnom obstarávaní pre zadávanie nadlimitných zákaziek. Oproti predchádzajúcej legislatívnej úprave dochádza k rozšíreniu výpočtu o nový postup, ktorým je inovatívne partnerstvo.

K § 27 a § 28

Rôznorodosť režimov vo verejnom obstarávaní vyplývajúca z rozdielnych postavení jednotlivých subjektov (verejný obstarávateľ, obstarávateľ, osoba podľa § 8 zákona), pováh plnenia (tovar, služba, stavebná práca) osobitnej oblasti plnenia (zákazky na činnosti vo vybraných odvetviach, zákazky na úseku obrany a bezpečnosti, koncesie a napokon plnenia vyňaté z pôsobnosti legislatívy verejného obstarávania) a v neposlednom rade aj hodnôt plnenia, umožňuje širokú škálu možných kombinácií. V prípade výskytu prvkov spadajúcich pod rôzne režimy je preto potrebné stanoviť jednotné pravidlá určujúce postup, ktorý bude konkrétny verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ aplikovať. Cieľom ustanovení je uviesť výpočet možných situácií, ktoré môžu nastať v praxi a pomôcť tak pri aplikácii zákona.

K § 29

Ustanovenie legislatívne zakotvuje taxatívny výpočet základných statusových požiadaviek na hospodárske subjekty, ktoré sa zúčastňujú verejného obstarávania. V súlade so zásadami určovania podmienok účasti pri nadlimitných zákazkách je povinné stanovenie podmienok účasti osobného postavenia pre verejných obstarávateľov a dobrovoľné pre obstarávateľov.

V rámci podmienok účasti navrhovaná úprava explicitne, aj pomocou odkazov poukazuje na závažné porušovanie povinností na úseku environmentálneho, sociálneho a pracovného práva, za ktoré bola orgánom aplikácie práva uložená sankcia. V súvislosti s účasťou na dohodách obmedzujúcich hospodársku súťaž vo verejnom obstarávaní, v obchodnej verejnej súťaži alebo inej obdobnej súťaži, zákonná úprava predpokladá, že v takých prípadoch bude ukladaný zákaz účasti vo verejnom obstarávaní priamo v rozhodnutí týkajúceho sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže. Okrem toho, osobitnú podmienku účasti tvorí nedopustenie sa závažného porušenia profesijných povinností, pod ktorým možno rozumieť napr. závažné porušenie stavovských predpisov pri výkone slobodných povolání.

V prípade zákazky alebo koncesie v oblasti obrany a bezpečnosti môže byť uchádzač alebo záujemca vylúčený aj v prípade, keď u neho existujú riziká súvisiace s ochranou národných bezpečnostných záujmov.

V nadväznosti na dôvody na vylúčenie, navrhovaná úprava uvádza aj výpočet dokladov na preukázanie ich neexistencie, ako aj pravidlá preukazovania uchádzačmi alebo záujemcami so sídlom alebo bydliskom v inom členskom štáte EÚ.

Ďalej sa v norme ustanovuje definícia pojmu „konečné rozhodnutie“ a taktiež možnosť pre uchádzačov alebo záujemcov, u ktorých sú vykazované nedoplatky na daniach, sociálnom a zdravotnom poistení alebo príspevkoch na starobné dôchodkové sporenie predísť vylúčeniu z verejného obstarávania dodatočným splnením svojich povinností, a to aj vo forme platieb v splátkach. Uchádzač je povinný uvedené preukázať v lehote na predkladané ponúk.

K § 30

Koncepcia podmienok účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia zostáva nezmenená oproti predchádzajúcej úprave, výpočet podmienok uvádzaných v zákone je naďalej založený na demonštratívnom základe.

Taktiež ostáva zachovaná možnosť pre záujemcov alebo uchádzačov preukazovať splnenie podmienok účasti prostredníctvom ekvivalentného dokladu, pokiaľ z objektívnych dôvodov nie sú schopní predložiť doklad vyžadovaný verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom a zároveň právna úprava počíta aj s možnosťou využitia zdrojov tretích osôb za predpokladu, že dotknutý uchádzač alebo záujemca predloží písomný zmluvný záväzok, z ktorého vyplýva, že pri plnení zmluvy alebo koncesnej zmluvy bude môcť reálne disponovať zdrojmi tejto osoby. Tretia osoba musí zároveň spĺňať vymedzené podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia a nesmú u nej existovať niektoré dôvody na vylúčenie. Nóvum však v tomto smere predstavuje zavedenie spoločnej zodpovednosti, na základe čoho bude môcť verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyžadovať, aby tretia osoba, ktorá sa zaviazala poskytnúť svoje spoločne zodpovedala za plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy s úspešným uchádzačom, s ktorým bola uzavretá zmluva. Účelom navrhovanej úpravy, je okrem transpozície príslušných článkov smerníc, predídenie „špekulatívnemu obchodovaniu“ so zdrojmi a kapacitami tretích subjektov.

K 31

Podmienky účasti týkajúce sa technickej alebo odbornej spôsobilosti ostávajú v zásade nezmenené oproti predchádzajúcej normatívnej úprave, v súlade s transpozíciou smerníc sa však zavádza jedna nová podmienka, ktorou je uvedenie údajov o riadení dodávateľského reťazca a systému sledovania (tzv. tracking system). Naďalej zákonný výpočet podmienok účasti je pre verejných obstarávateľov taxatívny a nie je ho možné ho rozširovať. Na druhej strane, obstarávateľ v súlade so zásadami určovania podmienok je oprávnený určiť aj iné podmienky účasti týkajúce sa technickej alebo odbornej spôsobilosti.

Tak, ako pri preukazovaní splnenia podmienok účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia, aj v tomto prípade legislatíva ponúka uchádzačom alebo záujemcom možnosť využiť kapacity tretích osôb, za predpokladu predloženia písomnej zmluvy, v ktorej sa táto osoba zaviazá predmetné kapacity poskytnúť k dispozícii na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy. Na naplnenie účelu tejto normatívnej úpravy (predovšetkým na zabránenie jej účelovému obchádzaniu) musí osoba, ktorej kapacity majú byť použité pri plnení zároveň preukázať splnenie rovnakých podmienok účasti ako uchádzač alebo záujemca a neexistenciu niektorých zákonom stanovených dôvodov na vylúčenie, pričom pri preukazovaní oprávnenia dodávať tovar, poskytovať službu, alebo uskutočňovať stavebnú prácu postačí preukázanie len vo vzťahu k tej časti plnenia, na ktorú sa kapacity poskytované. Z dôvodu zamedzenia účelovému obchádzaniu a čisto formálnemu deklarovaniu splnenia podmienky týkajúcej sa uvedenia údajov o vzdelaní, odbornej praxi alebo kvalifikácii osôb určených na uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb, legislatíva vyslovuje explicitnú požiadavku, aby osoba, ktorá sa svoje kapacity na účely preukázania splnenia podmienok účasti zaväzuje dotknutému uchádzačovi alebo záujemcovi poskytnúť, aj reálne v prípade zadania zákazky tomuto uchádzačovi alebo záujemcovi predmet zákazky plnila. Zámer sťažiť špekulatívne správanie hospodárskych subjektov má aj novozavádzaný inštitút spoločnej zodpovednosti, ktorý je možné uplatniť obdobným spôsobom ako pri podmienkach účasti finančného a ekonomického postavenia.

K § 32 a 33

Navrhované ustanovenia zavádzajú pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov možnosť vyžadovať vo verejnom obstarávaní od uchádzačov a záujemcov predloženie dokladov potvrdzujúcich splnenie zavedených noriem kvality (napr. certifikát ISO 9001), do ktorých môžu spadať aj požiadavky dostupnosti osôb so zdravotným postihnutím alebo požiadavky environmentálneho manažérstva (napr. ISO 14001). V oboch prípadoch platí možnosť odkazovať na systémy manažérstva vyplývajúce z európskych alebo medzinárodných noriem a zároveň platí aj povinnosť uznávať rovnocenné doklady vydávané príslušnými orgánmi v jednotlivých členských štátoch EÚ. Z dôvodu zabezpečenia rovnakého prístupu k zákazkám pre všetky hospodárske subjekty, a teda zamedzeniu novej diskriminácii, legislatíva pamätá aj na situácie, kedy dotknutý uchádzač alebo záujemca z objektívnych dôvodov nemal možnosť v stanovenej lehote vyžadovaný certifikát získať. V takom prípade je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ povinný akceptovať aj iné dôkazy predložené uchádzačom alebo záujemcom, z ktorých jednoznačným spôsobom vyplýva splnenie tých istých požiadaviek, ako vyžadujú dotknuté normy, resp. certifikačné orgány na udelenie certifikátu. Dôkazné bremeno preukázania objektívnej nemožnosti získať vyžadovaný certifikát, ako aj splnenia požiadaviek stanovených normami (resp. certifikačnými autoritami) zaťažuje výlučne samotného uchádzača alebo záujemcu, ktorý tieto skutočnosti musí jednoznačným spôsobom preukázať.

K § 34

Navrhovanou úpravou sa zakotvuje možnosť, aby hospodárske subjekty mohli na účely verejného obstarávania spájať svoje schopnosti a kapacity prostredníctvom spoločného predkladania ponuky, čo má význam tak pri zložitých predmetoch zákazky alebo koncesie, ako aj pre otváranie trhu verejných zákaziek (koncesí) pre malé a stredné podniky, ktoré by samostatne neboli schopné predmet zákazky zrealizovať. Z dôvodu zamedzenia zbytočnej administratívnej záťaži pre hospodárske subjekty, možnej diskriminácii a nerovnakému zaobchádzaniu, nie je možné od hospodárskych subjektov na účely vyhotovovania a predkladania ponuky vyžadovať vytvorenie určitej právnej formy. To je možné vyžadovať až od skupiny, ktorá je úspešným uchádzačom a to za účelom zabezpečenia predovšetkým právnych záruk na riadne plnenie zmluvy.

Ďalej sa ustanovuje pravidlo, že každý subjekt tvoriaci skupinu predkladá doklady, ktorými preukazuje splnenie podmienok účasti osobného postavenia osobitne (t. j. každý člen predkladá všetky doklady sám za seba), pričom oprávnenie dodávať tovar, poskytovať službu alebo uskutočňovať stavebné práce preukazujú členovia len za svoju časť plnenia, ktorú majú realizovať. Dôkazy o ekonomickom a finančnom postavení a technickej alebo odbornej spôsobilosti predkladá skupina spoločne za celú skupinu.

Skupine dodávateľov sa na účely preukázania splnenia podmienok účasti týkajúcich sa finančnej a ekonomickej spôsobilosti a technickej alebo odbornej spôsobilosti taktiež umožňuje využitie zdrojov a kapacít tretích osôb.

Ustanovenie napokon v súvislosti s plnením zmluvy alebo koncesnej zmluvy rieši možnosť vyžadovať od skupiny dodávateľov splnenie osobitných podmienok oproti individuálnym uchádzačom, ktoré musia byť proporčné a objektívne odôvodnené. Môže ísť napr. o určenie spoločného zastúpenia, resp. vedúceho partnera alebo poskytnutie informácií o zložení skupiny.

K § 35

Legislatívna úprava v tomto ustanovení zakotvuje spoločné pravidlá určovania podmienok účasti. Čo sa týka výberu konkrétnych podmienok platí, že verejní obstarávatelia sú v každom prípade povinní určiť podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia (a to aj keď ide o zadávanie zákazky na tzv. odvetvové činnosti podľa § 9). Stanovenie podmienok účasti ekonomického a finančného postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti závisí naopak od ich vôle. Kým podmienky účasti týkajúce sa finančného a ekonomického postavenia sú v zákone uvedené demonštratívnym spôsobom, pre technickú alebo odbornú spôsobilosť platí taxatívny výpočet. Pre obstarávateľov v tomto smere platí voľnejší režim, určenie a výber konkrétnych podmienok účasti závisí výlučne od ich rozhodnutia (pokiaľ stanovia podmienky podľa § 29-33 nesmú sa od týchto pravidiel odchýliť). Stanovené podmienky účasti musia byť zrejme už z oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, resp. oznámenia použitého ako výzva na súťaž. Predmetné oznámenia musia taktiež obsahovať aj podmienku vyplývajúcu z novozavádzaného dôvodu vylúčenia, ktorým je dôvodné podozrenie o uzavretí dohody narúšajúcej hospodársku súťaž (§ 37 ods. 6 písm. I)), pokiaľ verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ bude tento dôvod vylúčenia chcieť neskôr aplikovať.

V súvislosti so zákazkami na dodanie tovarov, ktorých súčasťou je aj umiestnenie alebo montáž takéhoto tovaru, zákazkami na poskytnutie služieb alebo uskutočnenie stavebných prác, je verejným obstarávateľom ale aj obstarávateľom poskytnutá legislatívna možnosť vyžadovať, aby rozhodujúcu

časť plnenia uskutočňoval sám uchádzač alebo člen skupiny dodávateľov. To, čo sa považuje za rozhodujúcu časť plnenia nie je možné plošne stanoviť všeobecným pravidlom (napr. určitým percentuálnym podielom), ale vždy je potrebné vychádzať z konkrétneho predmetu plnenia.

Nová legislatíva ďalej zachováva základné pravidlo z predošlej právnej úpravy, a síce, že podmienky účasti týkajúce sa finančného a ekonomického postavenia musia byť primerané a musia súvisieť s predmetom zákazky (koncesie) a taktiež na tieto podmienky účasti môžu byť naviazané aj minimálne predpoklady, ktoré majú všetci uchádzači alebo záujemcovia spĺňať. Novinkou je však v tomto smere obmedzenie maximálnej výšky obratu na dvojnásobok predpokladanej hodnoty zákazky (rámcovej dohody, koncesie), resp. jej pomernej čiastky vypočítanej na obdobie 12 mesiacov, ak je predpokladaná dĺžka plnenia dlhšia ako 12 mesiacov. V náležite odôvodnených prípadoch by však malo byť možné uplatniť aj vyššie požiadavky na obrat. Takéto okolnosti môžu súvisieť s vysokým rizikom spojeným s plnením zákazky alebo so skutočnosťou, že jej včasné a náležité plnenie má zásadný význam, napríklad preto, že je nevyhnutnou podmienkou na plnenie iných zákaziek. Odôvodnenie takejto požiadavky musí byť vždy uvedené v súťažných podkladoch alebo koncesnej dokumentácii.

Za účelom odstránenia interpretačných problémov sa v súvislosti s preukazovaním výšky obratu za obdobie dlhšie ako 12 mesiacov ustanovuje pravidlo, že výška obratu sa určuje vždy súhrnne za celé obdobie.

Verejným obstarávateľom a obstarávateľom sa taktiež umožňuje požadovať napríklad informácie o pomere medzi aktívami a pasívami vykázanými v účtovnej závierke, nakoľko sa predpokladá, že kladná hodnota pomeru by mohla poskytnúť dodatočný dôkaz o tom, že finančná kapacita hospodárskych subjektov je dostatočná.

Legislatíva taktiež spresňuje pravidlá určovania podmienok účasti pre prípady delenia zákazky (koncesie) na časti, zákazky zadávané na základe rámcových dohôd s opätovným otvorením súťaže a podnecuje na využívanie systému e-Certis.

Napokon sa v súvislosti so zákazkami na dodanie tovaru spojenými s jeho montážou alebo umiestnením, zákazkami na služby alebo na stavebné práce, alebo v súvislosti s koncesiami zakotvuje aj možnosť, aby verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia mohli v ponuke vyžadovať údaje o zamestnancoch zodpovedných za zmluvné plnenie.

K § 36

Európska legislatíva za účelom zníženia administratívnej záťaže zavádza inštitút jednotného európskeho dokumentu, ako štandardizovaného elektronického formulára slúžiaceho ako predbežný doklad na preukázanie splnenia podmienok účasti. Vzor tohto formulára ustanovuje Európska komisia vo vykonávacom predpise. Z hľadiska povahy ide o čestné vyhlásenie, v ktorom predkladajúci subjekt deklaruje, že u neho neexistujú vymedzené dôvody na vylúčenie, spĺňa kritériá pre obmedzenie počtu záujemcov (platí pre užšiu súťaž, rokovacie konania, súťažný dialóg, inovatívne partnerstvo) a zároveň, že k uvedeným skutočnostiam na požiadanie verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa poskytne relevantné doklady. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže počas postupu zadávania zákazky požiadať o predloženie dokladov ktoréhokoľvek uchádzača a záujemcu, pričom vo vzťahu k uchádzačovi, s ktorým má byť uzavretá zmluva to platí ako povinnosť. Jednotný európsky dokument poskytuje priestor aj na uvedenie ďalších informácií podľa požiadaviek verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, ako aj informácií o orgánoch, ktoré vydávajú príslušné doklady.

Jednotný európsky dokument je možné aplikovať aj na prípady, keď uchádzač alebo záujemca preukazuje splnenie podmienok účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti prostredníctvom tretích osôb.

K zníženiu administratívneho bremena má prispieť aj opätovná využiteľnosť jednotného európskeho dokumentu, ktorý má verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ k dispozícii v súvislosti s predchádzajúcim postupom zadávania zákazky, ako aj povinnosť nevyžadovať predloženie dokladov, ktoré má verejný obstarávateľ k dispozícii a sú naďalej platné alebo ktoré sú priamo a bezplatne prístupné v elektronických databázach.

K § 37

Navrhované ustanovenie zakotvuje zásady vyhodnocovania podmienok účasti, pričom primárne platí, že sa tak musí diať v súlade s vopred určenými pravidlami, čím dochádza k naplneniu princípov transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie. Pre verejného obstarávateľa (v zákazkách v oblasti obrany a bezpečnosti aj pre obstarávateľa) platí povinnosť postupovať podľa znenia podmienok uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v oznámení o koncesii. Zároveň platí, že znenie podmienok účasti uvedených v súťažných podkladoch (koncesnej dokumentácii) musí byť totožné s tým, ktoré je obsiahnuté v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania (oznámení o koncesii). Obstarávateľ je taktiež povinný držať sa pravidiel, ktoré vopred určil a od všetkých záujemcov musí vyžadovať rovnaké požiadavky.

Legislatíva ďalej upravuje inštitúty vysvetľovania a doplňovania dokladov. V prípade pochybností, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nevie z predložených dokladov posúdiť splnenie podmienok účasti alebo nevie posúdiť platnosť týchto dokladov, je povinný písomne požiadať uchádzača alebo záujemcu o vysvetlenie alebo predloženie doplňujúcich dokladov k dokladom už obsiahnutým v ponuke alebo v žiadosti o účasť.

Novým inštitútom je povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa požiadať uchádzača alebo záujemcu o nahradenie osoby, prostredníctvom ktorej preukazuje splnenie podmienok účasti finančného a ekonomického postavenia alebo technickej alebo odbornej spôsobilosti, ak u tejto osoby existuje niektorý z dôvodov na vylúčenie. Dotknutý uchádzač alebo záujemca je tak pod sankciou vylúčenia povinný nahradiť túto osobou v lehote piatich pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ neurčil dlhšiu lehotu.

Navrhovaná úprava ďalej poskytuje výpočet dôvodov na vylúčenie, pričom oproti predchádzajúcej úprave dochádza k ich rozšíreniu napr. o konflikt záujmov, pokus o ovplyvňovanie verejného obstarávania, pokus o získanie dôverných informácií, nenahradenie subdodávateľa nespĺňajúceho podmienky účasti osobného postavenia, dôvodné podozrenie o uzavretí dohody narúšajúcej hospodársku súťaž, a napokon o identifikáciu protichodných záujmov záujemcu alebo uchádzača a verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa s možným nepriaznivým vplyvom na plnenie. V poslednom prípade by mohlo by ísť napr. o situáciu kedy by sa do verejného obstarávania na výkon stavebného dozoru prihlásil aj hospodársky subjekt (resp. s ním prepojená osoba) uskutočňujúci stavebné práce, ktoré majú byť predmetom dozoru. Aj v takomto prípade je však potrebné zohľadniť princíp proporcionality, t.j. objektívne zistiť, či takáto osoba má naozaj protichodné záujmy. V zmysle ods. 12, právne účinky niektorých dôvodov na vylúčenie trvajú až po obdobie jedného roka odo dňa, keď došlo k udalosti zakladajúcej dôvod vylúčenia.

Ďalším z nových inštitútov vyplývajúcich priamo z európskej legislatívy je tzv. samoočistovací mechanizmus, ktorého účelom je poskytnúť možnosť zúčastniť sa verejného obstarávania aj subjektom, u ktorých existujú vymedzené dôvody na vylúčenie, a to za predpokladu vykonania dostatočných nápravných opatrení. Medzi tieto opatrenia môžu patriť napr. personálne a organizačné zmeny, zavedenie a realizácia mechanizmov kontroly, vytvorenie štruktúry interného auditu, zaplataenie náhrad za spôsobené škody a pod... Samoočistovací mechanizmus však nie je možné aplikovať na prípady, keď bol uchádzačovi alebo záujemcovi konečným rozhodnutím uložený trest zákazu účasti vo verejnom obstarávaní. Dostatočnosť prijatých opatrení posudzuje samotný verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, a to v kontexte závažnosti pochybenia. Pokiaľ verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ dospeje k záveru, že tieto opatrenia nie sú dostatočné, uchádzača alebo záujemcu vylúči.

Legislatíva napokon v rámci vyhodnocovania podmienok účasti upravuje aj možnosť zriadenia komisie za týmto účelom, povinnosť vyhotovovania zápisnice a jej minimálne obsahové náležitosti, ako aj oznamovaciu povinnosť uchádzačom a záujemcom, ktorí boli vylúčení, resp. nebudú vyzvaní na predloženie ponuky, rokovanie alebo dialóg.

K § 38

Účelom navrhovaného ustanovenia je vytvoriť právny rámec pre vzťahy so subdodávateľmi. V prvom rade legislatíva ponúka verejným obstarávateľom možnosť od uchádzača vyžadovať, aby už v ponuke uviedol podiel zákazky, ktorý má v úmysle zadať subdodávateľom, vymenoval navrhovaných subdodávateľov a taktiež môže vzniesť požiadavku, aby navrhovaný subdodávateľ spĺňal podmienky účasti osobného postavenia a preukázal to náležitými dokladmi. V prípade nenaplnenia druhej požiadavky, je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ povinný písomne požiadať o nahradenie dotknutého subdodávateľa. Zároveň sa však zavádza povinnosť zakotvenia zmluvnej podmienky, na základe ktorej je úspešný uchádzač najneskôr ku dňu uzavretia zmluvy povinný uviesť všetky relevantné údaje o subdodávateľoch a následne oznamovať aj akúkoľvek zmenu týchto údajov. Návrh zmluvy má okrem toho obsahovať aj pravidlá pre zmenu subdodávateľa a oznamovanie zmien údajov o nich.

Legislatíva má zároveň za cieľ riešiť aj problematiku nevyplácania odmien subdodávateľom transponovaním možnosti zmluvného zakotvenia inštitútu priamych platieb. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ si na základe toho môže v zmluve alebo rámcovej dohode vyhradiť, že vykoná úhradu za plnenie uskutočnené v súvislosti s realizáciou predmetu zákazky priamo subdodávateľovi, ak o to tento požiada. Konkrétny mechanizmus inštitútu priamych platieb ponecháva legislatíva na vôľu samotných verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov.

Na rozdiel od solidárnej zodpovednosti, vo vzťahoch medzi dodávateľom a jeho subdodávateľmi podľa tohto zákona zodpovedá za plnenie zmluvy, koncesnej zmluvy vždy dodávateľ.

K § 39

Ustanovenie rieši obsahové náležitosti súťažných podkladov, z ktorých sa osobitne venuje predovšetkým opisu predmetu zákazky. Z hľadiska technických požiadaviek sa kladie dôraz na zohľadnenie dostupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím a zabezpečenie prístupu pre všetkých uchádzačov alebo záujemcov, a teda aj čestnej hospodárskej súťaže.

Predmet zákazky je potrebné opísať na základe technických požiadaviek, ktoré sú v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi harmonizovanými s právom Európskej Únie, a to buď odkazom na slovenské technické normy, európske technické osvedčenia, spoločné technické špecifikácie, medzinárodné normy a iné referenčné systémy zavedené európskymi úradmi pre normalizáciu, alebo pomocou výkonnostných a funkčných požiadaviek, resp. ich kombináciou.

Technické požiadavky vypracované verejným obstarávateľom a obstarávateľom musia umožňovať, aby bolo verejné obstarávanie liberalizované a otvorené ekvivalentným riešeniam. Z tohto dôvodu sa v zásade zakazuje odvolávať sa na konkrétneho výrobcu, výrobný postup, obchodné označenie, patent, typ, krajinu, oblasť alebo miesto pôvodu alebo výroby. Popri tom sa verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi zakazuje zamietnuť ponuku uchádzača z dôvodu, že výrobky, služby alebo stavebné práce nespĺňajú verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom definované technické požiadavky za predpokladu, že uchádzač akýmkoľvek spôsobom preukáže, rovnocennosť jeho technické riešenia k určeným technickým požiadavkám.

Environmentálne aspekty vyjadruje požiadavka na obstarávanie takých energeticky významných výrobkov, ktoré patria do najvyššej energetickej triedy a spĺňajú najvyššie kritériá výkonnosti. Výnimkami sú podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou, ekonomická neúnosnosť, nedostupnosť technických riešení, alebo absencia hospodárskej súťaže.

V súvislosti s opisom predmetu zákazky sa v navrhovanom ustanovení taktiež zakotvuje rámec používania značiek ako dôkazových prostriedkov, že tovar, stavebné práce alebo služby zodpovedajú určitým osobitným charakteristikám. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže vyžadovať aj splnenie iba niektorých požiadaviek na získanie konkrétnej značky a naopak nesmie vyžadovať konkrétnu značku, ak na jej udelenie je potrebné splniť aj podmienky nesúvisiace s predmetom zákazky. Taktiež aj v prípade značiek platí povinnosť akceptácie ekvivalentných značiek, resp. za určitých okolností aj iných dôkazov, z ktorých vyplýva, že tovar, stavebné práce alebo služby spĺňajú podmienky na udelenie konkrétnej značky.

Okrem značiek legislatíva rieši aj problematiku vyžadovania skúšobných protokolov alebo osvedčení o zhode, vrátane kalibrácie, skúšania, osvedčovania a inšpekcie. V tomto prípade platí vzájomné uznávanie dokladov vydaných oprávnenými orgánmi v rôznych členských štátoch EÚ.

Ďalej sa v ustanovení vymedzujú aj ostatné obsahové náležitosti súťažných podkladov, medzi ktoré môžu patriť napr. aj plány, modely, fotografie. Nevyhnutnou náležitosťou súťažných podkladov je návrh zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy, ktorý môže obsahovať aj určité osobitné podmienky plnenia zohľadňujúce predovšetkým ekonomické, sociálne a environmentálne hľadiská. Medzi také je možné zaradiť, napr. záväzok vytvoriť alebo udržať určitý pracovných miest, zamestnať príslušníkov sociálne znevýhodnených skupín alebo naopak vysokokvalifikovaných odborníkov. Do zmluvy a rámcovej dohody je potrebné premietnuť aj návrh na plnenie kritérií z víťaznej ponuky.

Z predchádzajúcej zákonnej úpravy legislatíva recipuje aj inštitút tzv. „negatívneho cenového floatingu“ umožňujúceho v prípade zákaziek s opakovaným plnením znižovať cenu plnenia na základe cenového vývoja relevantného trhu. Na uvedené môže byť naviazané aj dojednanie možnosti výpovede, ak dodávateľ nedokáže dodať plnenie za zníženú cenu.

K § 40

Ustanovením dochádza k reglementácii povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa zabezpečiť bezplatný, neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických

prostriedkov v podstate k akejkolvek dokumentácií viažucej sa k procesu verejného obstarávania. Zákonná úprava pritom vyžaduje zabezpečenie tejto publikačnej povinnosti prostredníctvom profilu zriadeného verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom. Zákonná úprava zároveň exaktne vymedzuje povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa zverejniť súťažné podklady, informatívny dokument alebo súťažné podmienky vo svojom profile v deň uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania alebo oznámenia použitého ako výzva na súťaž, oznámenia o vyhlásení súťaže návrhov alebo oznámenia o koncesii v európskom vestníku.

Výnimku z tejto zverejňovacej povinnosti zakladajú dôvody upravené v § 17 ods. 2, v rámci ktorých sú predvídané situácie, kedy verejný obstarávateľ a obstarávateľ nie je povinný zabezpečiť komunikáciu vo verejnom obstarávaní prostredníctvom elektronických prostriedkov. Ďalšou výnimkou z aplikácie zverejňovacej povinnosti podľa tohto ustanovenia je ochrana dôverných informácií, ktoré verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ sprístupňuje v priebehu verejného obstarávania.

K § 41 a § 42

Určovanie kritérií na vyhodnotenie ponúk primárne vychádza z požiadavky, aby stanovené kritéria súviseli s predmetom zákazky a zároveň boli koncipované v súlade so zásadami transparentnosti, nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania, čím sa má zabezpečiť vyhodnocovanie ponúk v podmienkach efektívnej a čestnej hospodárskej súťaže. Základným cieľom takto stanovených kritérií na vyhodnotenie ponúk je výber ekonomicky najvýhodnejšej ponuky.

Nová úprava umožňuje výber ekonomicky najvýhodnejšej ponuky dosiahnuť prostredníctvom prístupu založeného na najlepšom pomere ceny a kvality, čo by malo vždy zahŕňať prvok ceny alebo nákladov. Navrhovaná úprava taktiež umožňuje hodnotenie ekonomicky najvýhodnejšej ponuky len na základe cenovej alebo nákladovej efektívnosti. V intenciách novej právnej úpravy by nemal byť výber ekonomicky najvýhodnejšej ponuky založený výlučne na tzv. nenákladových kritériách. Kvalitatívne kritériá na vyhodnotenie ponúk by preto mali byť sprevádzané nákladovým kritériom, ktorým by mohla byť cena alebo prístup založený na nákladovej efektívnosti, ako je napríklad prístup spočívajúci v určení nákladov na životný cyklus.

Za účelom posúdenia najlepšieho pomeru ceny a kvality je podľa novej úpravy potrebné stanoviť ekonomické a kvalitatívne kritériá súvisiace s predmetom zákazky, ktoré sa použijú na tieto účely. Tieto kritériá by mali umožniť porovnávacie posúdenie úrovne plnenia, ktorá vyplýva z jednotlivých ponúk vzhľadom na vymedzený opis predmetu zákazky. V súvislosti s najlepším pomerom ceny a kvality navrhovaná úprava príkladmo reglementuje možné kritériá na vyhodnotenie ponúk, ktoré môžu vychádzať aj z environmentálnych a sociálnych aspektov. Vzhľadom na to, že dodacie podmienky nemožno stotožňovať s platobnými podmienkami, ustanovenia o limitácii dĺžky lehoty splatnosti faktúr a ustanovenia o nekalých zmluvných podmienkach a nekalej obchodnej praxi podľa Obchodného zákonníka, za kritérium vyhodnotenia ponúk naopak nemožno zvoliť lehotu splatnosti faktúr.

Navrhovaná úprava umožňuje za účelom výberu ekonomicky najvýhodnejšej ponuky stanoviť ako kritérium na vyhodnotenie ponúk kvalifikáciu a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy, ak kvalita týchto zamestnancov môže mať významný vplyv na úroveň plnenia. Uvedené sa môže týkať napríklad zákaziek, ktorých predmetom sú služby duševného alebo intelektuálneho charakteru, ako sú napríklad konzultačné alebo architektonické služby. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ, ktorí využívajú túto možnosť, by mali vhodnými zmluvnými

prostriedkami zabezpečiť, aby zamestnanci určení na plnenie zákazky skutočne splňali deklarované kvalitatívne požiadavky.

V rámci novej úpravy ďalej môžu verejní obstarávatelia a obstarávatelia určiť ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku použitím prístupu spočívajúceho v určení nákladov na životný cyklus. Pojem náklady na životný cyklus zahŕňa všetky náklady počas životného cyklu prác, tovaru alebo služieb. Pričom môže ísť o náklady, ako sú náklady na výskum, ktorý sa má vykonať, vývoj, výrobu, dopravu, používanie, údržbu a náklady na likvidáciu po skončení životnosti, ale môže ísť aj o náklady vyplývajúce z environmentálnych externalít, ako je znečistenie spôsobené ťažbou surovín použitých v produkte alebo spôsobené samotným produktom alebo jeho výrobou, a to za predpokladu, že ich možno vyjadriť peňažne a monitorovať. Metódy, ktoré verejní obstarávatelia a obstarávatelia použijú pri posudzovaní nákladov vyplývajúcich z environmentálnych externalít, sa musia vopred stanoviť a musia byť prístupné všetkým zainteresovaným hospodárskym subjektom. Tieto metódy sa však z dôvodu aby sa zabránilo narušeniu hospodárskej súťaže prostredníctvom „metód šitých na mieru“, musia koncipovať všeobecne a to v tom zmysle, že by sa nemali osobitne stanovovať pre konkrétny postup zadávania zákazky.

Navrhovaná úprava taktiež uvádza aj výpočet zakázaných kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktorými sú dĺžka záruky, podiel subdodávok a inštitúty zabezpečujúce zmluvné plnenie (výška zmluvnej pokuty, zábezpeky, alebo napr. aj úroku z omeškania). Dôvodom je skutočnosť, že okolnosti, z ktorých tieto kritéria vychádzajú nemusia nikdy nastať a preto nie je spravodlivé o ne súťažiť a v praxi by spôsobovali aplikačné problémy. Hospodárske subjekty by totiž boli zvädzané v návrhoch na plnenie kritérií s cieľom získania maximálneho bodového ohodnotenia uvádzať napr. 100-ročnú dĺžku záručnej doby, zmluvnú pokutu v mil. eur a pod.. Prirodzene, verejným obstarávateľom a obstarávateľom nič nebráni požiadavky na zabezpečovacie inštitúty alebo dĺžku záruky zakotviť do zmluvných ustanovení. Zároveň kritériá na vyhodnotenie ponúk majú odrážať princíp získania najlepšej hodnoty za vynaložené finančné prostriedky, t.j. majú sledovať ekonomickú výhodnosť a kvalitu.

K § 43

Účelom vyžadovania zábezpeky v procese zadávania zákazky je vynútiť viazanosť ponúk počas celej doby viazanosti ponúk. Ustanovenie taxatívne vymedzuje spôsob zloženia zábezpeky. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nemá možnosť vylúčiť použitie niektorého zo spôsobov zloženia zábezpeky upravenej v tomto ustanovení, a teda musí akýkoľvek zo spôsobov jej predloženia prijať.

Navrhovaná úprava taktiež presne vymedzuje dôvody prepadnutia zábezpeky v prospech verejného obstarávateľa a obstarávateľa a dôvody uvoľnenia a vrátenia zábezpeky uchádzačovi.

K § 44

Navrhovaná úprava umožňuje verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi v procese verejného obstarávania buď povoliť alebo vyžadovať predloženie variantných riešení. Využitie tohto inštitútu v procese verejného obstarávania umožňuje verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi akceptovať vo vzťahu k požadovanému tovaru, službe alebo stavebnej práci aj také riešenie, ktoré nemusí byť v súlade so všetkými požiadavkami vymedzenými pre primárne obstarávaný predmet zákazky, napr. v rámci trhu môže existovať inovatívnejšie riešenie realizácie konkrétneho predmetu zákazku v porovnaní s riešením vymedzeným verejným obstarávateľom resp. obstarávateľom.

Zmyslom a účelom tohto inštitútu z pohľadu jeho účinkov na samotný trh je teda nielen zintenzívnenie hospodárskej súťaže ale taktiež stimulácia inovácie tovarov, služieb a stavebných prác poskytovaných na trhu. V kontexte doterajších praktických skúseností s aplikáciou tohto inštitútu je však potrebné uviesť, že v podmienkach právneho poriadku SR je inštitút variantných riešení v pozícii „obsoletného inštitútu“, nakoľko jeho doterajšie praktické využívanie vo verejnom obstarávaní je len sporadické. Slovenská republika patrí medzi členské štáty EÚ s najnižšou mierou využívania tohto inštitútu.

Ak verejný obstarávateľ má v úmysle povoliť alebo vyžadovať variantné riešenia musí túto informáciu uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, resp. obstarávateľ v oznámení použitom ako výzva na súťaž. Zároveň je v takom prípade potrebné v súťažných podkladoch uviesť minimálne požiadavky, ktoré musia variantné riešenia spĺňať a taktiež podmienky predloženia variantných riešení, t. j. napr. či sa variantné riešenie môže predložiť v prípade, ak sa predloží aj ponuka, ktorá nie je variantným riešením.

K § 45

Navrhovaným ustanovením sa upravuje komunikačná platforma na strane jednej medzi záujemcom alebo uchádzačom a na strane druhej, verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, ktorej účelom je, aby verejný obstarávateľ (obstarávateľ) na základe dopytu záujemcu alebo uchádzača poskytol informácie potrebné na skoncipovanie žiadosti o účasť, ponuky alebo návrhu. Aplikáciou tohto inštitútu teda nemôže dochádzať k doplneniu nových požiadaviek alebo podmienok potrebných pre skoncipovanie ponuky alebo žiadosti o účasť. Navrhované ustanovenie taktiež reflektuje požiadavku nových smerníc a síce zabezpečí k relevantným informáciám pre postup zadávania zákazky bezplatný, neobmedzený, úplný a priamy prístup prostredníctvom elektronických prostriedkov, konkrétne sa upravuje povinnosť bezodkladne zverejniť vysvetľujúce informácie v profile. Zároveň zostáva zachovaná úprava reglementujúca povinnosť oznamovať vysvetľujúce informácie všetkým záujemcom a to najneskôr šesť dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk alebo lehoty na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti a to za predpokladu, že o vysvetlenie sa požiadava dostatočne vopred. V prípade použitia zrýchleného postupu je táto lehota štyri dni.

K § 46

Navrhovaným ustanovením sa upravujú pravidlá pre predkladanie ponúk. Základným pravidlom pre predloženie ponuky je jej predloženie v lehote na predkladanie ponúk. Lehota na predkladanie ponúk nemá charakter procesnej lehoty, ale je svojou povahou hmotnoprávna, t. j. ponuku je potrebné najneskôr v posledný deň lehoty doručiť do dispozičnej sféry verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Navrhovaná úprava predvída dve základne formy predloženia ponuky a to elektronicky alebo doručením, či už osobne, prostredníctvom pošty alebo iného doručovateľa. V tejto súvislosti je však potrebné uviesť, že v rámci navrhovanej úpravy sa počíta s odkladom plne elektronickej komunikácie vo verejnom obstarávaní, ktorá zahŕňa aj predkladanie ponúk do 01. apríla 2017. Po uplynutí tohto prechodného obdobia bude možné ponuky vo verejnom obstarávaní predkladať výlučne elektronicky, okrem zákon explicitne stanovených výnimkách z použitia elektronickej komunikácie.

Ponuka predložená po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk sa nevyhodnocuje, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ sa s obsahom takejto ponuky neoboznamuje, t. j. v prípade ponuky predloženej elektronicky ponuku nesprístupňuje a v prípade ponuky doručenej listinne vráti neotvorenú ponuku uchádzačovi. Ponuka predložená po lehote na predkladanie ponúk je zároveň v rámci úpravy rokovacieho konania so zverejnením kvalifikovaná ako neregulárna ponuka.

V prípade ponuky predkladanej elektronicky navrhovaná úprava pod sankciou vylúčenia uchádzača vyžaduje, aby ponuka bola predložená prostredníctvom komunikačných formátov stanovených verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, taktiež vyžaduje aby obsah elektronicky predloženej ponuky bolo možné sprístupniť a v neposlednom rade navrhovaná úprava vyžaduje elektronické predkladanie ponúk vo vyžadovanom formáte kódovania a šifrovania.

Ak by si v intenciách navrhovanej úpravy verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ stanovil elektronickú formu komunikácie (napr. prostredníctvom systému EVO), ktorej súčasťou je aj elektronické predkladanie ponúk a uchádzač by predložil ponuku v listinnej podobe, tak takáto situácia by zakladala dôvod pre vylúčenie uchádzača.

V rámci navrhovanej úpravy zostáva zachovaný koncept predkladania tzv. dvojobáľkovej ponuky pozostávajúcej z osobitnej časti obsahujúcej návrh na plnenie kritérií na vyhodnotenie ponúk a osobitnej časti obsahujúcej ostatnú časť ponuky. Výnimkou z prekladania tzv. dvojobáľkovej ponuky je tzv. reverzná verejná súťaž, t.j. postup pri verejnej súťaži podľa § 60 ods. 7 v rámci ktorého verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyhodnocuje v chronologickom slede najprv ponuky z pohľadu splnenia požiadaviek na predmet zákazky a návrhov na plnenie kritérií na vyhodnotenie ponúk a až následne pristupuje k vyhodnoteniu splnenia podmienok účasti. Ďalšou výnimkou z dvojobáľkového predkladania ponúk je zadávanie zákazky v rámci dynamického nákupného systému a v prípade použitia elektronických katalógov.

K § 47

Navrhovanou úpravou sa verejným obstarávateľom a obstarávateľom umožňuje požadovať elektronické katalógy v postupoch zadávania zákaziek, v ktorých sa požaduje používanie elektronických prostriedkov komunikácie. Elektronické katalógy predstavujú formát predkladania ponúk spôsobom, ktorý je spoločný pre všetky subjekty predkladajúce ponuku a ktorý umožňuje elektronické spracovanie. Príkladom môžu byť ponuky predložené vo forme tabuľkového procesora. Používanie elektronických katalógov v procese verejného obstarávania môže mať vplyv na zvýšenie hospodárskej súťaže a zefektívnenie verejného obstarávania, najmä pokiaľ ide o úsporu času a finančných prostriedkov. Elektronický katalóg je teda špecifická forma ponuky alebo špecifická súčasť ponuky, ktorú záujemca zostavuje na základe požiadaviek verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa na predmet zákazky. Používanie elektronických katalógov na predkladanie ponúk teda neumožňuje záujemcom predkladať svoje všeobecné katalógy, ktoré nie sú prispôbené konkrétnym požiadavkám na predmet zákazky.

K § 48

Navrhovaná úprava reglementuje základné pravidlá, týkajúce sa komisie na vyhodnotenie ponúk, a to predovšetkým jej zriadenie, zloženie, podmienky členstva v tejto komisii a niektoré procedurálne pravidlá komisie a procedurálne úkony členov komisie. Komisia na vyhodnotenie ponúk predstavuje kolektívny orgán zriadený verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom na účely vyhodnotenia

ponúk, t.j. procesnej fázy verejného obstarávania v rámci ktorej sa najmä vyhodnocujú požiadavky na predmet zákazky (koncesie), hodnotia sa podrobnosti ponuky na účely posúdenia, či ponuka nevykazuje znaky mimoriadne nízkej ponuky a v neposlednom rade sa v tejto fáze ponuky hodnotia na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk. Vyhodnotenie ponúk teda predstavuje nosné procesné štádium postupu zadávania zákazky, v dôsledku čoho má zásadný význam, aby členovia komisie na vyhodnotenie ponúk disponovali náležitou odbornou zdatnosťou.

Navrhovaná úprava stanovuje dôvody pre ktoré nemožno osoby vymenovať za člena komisie na vyhodnotenie ponúk. V kontexte novej právnej úpravy reglementujúcej konflikt záujmov je potrebné zdôrazniť, že člen hodnotiacej komisie predstavuje tzv. zainteresovanú osobu, t. j. osobu, ktorá môže ovplyvniť výsledok alebo priebeh verejného obstarávania. V kontexte úpravy konfliktu záujmov je člen komisie na vyhodnotenie ponúk ako zainteresovaná osoba povinný bezodkladne oznámiť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi akýkoľvek konflikt záujmov vo vzťahu k hospodárskemu subjektu, ktorý sa zúčastňuje prípravných trhových konzultácií, záujemcovi, uchádzačovi alebo dodávateľovi. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ musí v takomto prípade prijať opatrenia potrebné na odstránenie konfliktu záujmov, čo v prípade člena komisie na vyhodnotenie ponúk, znamená v podstate jeho vylúčenie z komisie na vyhodnotenie ponúk. Ak by v takomto prípade nedošlo k prijatiu účinných opatrení na odstránenie konfliktu záujmov došlo by k naplneniu dôvodu pre vylúčenie záujemcu alebo uchádzača z procesu verejného obstarávania.

K § 49

Predmetné ustanovenie zachováva doterajší dvojstupňový model otvárania ponúk reflektujúci dvojobáľkové ponuky. Taktiež sa zohľadňuje výnimka z dvojobáľkového modelu a zavádzajú sa pravidlá pre otváranie ponúk v týchto prípadoch.

K § 50

Navrhovaným ustanovením sa upravuje procesné štádium vyhodnocovania ponúk v rámci ktorého sú predmetom hodnotenia požiadavky na predmet zákazky a návrhy na plnenie kritérií. Ide teda o procesné štádium verejného obstarávania v rámci ktorého sa vyhodnocujú informácie, ktoré sú súčasťou časti ponuky označenej ako „ostatné“ a taktiež časti ponuky označenej ako „kritéria“. Požiadavky na predmet zákazky verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vymedzuje predovšetkým v rámci opisu predmetu zákazky a to stanovením konkrétnych kvalitatívnych, kvantitatívnych, technických a iných požiadaviek, ktoré sa týkajú obstarávaného predmetu zákazky. Úlohou komisie na vyhodnotenie ponúk je primárne preskúmanie, či ponuka obsahuje požadované informácie preukazujúce splnenie stanovených požiadaviek na predmet zákazky. V rámci hodnotenia stanovených požiadaviek na predmet zákazky musí byť komisia na vyhodnotenie ponúk vzhľadom na vyžadovanú odbornú zdatnosť a praktické skúsenosti jej členov schopná proaktívne overovať správnosť informácií a dôkazov poskytnutých uchádzačmi na účely preukázania splnenia podmienok účasti. Ak komisia na vyhodnotenie ponúk v procese hodnotenia splnenia požiadaviek na predmet zákazky identifikuje nejasnosti alebo nezrovnalosti v informáciách poskytnutých uchádzačom je povinná požiadať uchádzača o vysvetlenie ponuky a ak je potrebné aj o predloženie dôkazov.

V rámci navrhovaného ustanovenia sa ďalej upravuje inštitút mimoriadne nízkej ponuky, ktorého primárnym účelom je chrániť verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa pred neserióznymi ponukami. Navrhovanou úpravou sa stanovuje povinnosť komisie na vyhodnotenie ponúk požiadať

uchádzača o vysvetlenie ak sa ponuka vyjadrená návrhmi na plnenie kritérií javí ako mimoriadne nízka vo vzťahu k obstarávanému predmetu zákazky. Diskrečná úvaha o tom, či konkrétna ponuka vykazuje znaky mimoriadne nízkej ponuky je vo výlučnej právomoci verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Základným postulátom pri koncipovaní žiadosti o vysvetlenie mimoriadnej nízkej ponuky je v prvom rade to, aby žiadosť o vysvetlenie bola zameraná na tie časti ponuky, ktoré majú podstatný vplyv na cenu a taktiež požiadavka formulovať túto žiadosť konkrétne a jednoznačne, t. j. tak, aby dopytovanému uchádzačovi bolo zrejmé, na aký okruh skutočností musí v rámci vysvetlenia reagovať, nakoľko proces vysvetľovania mimoriadne nízkej ponuky sa riadi zásadou aká otázka, taká odpoveď.

Navrhovaná úprava stanovuje dôvody pre vylúčenie ponuky a povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa písomne oznámiť uchádzačovi vylúčenie jeho ponuky spolu s uvedením dôvodov a lehoty v ktorej môže doručiť námietku.

K § 51

Navrhovanou úpravou sa reglementuje možnosť využitia elektronickej aukcie v procese verejného obstarávania. Elektronická aukcia je opakujúci sa proces využívajúci elektronické prostriedky, používa sa po úplnom úvodnom vyhodnotení ponúk. V každej etape elektronickej aukcie musí byť zabezpečené rovnaké zaobchádzanie s uchádzačmi a aukcia musí byť vedená v súlade s princípom nediskriminácie a transparentnosti.

Elektronická aukcia sa používa na účely automatického vyhodnotenia ponúk elektronickými prostriedkami, bez akéhokoľvek zásahu alebo posudzovania verejným obstarávateľom a obstarávateľom. Elektronickú aukciu je vhodné a možné použiť predovšetkým pre tie predmety obstarávania, ktorých charakteristiky a hodnoty je možné vyjadriť číselne alebo percentuálne, čiže možno ich presne kvantifikovať. Nekvantifikovateľné parametre nesmú byť predmetom elektronickej aukcie (z dôvodu princípov na ktorých je založená – automatizované porovnávanie cien alebo vyčísliteľných návrhov), z čoho vyplýva, že určité zákazky na stavebné práce alebo služby vyžadujúce intelektuálne plnenie, resp. ktorých predmetom je plnenie duševného charakteru nebudú súťažné prostredníctvom elektronickej aukcie. Pôjde predovšetkým napr. o právne služby, analytické služby, vedeckú a výskumnú činnosť, služby architektov a pod., t. j. služby ktorých kvalitu nie je možné vyhodnotiť výlučne kvantifikovateľnou hodnotou. Použitie aukcie by v týchto prípadoch predstavovalo reálne riziko, že znižovaním ceny dôjde k uprednostneniu ceny na úkor kvality obstaranej služby. Obdobne to platí aj v rámci zadávania zákaziek na stavebné práce, kde napr. vypracovanie projektovej dokumentácie k stavbe (ako súčasť zákazky) nie je možné vyhodnocovať prostredníctvom elektronickej aukcie. Naopak, pokiaľ ide o také stavebné, ktorých technické požiadavky je možné presne a jednoznačne určiť a kvantifikovať, elektronicкую aukciu je možné použiť.

Použitie elektronickej aukcie musí byť uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, alebo v oznámení použitom ako výzva na súťaž. Všetky podrobnosti ohľadom realizovania elektronickej aukcie sa uvedú v súťažných podkladoch, pričom navrhovaná úprava ďalej definuje sumár informácií týkajúcich sa elektronickej aukcie, ktoré musia byť obsahom súťažných podkladov.

Po vyhodnotení ponúk verejný obstarávateľ a obstarávateľ v rámci zvoleného postupu zadávania zákazky elektronickými prostriedkami vyzve všetkých uchádzačov, ktorých ponuky splnili požiadavky na predmet zákazky a neboli vylúčené, aby sa zúčastnili elektronickej aukcie. Navrhovaná úprava vymedzuje sumár informácií, ktoré musí verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uviesť vo výzve na účasť v elektronickej aukcii.

Elektronická aukcia sa môže realizovať v niekoľkých etapách a nesmie sa začať skôr než dva pracovné dni odo dňa odoslania výzvy elektronickými prostriedkami na účasť v elektronickej aukcii.

V priebehu elektronickej aukcie verejný obstarávateľ a obstarávateľ bezodkladne oznamuje všetkým uchádzačom informácie o ich poradí a môže ich informovať aj o ďalších skutočnostiach, ak to uviedol v súťažných podkladoch. Jednotliví uchádzači predkladajú svoje nové ceny alebo nové ceny a hodnoty v rámci stanovených etáp aukcie, pričom majú zobrazené dostupné informácie.

V rámci navrhovanej úpravy sa určujú aj podmienky ukončenia elektronickej aukcie v závislosti od zvoleného typu aukcie (jedna etapa alebo viac etáp aukcie), pričom systém ukončí elektronickej aukciu v súlade so stanovenými podmienkami jej ukončenia. Celý proces sa zavŕši uzavretím zmluvy na základe výsledkov elektronickej aukcie.

Navrhovaná úprava stanovuje nové pravidlo, ktoré sa vzťahuje na situáciu, ak by si verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v oznámení použitom ako výzva na súťaž stanovil použitie elektronickej aukcie, pričom elektronickej aukcie by sa zúčastnil len jeden uchádzač a to napr. z dôvodu, že ponuky ostatných uchádzačov boli vylúčené. V takom prípade navrhovaná úprava umožňuje nepoužiť elektronickej aukciu, nakoľko v takejto situácii použite elektronickej aukcie stráca opodstatnenie.

K § 52

Navrhovaná úprava reglementuje postup verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa chronologicky po zostavení výsledného poradia uchádzačov na základe vyhodnotenia návrhov na plnenie kritérií alebo na základe výsledku elektronickej aukcie. V prípade ak uchádzači resp. niektorí s uchádzačov, ktorí sa v rámci výsledného poradia umiestnili na prvom až treťom mieste nepredložil doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti z dôvodu predloženia jednotného európskeho dokumentu, je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ povinný u takéhoto uchádzača vyhodnotiť splnenie podmienok účasti. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v tejto situácii vylúči jedného z uchádzačov je povinný vyhodnotiť splnenie podmienok účasti u ďalšieho uchádzača v poradí, ak tento „kooptovaný“ uchádzač nepredložil doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti.

V rámci navrhovanej úpravy sa stanovuje povinnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa písomne oznámiť všetkým uchádzačom, ktorých ponuky sa vyhodnocovali a súčasne zverejniť v profile výsledok vyhodnotenia ponúk, vrátane poradia uchádzačov. Ak po realizácii tohto úkonu nie sú uplatnené revízne postupy ide v podstate o posledný procesný úkon verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa pred uzavretím zmluvy. Prípustným odklonom od bezodkladnej akceptácie víťaznej ponuky je podliehanie prvotnému povinnému schvaľovaciemu mechanizmu podľa osobitných právnych predpisov, tak ako je to napr. v prípade využívania audítorských služieb Národnou Bankou Slovenska na účely overovania jej účtovnej závierky, kde externý audítor podlieha schvaľovaciemu postupu v súlade s článkom 27 odseku 27.1 Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB) a Európskej centrálnej banky (ECB) v platnom znení. V takomto prípade je možné oznámiť výsledok vyhodnotenia ponúk s odkladacou podmienkou.

K § 53

Navrhovaná úprava reglementuje pravidlá pre uzavretie zmluvy v procese verejného obstarávania. Základným pravidlom je, aby uzavretá zmluva bola v súlade so súťažnými podkladmi alebo koncesnou dokumentáciou a ponukou predloženou úspešným uchádzačom resp. uchádzačmi.

Navrhovaná úprava taktiež v súlade so smernicou 89/665/EHS z 21. decembra 1989 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa uplatňovania postupov preskúmania v rámci verejného obstarávania tovarov a prác upravuje tzv. odkladné lehoty pre uzavretie zmluvy, ktorých účelom je predovšetkým vytvoriť uchádzačom časový priestor pre využitie revízných nástrojov, t. j. žiadosti o nápravu alebo námietok a zamedziť uzavretiu zmluvy pokiaľ boli uplatnené tieto revízne nástroje.

V rámci navrhovanej úpravy je taktiež zachované pravidlo umožňujúce uzavrieť zmluvu s uchádzačom, ktorý sa umiestnil ako druhý v poradí, ak úspešný uchádzač neposkytol súčinnosť potrebnú pre uzavretie zmluvy alebo odmietol uzavrieť zmluvu, resp. pravidlo umožňujúce uzavrieť zmluvu s uchádzačom, ktorý sa umiestnil ako tretí v poradí, ak uchádzač, ktorý sa umiestnil ako druhý v poradí neposkytol súčinnosť potrebnú pre uzavretie zmluvy alebo odmietol uzavrieť zmluvu.

K § 54

Navrhované ustanovenie upravuje pravidlá zrušenia použitého verejného obstarávania, v rámci ktorých sú upravené obligatórne a fakultatívne dôvody zrušenia verejného obstarávania. Navrhovaná úprava taktiež predvída eventualitu zrušenia časti postup zadávania zákazky, ak je zákazka v rámci jedného postupu zadávania rozdelená na časti.

V rámci navrhovanej úpravy je reglementované pravidlo, ktoré umožňuje verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi zrušiť verejné obstarávanie aj v prípade, ak sa v priebehu postupu verejného obstarávania vyskytli dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemožno od verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa požadovať, aby vo verejnom obstarávaní pokračoval. Ide najmä o prípady, keď verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v priebehu verejného obstarávania identifikuje porušenie zákona o verejnom obstarávaní, ktoré má alebo by mohlo mať zásadný vplyv na výsledok verejného obstarávania, čím sa v podstate umožňuje vykonanie autoremedúry. Taktiež by mohlo ísť napr. o situácie narušenia hospodárskej súťaže vyplývajúce z prípravných trhových konzultácií, kde by neodstrániteľným spôsobom mohlo dôjsť k zvýhodneniu určitého uchádzača. Taktiež môže ísť o prípad, kedy by verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ sám identifikoval porušenie čestnej hospodárskej súťaže, bez toho aby bolo potrebné konštatovať existenciu dohody obmedzujúcej súťaž zo strany orgánu ochrany hospodárskej súťaže.

Navrhovaná úprava taktiež umožňuje verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi zrušiť verejné obstarávanie ak navrhované ceny v predložených ponukách sú vyššie ako stanovená predpokladaná hodnota zákazky.

Zrušenie verejného obstarávania alebo jeho časti musí verejný obstarávateľ a obstarávateľ oznámiť všetkým uchádzačom a záujemcom spolu s uvedením dôvodu a informácie aký postup zadávania zákazky použije pre obstaranie pôvodného predmetu zákazky (koncesie).

K § 55

Navrhovaným ustanovením sa upravujú pravidlá pre dynamický nákupný systém, ktorý predstavuje plne elektronický procesný postup na obstarávanie tovaru, stavebných prác alebo služieb bežne dostupných na trhu. Pri obstarávaní v rámci dynamického nákupného systému sa zavádza použitie postupu užšej súťaže, čím sa na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy (postavenej na verejnej súťaži) odstraňuje potreba predkladania informatívnych ponúk.

Každý hospodársky subjekt, ktorý požiada o zaradenie do dynamického nákupného systému a preukáže splnenie stanových podmienok účasti musí byť do dynamického nákupného systému zaradený a mal by tak mal mať možnosť zúčastniť sa na postupoch zadávania zákaziek v rámci dynamického nákupného systému počas obdobia jeho platnosti. Navrhovaná úprava neumožňuje obmedzovať počet záujemcov, ktorých je možné zaradiť do dynamického nákupného systému. Zadávanie zákaziek v rámci dynamického nákupného systému tak umožňuje verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi vytvoriť široký diapazón „predkvalifikovaných“ záujemcov, čím sa zaisťuje optimálne používanie verejných finančných prostriedkov prostredníctvom efektívnej súťaže.

Podľa navrhovanej úpravy je verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinný na základe predloženej žiadosti o zaradenie do dynamického nákupného systému vyhodnotiť splnenie podmienok účasti v lehote do 10 pracovných dní od doručenia žiadosti a v odôvodnených prípadoch v lehote do 15 pracovných dní od doručenia žiadosti. Navrhovaná úprava umožňuje verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi určiť aj dlhšiu lehotu na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti a to v prípade ak pri prvom zadávaní zákazky v rámci dynamického nákupného systému nebola odoslaná výzva na predkladanie ponúk a za predpokladu, že táto výzva nebude odoslaná ani počas „predloženej“ lehoty na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti, nakoľko v opačnom prípade, by sa záujemcovi, ktorého žiadosť o zaradenie do dynamického nákupného systému nie je vyhodnotená, znemožnilo predloženie ponuky, nakoľko výzvu na predloženie ponuky verejný obstarávateľ a obstarávateľ zasiela len záujemcom, ktorí boli na základe vyhodnotenia ich žiadostí zaradení do dynamického nákupného systému.

Navrhovaná úprava dynamického nákupného systému umožňuje verejnému obstarávateľovi vyžadovať od záujemcov predloženie žiadosti o zaradenie do dynamického nákupného systému spolu s elektronickým katalógom. V takomto prípade má verejný obstarávateľ a obstarávateľ možnosť z predložených elektronických katalógov vyberať informácie potrebné na vytvorenie ponúk prispôbených požiadavkám konkrétnej zákazky.

K § 56 a 57

Navrhovanou úpravou sa zavádzajú oznamovacie povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa voči Európskej komisii, pričom poskytovanie určitých informácií Európskej komisii je naviazané na konkrétnu skutočnosť, t. j. tieto informácie sa poskytujú Európskej komisii bez dožiadania zo strany Európskej komisie napr. informácia o vylúčení mimoriadne nízkej ponuky, alebo informácie týkajúce sa zmeny doby platnosti dynamického nákupného systému. Navrhovaná úprava ďalej vymedzuje, ktoré informácie poskytuje verejný obstarávateľ a obstarávateľ Európskej komisii na jej žiadosť. Navrhované ustanovenie ďalej upravuje informačné povinnosti verejného obstarávateľa, obstarávateľa a kontrolných orgánov voči úradu.

K § 58

Navrhované ustanovenie zavádza povinnosť zverejňovať na profile v systematickom členení v podstate celý životný cyklus zákazky, až po informáciu o skutočne poskytnutých plneniach. Na zamedzenie duplicity, niektoré informácie zverejňuje úrad, resp. je ich možné zverejniť odkazom na už zverejnenú informáciu v registri zmlúv.

K § 59

Uverejnením predbežného oznámenia sa ustanovuje pre verejného obstarávateľa možnosť oznámiť svoj zámer uskutočniť plánované verejné obstarávanie.

Ustanovením sa upravuje vyhlasovanie verejného obstarávania pre nadlimitné zákazky, pre ktoré sa oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania uverejňujú v Úradnom vestníku Európskej únie (Office Journal) a aj vo Vestníku verejného obstarávania.

K § 60

Postup verejnej súťaže sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov.

Vo verejnej súťaži sa ustanovujú minimálne lehoty na predkladanie ponúk, a je ich potrebné dodržiavať z hľadiska princípu transparentnosti. Ustanovením minimálnych lehôt sa sleduje vytvorenie predpokladov pre kvalitné spracovanie ponúk. Uverejnením predbežného oznámenia je verejný obstarávateľ oprávnený skrátiť lehotu na predkladanie ponúk súčasne sa upravujú ďalšie predpoklady pre ďalšie skrátenie tejto lehoty. Ide o prípady, keď verejný obstarávateľ vyžaduje predkladanie ponúk elektronickými prostriedkami. Zároveň sa ustanovuje možnosť z dôvodu naliehavej situácie, ktorú je verejný obstarávateľ povinný riadne odôvodniť, stanoviť minimálne 15-dňovú lehotu na predkladanie ponúk. Za nalievajú situáciu je možné považovať akékoľvek okolnosti nezávislé od vôle verejného obstarávateľa spôsobujúce takú časovú tieseň, že objektívne nie je možné stihnúť 35-dňovú lehotu. Existenciu naliehavej situácie je v súlade s princípom transparentnosti potrebné preukázať.

Ustanovujú sa lehoty na predkladanie ponúk v prípadoch, kedy verejný obstarávateľ neumožňuje úplný, neobmedzený a priamy prístup k súťažným podkladom.

Vzhľadom na to, že vo verejnej súťaži sú súčasťou ponuky aj doklady, ktorými uchádzač preukazuje splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní, je potrebné jasne stanoviť postup pri vyhodnocovaní ponúk. Vo verejnej súťaži je preto potrebné najskôr vyhodnotiť splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní spôsobom a následne vyhodnocovať ponuky uchádzačov, ktorí splnili podmienky účasti vo verejnom obstarávaní, podľa stanovených kritérií a pravidiel vyhodnocovania.

Navrhovaným ustanovením sa umožňuje verejným obstarávateľom uskutočniť vyhodnotenie splnenia podmienok účasti až po uskutočnení vyhodnotenia ponúk.

K § 61 až § 63

Užšia súťaž sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov. Verejný obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predkladanie základných ponúk, a to najmenej na päť.

Užšia súťaž je postup, ktorý má dve fázy. V prvej fáze užšej súťaže sa predkladajú doklady, ktorými sa preukazuje splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní. Tieto sa vyhodnocujú na základe vopred stanovených pravidiel. Až po ich vyhodnotení nasleduje druhá fáza užšej súťaže, keď sa posielajú vybraným záujemcom výzva na predloženie ponúk.

V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania v užšej súťaži sa určí lehota na predkladanie žiadostí o účasť, pravidlá na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti v užšej súťaži a obmedzenie počtu záujemcov, ak sa uplatňuje. Je to podstatný rozdiel oproti verejnej súťaži, kde sa v rámci ponuky preukazuje aj splnenie podmienok účasti. V tejto súvislosti sa ustanovuje aj minimálna lehota na predloženie žiadostí o účasť.

Pri použití užšej súťaže sa verejnému obstarávateľovi umožňuje použiť tzv. skrátenú lehota na predloženie žiadosti o účasť, ak sa nachádza v odôvodnenej naliehavej situácii, ktorú si nezavinil sám. Taktiež sa pre vymedzené kategórie verejných obstarávateľov vytvárajú legislatívne predpoklady na určenie lehoty na predkladanie ponúk dohodou.

Záujemcom, ktorí splnili podmienky účasti vo verejnom obstarávaní sa posielajú výzva na predkladanie ponúk súčasne. V rámci jedného postupu je možné vyzvať na predkladanie ponuky len tých záujemcov, ktorí požiadali o účasť a splnili podmienky účasti a minimálnu úroveň spôsobilosti. Ak sa nedosiahne minimálny počet záujemcov, ktorí splnili podmienky účasti, môže verejný obstarávateľ vyzvať na predloženie ponuky aj nižší počet už kvalifikovaných záujemcov.

Ak verejný obstarávateľ neponúka úplný, priamy a neobmedzený prístup k súťažným podkladom alebo tieto súťažné podklady neboli už dostupné iným spôsobom, tak musia byť súčasťou prílohy k výzve na predkladanie ponúk.

Ustanovujú sa minimálne lehoty na predkladanie ponúk v užšej súťaži, ako aj plynutie tejto lehoty v závislosti od odoslania výzvy na predkladanie ponúk. Zároveň sa ustanovujú podmienky, kedy je možné túto lehota na predkladanie ponúk v užšej súťaži skrátiť. Ide o prípady, keď verejný obstarávateľ vyžaduje predkladanie ponúk elektronickými prostriedkami.

Ak sa verejný obstarávateľ nachádza v odôvodnenej časovej tiesni, ktorú si nezavinil sám, umožňuje sa verejnému obstarávateľovi použiť tzv. skrátenú lehota na predkladanie ponúk, táto však nesmie byť kratšia ako desať dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie ponúk.

Ustanovujú sa lehoty na predkladanie ponúk v prípadoch, kedy verejný obstarávateľ neumožňuje úplný, neobmedzený a priamy prístup k súťažným podkladom.

K § 64 až § 67

Upravuje sa použitie rokovacieho konania so zverejnením ustanovením podmienok, za ktorých sa môže použiť. Je postačujúce, ak je splnená aspoň jedna z podmienok reagujúcich na situácie, ktoré môžu vzniknúť pri zabezpečovaní jednotlivých predmetov zákazky.

Z hľadiska právnej istoty v aplikačnej praxi navrhovaná právna úprava definuje pojem neregulárnej alebo inak neprijateľnej ponuky.

Rokovacie konanie so zverejnením sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov. Verejný obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predkladanie základných

ponúk, a to najmenej na troch. Spôsob ich výberu musí byť vopred uverejnený v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Rokovacie konanie so zverejnením je postup, ktorý sa rovnako ako užšia súťaž uskutočňuje vo dvoch fázach.

Verejný obstarávateľ je povinný určiť lehotu na predkladanie žiadostí o účasť v rokovacom konaní so zverejnením, ktorá nesmie byť kratšia ako 30 dní. Ak sa zadáva zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby v naliehavej situácii nespôsobenej verejným obstarávateľom, je ustanovená minimálna lehota na predkladanie žiadostí o účasť 15 dní. Túto lehotu je možné skrátiť na desať dní, ak oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania je vypracované a posielané elektronickými prostriedkami.

Prostredníctvom výzvy na predkladanie ponúk vyzve verejný obstarávateľ tých záujemcov, ktorí splnili podmienky účasti vo verejnom obstarávaní, aby predložili svoje základné ponuky. Ak verejný obstarávateľ obmedzil počet záujemcov, a tento počet po vyhodnotení splnenia podmienok účasti sa nenaplnil, potom môže vyzvať na predkladanie ponúk aj nižší počet záujemcov. Nesmie však vyzvať na predkladanie ponúk toho záujemcu, ktorý nepožiadal o účasť. Zároveň je upravený obsah výzvy na predkladanie ponúk, ktorú verejný obstarávateľ posielal vybraným záujemcom, ktorí splnili podmienky účasti. Ak verejný obstarávateľ neponúka úplný, priamy a neobmedzený prístup k súťažným podkladom alebo tieto súťažné podklady neboli už dostupné iným spôsobom, tak musia byť súčasťou prílohy k výzve na predkladanie ponúk.

Navrhovaným ustanovením sa stanovuje minimálna lehota na predkladanie základných ponúk. Zároveň sa ustanovujú podmienky, kedy je možné túto lehotu na predkladanie ponúk v rokovacom konaní so zverejnením skrátiť. Ide o prípady, keď verejný obstarávateľ vyžaduje predkladanie ponúk elektronickými prostriedkami.

Ak sa verejný obstarávateľ nachádza v odôvodnenej časovej tiesni (za predpokladu možnosti jej objektívneho preukázania), ktorú si nezavinil sám, umožňuje sa verejnému obstarávateľovi použiť tzv. skrátenú lehotu na predkladanie ponúk, táto však nesmie byť kratšia ako desať dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie ponúk. Ustanovujú sa lehoty na predkladanie ponúk v prípadoch, kedy verejný obstarávateľ neumožňuje úplný, neobmedzený a priamy prístup k súťažným podkladom.

Počet rokovaní nie je obmedzený, avšak verejný obstarávateľ môže stanoviť, že rokovania sa uskutočnia v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách so zámerom zníženia počtu ponúk, ktoré majú byť prerokované. Túto možnosť musí verejný obstarávateľ uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch, pričom počet uchádzačov dosiahnutý v poslednej etape musí zabezpečovať efektívnu hospodársku súťaž. Verejný obstarávateľ musí v rámci rokovaní vytvoriť rovnaké podmienky pre všetkých uchádzačov a zároveň zachovať dôvernoscť o obsahu rokovaní. Z každého rokovania je verejný obstarávateľ povinný vyhotoviť zápisnicu. O konečných ponukách sa už nerokuje.

Na žiadosť uchádzača, ktorý sa zúčastňuje rokovania, verejný obstarávateľ poskytne informáciu o priebehu a pokroku rokovania.

Zároveň sa ustanovuje možnosť vyhradiť si v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania zadať zákazku len na základe základných ponúk bez uskutočnenia rokovania.

K § 68 až § 71

Súťažný dialóg môže verejný obstarávateľ použiť len v prípade, ak je splnená aspoň jedna z ustanovených podmienok. Pri použití súťažného dialógu sa ponuky vyhodnocujú na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality. Súťažný dialóg sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, pričom verejný obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na účasť na dialógu, najmenej však na troch. Aj pri súťažnom dialógu je stanovená minimálna 30-dňová lehota na predkladanie žiadostí o účasť.

Ustanovuje sa povinnosť uvádzať plánovaný časový rámec súťažného dialógu, buď v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v informatívnom dokumente.

Verejný obstarávateľ môže vyzvať na účasť na dialógu len tých záujemcov, ktorí splnili podmienky účasti. Upravuje sa obsah výzvy na účasť na dialógu a priebeh rokovaní v rámci dialógu. Dialóg sa môže uskutočniť v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách, pričom sa prerokovávajú všetky hľadiská projektu s cieľom znižovať počet navrhovaných riešení. V dialógu sa pokračuje dovtedy, pokiaľ sa nenájde riešenie alebo verejným obstarávateľom stanovený počet riešení, ktoré spĺňajú jeho potreby. Verejný obstarávateľ nesmie poskytnúť informácie ostatným účastníkom týkajúce sa navrhnutých riešení, ani iné dôverné informácie z uskutočnených dialógov bez súhlasu dotknutej osoby. Analogicky, ako pri rokovacích konaniach, aj v tomto postupe zadávania zákazky sa obligatórne spíše zápisnica z každého jednotlivého rokovania. Na žiadosť uchádzača, ktorý sa zúčastňuje dialógu, verejný obstarávateľ poskytne informáciu o priebehu a pokroku rokovania.

Po ukončení dialógu a informovaní účastníkov o jeho skončení, verejný obstarávateľ vyzve uchádzačov, aby predložili svoje konečné ponuky na základe vyšpecifikovaných riešení počas dialógu. Upravuje sa minimálny obsah výzvy na predkladanie konečných ponúk. Minimálna lehota na predkladanie konečných ponúk nie je stanovená zákonom, verejný obstarávateľ túto lehotu stanovuje sám a uvedie ju vo výzve na predkladanie konečných ponúk spolu s ďalšími potrebnými informáciami.

Aplikácia tohto postupu zadávania zákazky v praxi by mala podporovať spravodlivú hospodársku súťaž, a teda nesmie ňou dôjsť najmä k meneniu základných aspektov ponuky alebo výzvy na predkladanie ponúk, k stanoveniu podstatne nových požiadaviek, k nerovnakému zaobchádzaniu s uchádzačmi, ako aj k prijatiu iného uchádzača, ako toho, ktorý splnil podmienky účasti.

Ustanovuje sa možnosť pre verejného obstarávateľa požiadať úspešného uchádzača o vysvetlenie, upresnenie alebo optimalizáciu jeho konečnej ponuky. Taktiež sa upravuje možnosť rokovať s úspešným uchádzačom o potvrdení finančných záväzkov alebo iných podmienok uvedených v ponuke finalizovaním zmluvy. Využitie týchto možností však nesmie mať za následok rozpor s pravidlami spravodlivej hospodárskej súťaže, a to najmä menením základných aspektov ponuky alebo obstarávania, vrátane potrieb a požiadaviek uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo informatívnom dokumente.

K §72 až 74

Inovatívne partnerstvo predstavuje nový špecifický postup verejného obstarávania. Jeho použitie je naviazané na existenciu potreby vyvinúť inovačný výrobok, službu alebo inovačné stavebné práce a potreby kúpiť takéhoto výrobku, služby alebo stavebných prác. To znamená, že daný predmet zákazky ešte neexistuje na trhu, avšak verejný obstarávateľ/obstarávateľ môže použitím inovatívneho partnerstva svoje potreby uspokojiť.

Inovatívne partnerstvo by malo vychádzať z procesných pravidiel, ktoré sa uplatňujú pri rokovacom konaní so zverejnením. Inovatívne partnerstvo sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov. Verejný obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predkladanie základných ponúk, a to najmenej na troch. Spôsob ich výberu musí byť vopred uverejnený v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Verejný obstarávateľ však nesmie obmedzením počtu záujemcov v rámci tohto postupu narušiť skutočnú hospodársku súťaž tým, že znemožní ostatným vhodným záujemcom pôsobiacim na trhu požiadať o účasť/predložiť základnú ponuku. Takéto obmedzenie neprispieva k zachovaniu základných princípov verejného obstarávania, akými sú transparentnosť, nediskriminácia a rovnaké zaobchádzanie. Verejný obstarávateľ použije pri výbere záujemcov najmä kritériá týkajúce sa kapacity záujemcov v oblasti výskumu a vývoja a vypracovávania a zavádzania inováčných riešení.

Verejnému obstarávateľovi sa ukladá sa povinnosť určiť lehotu na predkladanie žiadostí o účasť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Potrebu inováčného výrobku, stavebných prác alebo služieb uvedie verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Upresnenie opisu potreby inováčného výrobku, stavebných prác alebo služieb musí byť uvedené v súťažných podkladoch. V súťažných podkladoch verejný obstarávateľ určí aj, ktoré prvky tohto opisu vymedzujú minimálne požiadavky, ktoré majú splniť všetci uchádzači. Zákazky sa zadávajú výlučne na základe najlepšieho pomeru ceny a kvality, keďže toto kritérium je najvhodnejšie na porovnanie ponúk inováčných riešení.

Kľúčovým rozhodnutím je stanovenie, či sa inovatívne partnerstvo založí s jedným alebo viacerými partnermi.

Ak verejný obstarávateľ obmedzil počet záujemcov, a tento počet po vyhodnotení splnenia podmienok účasti sa nenaplnil, potom môže vyzvať na predkladanie ponúk aj nižší počet záujemcov. Nesmie však vyzvať na predkladanie ponúk toho záujemcu, ktorý nepožiadala o účasť.

Základná štruktúra inováčného partnerstva po realizácii rokovaní a následnom zadaní zákazky/uzatvorení zmluvy/zmlúv pozostáva z dvoch fáz, a to z fázy výskumu a vývoja inováčného výrobku, služby alebo stavebných prác a z fázy nákupu výsledných tovarov, služieb a stavebných prác, za predpokladu, že tieto tovary, služby alebo stavebné práce zodpovedajú dohodnutej úrovni výkonu a dohodnutým nákladom.

Inovatívne partnerstvo má byť vo fáze výskumu a vývoja štruktúrované do postupne za sebou nasledujúcich fáz sledujúc kroky procesu výskumu a vývoja a inováčného procesu. Musia sa stanoviť priebežné ciele, ktoré sa majú dosiahnuť a taktiež sa musí zabezpečiť vyplácanie odmeny v primeraných splátkach. Vychádzajúc zo stanovených cieľov môže verejný obstarávateľ/obstarávateľ po ktorejkoľvek fáze ukončiť inovatívne partnerstvo. V prípade viacerých partnerov môže verejný obstarávateľ/obstarávateľ po ktorejkoľvek fáze znížiť počet partnerov, za predpokladu, že takúto možnosť a podmienky takéhoto znižovania určil v súťažných podkladoch.

Inovatívne partnerstvo vo fáze nákupu zahŕňa nákup výsledných tovarov, stavebných prác alebo služieb avšak len za predpokladu, že výsledky výskumu a vývoja spĺňajú dohodnutú úroveň vyhotovenia a dohodnutým nákladom. V prípade viacerých partnerov ide o konečné vyhodnotenie a určenie riešenia, ktoré najlepšie spĺňa relevantné parametre, pričom pravidlá vyhodnocovania musia byť stanovené v zmluve.

Prostredníctvom výzvy na predkladanie ponúk vyzve verejný obstarávateľ tých záujemcov, ktorí splnili podmienky účasti vo verejnom obstarávaní, aby predložili svoje základné ponuky. Verejný

obstarávateľ následne rokuje o základných ponukách a o všetkých nasledujúcich ponukách s cieľom vylepšiť ich obsah. O konečných ponukách sa už nerokuje.

Počet rokovaní nie je obmedzený, avšak verejný obstarávateľ môže stanoviť, že rokovania sa uskutočnia v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách so zámerom zníženia počtu ponúk, ktoré majú byť prerokované. Túto možnosť musí verejný obstarávateľ uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Verejný obstarávateľ musí v rámci rokovaní vytvoriť rovnaké podmienky pre všetkých uchádzačov a zároveň zachovať dôvernosť o obsahu rokovaní. Z každého rokovania je verejný obstarávateľ povinný vyhotoviť zápisnicu. Na žiadosť uchádzačova, ktorý sa zúčastňuje rokovania, verejný obstarávateľ poskytne informáciu o priebehu a pokroku rokovania.

V súťažných podkladoch sa stanovujú pravidlá na práva duševného vlastníctva. V prípade inovatívneho partnerstva s viacerými partnermi nesmie bez súhlasu partnera sprístupniť jeho navrhované riešenie ostatným partnerom.

Inovatívne partnerstvo obsahuje aj bezpečnostnú klauzulu a tou je, že verejný obstarávateľ musí zabezpečiť, aby sa do štruktúry partnerstva, a najmä do doby jeho trvania a hodnoty jednotlivých fáz premietla úroveň inovácie navrhovaného riešenia a postupnosť výskumných a inovačných činností, ktoré sú potrebné na vývoj inovačného riešenia, ktoré ešte nie je na trhu dostupné. Predpokladaná hodnota tovaru, stavebných prác alebo služieb nesmie byť neprimeraná investíciám potrebným na ich vývoj.

K § 75 - § 76

Priame rokovacie konanie je možné použiť, ak je splnená aspoň jedna z ustanovených podmienok. Napríklad pôjde o situáciu, keď v predchádzajúcej verejnej súťaži alebo užšej súťaži neboli predložené žiadne ponuky alebo žiadne vhodné ponuky ani žiadne žiadosti o účasť ani žiadne vhodné žiadosti o účasť za predpokladu, že pôvodné podmienky zákazky sa podstatne nezmenili. Ďalším príkladom sú podmienky, keď z objektívneho hľadiska existuje len jeden hospodársky subjekt, ktorý môže túto zákazku realizovať. To je napríklad prípad umeleckých diel, keď osoba umelca štandardne určuje jedinečný charakter a hodnotu samotného umeleckého predmetu. Výlučnosť môže vyplývať aj z iných dôvodov, ale využitie priameho rokovacieho konania, keď situáciu výlučnosti nevytvoril samotný verejný obstarávateľ so zreteľom na budúci postup obstarávania, môžu odôvodniť len situácie objektívnej výlučnosti.

Ďalšou podmienkou použitia priameho rokovacieho konania je zadávanie zákazky z dôvodu mimoriadnej udalosti. Je však potrebné preukázať, že verejný obstarávateľ sa dostal do mimoriadnej situácie nie vlastným zavinením, a túto mimoriadnu situáciu nebolo objektívne možné vopred predpokladať, pričom je nútený v stanovenom časovom období zabezpečiť uzavretie zmluvy a jej plnenie. Z rozhodnutí SDEÚ vyplýva, že v prípade uzavretia zmlúv, kde prichádza do úvahy uplatnenie priameho rokovacieho konania z dôvodu mimoriadnej udalosti musia byť súčasne splnené tri podmienky a to existencia nepredvídateľnej udalosti, časová tieseň, kedy nie je možné dodržať časové limity stanovené pri iných súťažných postupoch verejného obstarávania a kauzálna väzba medzi nepredvídateľnou udalosťou a časovou tiesňou, ktorá z nej vyplýva. Ak jedna z týchto troch podmienok nie je splnená, použitie rokovacieho konania bez zverejnenia nebude opodstatnené. Pri posudzovaní, či ide o mimoriadnu udalosť podľa tohto zákona možno vychádzať z ust. zák. č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny v znení neskorších predpisov a zák. č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov za mimoriadnu udalosť, pričom druhý menovaný predpis definuje mimoriadnu udalosť ako živelnú pohroma, haváriu,

katastrofu, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok, pričom 1/ živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok, 2/ havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok a 3/ katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živeľnej pohromy a havárie.

Priame rokovacie konanie je možné použiť aj keď tovar kupuje verejný obstarávateľ priamo na komoditnej burze.

Podmienkou použitia priameho rokovacieho konania je aj umožnenie obstarávania doplňujúcich tovarov za stanovených podmienok, pričom takéto zákazky, ktoré zadáva verejný obstarávateľ nesmú súhrnne trvať dlhšie ako tri roky. Ďalej sú taxatívne uvedené prípady, keď verejný obstarávateľ môže použiť priame rokovacie konanie, napríklad ak nadobúda tovar od likvidátora, správcu konkurznej podstaty, exekútora.

Verejný obstarávateľ vyzve na rokovania jedného alebo viacerých vybraných záujemcov, pričom ich môže vyzvať na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní v závislosti od podmienky priameho rokovacieho konania a od predmetu zákazky. Verejný obstarávateľ rokuje o podmienkach zákazky, najmä administratívnych, technických a finančných podmienkach zmluvy, pričom je povinný zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými záujemcami a zároveň zachovať dôvernoscť o obsahu rokovaní. Z každého rokovania verejný obstarávateľ vyhotoví zápisnicu.

V prípade, ak nebolo uverejnené oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu, verejnému obstarávateľovi sa ustanovuje povinnoscť poslať úradu pred uzavretím zmluvy oznámenie, v ktorom verejný obstarávateľ odôvodní použitie priameho rokovacieho konania z dôvodu mimoriadnej udalosti.

K § 77

Navrhované ustanovenie upravuje podmienky uzatvárania rámcových dohôd a následného zadávania zákaziek na základe rámcovej dohody. Rámcovú dohodu možno okrem výnimočných prípadov odôvodnených predmetom zákazky uzatvárať najviac na štyri roky. Rámcová dohoda predstavuje uzavretú kontraktačnú platformu, čo vyjadruje predovšetkým požiadavka, že na základe rámcovej dohody môže zadávať zákazku len verejný obstarávateľ resp. verejní obstarávatelia, ktorí boli jasne a určito identifikovaný v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Navrhovaná úprava bližšie precizuje pravidlá zadávania zákaziek na základe rámcovej dohody v závislosti od toho, či bola rámcová dohoda uzavretá s jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi, taktiež v závislosti od toho, či sa v postupe verejného obstarávania vedúceho k uzavretiu rámcovej dohody predkladali elektronické katalógy.

K § 78

Ustanovuje sa povinnoscť obstarávateľa postupovať pri zadávaní nadlimitnej zákazky primárne podľa tretej hlavy druhej časti zákona o verejnom obstarávaní a subsidiárne podľa hlavy druhej (zadávanie nadlimitných zákaziek verejným obstarávateľom) zákona o verejnom obstarávaní, ak nie je v tretej

hlave ustanovené inak. Zároveň sa aplikujú ustanovenia prvej hlavy druhej časti zákona (spoločné ustanovenia).

K § 79

Ustanovujú sa špecifické výnimky. Pri obstarávateľoch pôsobiacich v odvetví pitnej vody môže ísť aj o iné činnosti týkajúce sa vody, ako napr. projekty využívania vodnej energie, zavlažovania, odvodňovania pôdy alebo likvidácie a čistenia odpadových vôd. Obstarávatelia uplatňujú postupy obstarávania pri všetkých svojich činnostiach týkajúcich sa vody nezávisle od toho, na ktorú časť „vodného cyklu“ sa vzťahujú. Pravidlá obstarávania navrhnuté pre dodávku výrobkov však nie sú vhodné na nákup vody, keďže je potrebné, aby sa voda obstarávala zo zdrojov v blízkosti oblasti, v ktorej sa použije. Postupy podľa zákona by mohli spôsobovať prekážky aj pri nákupoch energií a palív na výrobu energií v energetickom sektore, preto nie je vhodná aplikácia zákona o verejnom obstarávaní.

Podniky by sa mali považovať za prepojené, ak medzi obstarávateľom a príslušným podnikom existuje priamy alebo nepriamy dominantný vplyv alebo ak sú obaja pod dominantným vplyvom iného podniku; v tejto súvislosti by súkromná účasť ako taká nemala byť relevantná. Overenie skutočnosti, či je podnik prepojený k danému obstarávateľovi, by malo byť čo najľahšie. Vzhľadom na to, že možná existencia takéhoto priameho alebo nepriameho dominantného vplyvu by už musela byť overená na účely rozhodnutia o tom, či by sa ročná účtovná závierka dotknutých podnikov a subjektov mala konsolidovať, podniky by sa teda mali považovať za prepojené, keď je ich ročná účtovná závierka konsolidovaná. Pravidlá Európskej únie týkajúce sa konsolidovaných účtovných závierok sa však v niektorých prípadoch neuplatňujú, napríklad v dôsledku veľkosti príslušných podnikov alebo nesplnenia určitých podmienok súvisiacich s ich právnou formou. V takých prípadoch je potrebné preskúmať, či existuje priamy, alebo nepriamy dominantný vplyv pri zohľadnení vlastníctva, finančnej účasti alebo pravidiel, ktoré sa vzťahujú na podniky.

K § 80

Rozhodnutím Rady 94/800/ES (15) sa schválila najmä Dohoda Svetovej obchodnej organizácie o vládnom obstarávaní (ďalej len „GPA“). Zámerom GPA je vytvoriť multilaterálny rámec vyvážených práv a povinností týkajúcich sa verejných zákaziek s cieľom dosiahnuť liberalizáciu a expanziu svetového obchodu. V prípade zákaziek, na ktoré sa vzťahujú prílohy 3, 4 a 5 a všeobecné poznámky k dodatku č. I Európskej únie ku GPA, ako aj iné relevantné medzinárodné dohody, ktorými je Európska únia viazaná, by obstarávatelia mali splniť povinnosti vyplývajúce z týchto dohôd uplatňovaním tejto smernice na hospodárske subjekty tretích krajín, ktoré sú signatármi týchto dohôd.

Navrhované ustanovenie je možné uplatniť pri zadávaní zákaziek na tovar obstarávateľom. V súlade so smernicou EÚ je umožnené obstarávateľom vylúčiť tie ponuky, ktoré zahŕňajú viac ako 50 % výrobkov pôvodom z tretích krajín, s ktorými Európska únia neuzavrela dvojstranné alebo viacstranné dohody zabezpečujúce porovnateľný a účinný prístup pre dodávateľov z Európskej únie na trhy týchto štátov.

Ďalej sa uvádzajú podmienky uprednostňovania ekvivalentných ponúk na tovar z Európskej únie vyhodnocovaných podľa stanovených kritérií. Prednosť sa dáva ponuke, ktorú nie je možné vylúčiť na základe pôvodu tovaru a cenový rozdiel nesmie presiahnuť 3 %. Toto ustanovenie nebude

obstarávateľ aplikovať, ak by v dôsledku jeho aplikácie uzavrel zmluvu na tovar s odlišnými technickými vlastnosťami spôsobujúcimi prevádzkové problémy.

K § 81

Pravidelným informatívnym oznámením obstarávateľ uverejňuje informácie o pripravovaných postupoch zadávania zákazky a o predmetoch zákazky.

Navrhované ustanovenie upravuje vyhlasovanie verejného obstarávania prostredníctvom oznámenia použitého ako výzva na súťaž pre nadlimitné zákazky, ktoré sa prioritne uverejňujú v Úradnom vestníku Európskej únie a následne aj vo vestníku.

Ustanovením sa uvádzajú oznámenia, ktoré môže obstarávateľ použiť ako výzvu na súťaž. Okrem oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania je to aj pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž a oznámenie o existencii kvalifikačného systému.

Zákon povoľuje určité výnimky ohľadom uverejňovania oznámenia o výsledku verejného obstarávania, keď závisí od rozhodnutia obstarávateľa, či súhlasí s uverejnením tohto oznámenia alebo pre zákazky na výskumné a vývojové služby, keď obstarávateľ môže obmedziť informácie určené na zverejnenie. Oznámenia sa zasielajú na štatistické účely a Komisia stanoví pravidlá zostavovania štatistických správ na základe týchto oznámení.

K § 82

Ustanovením sa stanovuje obsah pravidelného informatívneho oznámenia s výzvou na súťaž, ak toto oznámenie obstarávateľ použije ako výzvu na súťaž. Pri pravidelnom informatívnom oznámení s výzvou na súťaž obstarávateľ uvedie, či zmluvu uzavrie na základe výsledku užšej súťaže alebo rokovacieho konania so zverejnením. Súčasne uvádza v oznámení aj ďalšie informácie, ustanovené zákonom. Pravidelné informatívne oznámenie s výzvou na súťaž sa uverejňuje najneskôr 12 mesiacov pred odoslaním výzvy, ktorou obstarávateľ požiada záujemcov, aby opätovne potvrdili svoj záujem, súčasne sa ustanovením určuje aj minimálny obsah tejto výzvy.

Ďalej pokračuje obstarávateľ spôsobom podľa zvoleného postupu zadávania zákazky. Po zverejnení pravidelného informatívneho oznámenia s výzvou na súťaž nie je potrebné zverejňovať oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania.

K § 83 - § 84

Navrhovaným ustanovením v súlade so smernicou EÚ pre obstarávateľov sa umožňuje v záujme rešpektovania ich postavenia ako podnikateľských subjektov efektívnym spôsobom uzavierať zmluvy. Na tento účel sa zavádza aj kvalifikačný systém, ktorý sa musí viesť na základe objektívnych kritérií a pravidiel. Tento môžu obstarávatelia viesť na rôznych úrovniach a stupňoch.

Ak sa obstarávateľ rozhodne zriadiť kvalifikačný systém, má povinnosť zverejniť túto skutočnosť prostredníctvom uverejnenia oznámenia o existencii kvalifikačného systému. Takisto sa stanovujú podmienky pre obsah a ďalšie oznamovanie o existencii kvalifikačného systému v závislosti od dĺžky trvania systému.

Kvalifikačný systém musí fungovať podľa objektívnych pravidiel a kritérií, ktoré sa podľa výberu obstarávateľa môžu týkať schopností záujemcov alebo druhu stavebných prác, tovaru alebo služieb, na ktoré sa daný systém vzťahuje. Na účely kvalifikácie môžu obstarávatelia robiť svoje vlastné testy na vyhodnotenie charakteristík príslušných stavebných prác, tovaru alebo služieb, najmä pokiaľ ide o ich kompatibilitu a bezpečnosť. Princíp vytvorenia a vedenia kvalifikačného systému je založený na hodnotení stanovených kvalifikačných predpokladov na základe kritérií a pravidiel vedenia kvalifikačného systému.

Obstarávateľ môže použitím oznámenia o existencii kvalifikačného systému ako výzvou na súťaž vybrať pre užšiu súťaž a pre rokovacie konanie so zverejnením tých, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky z kvalifikovaných záujemcov.

K § 85

Predmetné ustanovenie zakotvuje pravidlá regulujúce verejnú súťaž, ktoré sú obdobné ako pravidlá platné pre postup verejného obstarávateľa.

Navrhovaným ustanovením sa určujú minimálne lehoty na predkladanie ponúk vo verejnej súťaži, ktoré vychádzajú zo smernice EÚ, a je ich potrebné dodržiavať z hľadiska princípu transparentnosti. Určením minimálnych lehôt sa sleduje vytvorenie predpokladov pre kvalitné spracovanie ponúk zo strany uchádzačov. Zároveň sa ustanovením stanovuje lehota na predkladanie ponúk.

K § 86 - § 87

V užšej súťaži môže obstarávateľ obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predloženie ponuky. Z hľadiska zabezpečenia konkurencie pri predkladaní ponúk však musí obstarávateľ prihliadať na zabezpečenie efektívnej hospodárskej súťaže. Pri určení kritérií na obmedzenie počtu uchádzačov by mal obstarávateľ vychádzať predovšetkým z objektívnej potreby znížiť počet uchádzačov na úroveň, ktorá je opodstatnená potrebou vyvážiť charakter predmetu zákazky so zdrojmi potrebnými na jeho uskutočnenie.

Navrhovaným ustanovením sa ukladá obstarávateľovi povinnosť v pravidelnom informatívnom oznámení s výzvou na súťaž, alebo v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania určiť lehotu na predkladanie žiadostí o účasť a podmienky účasti, ak si ich obstarávateľ stanovil. Ponuku môže predložiť len taký záujemca, ktorého obstarávateľ vyzval na predloženie ponuky. Je to podstatný rozdiel oproti verejnej súťaži, kde sa podmienky účasti posudzujú po predložení ponúk.

K § 88 - § 89

Použitie rokovacieho konania so zverejnením nie je na rozdiel od verejného obstarávateľa naviazané na splnenie podmienok na jeho použitie.

K § 90

Aj obstarávateľom sa ustanovuje možnosť použitia súťažného dialógu, pričom tak ako aj u verejného obstarávateľom je jeho cieľom nájsť a definovať najvhodnejší spôsob na uspokojenie potrieb obstarávateľa.

Ako kritérium na vyhodnotenie ponúk sa použije najlepší pomer ceny a kvality. Súťažný dialóg sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov, pričom obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na účasť na dialógu.

Stanovuje sa lehota na predloženie žiadostí o účasť, ktorá v žiadnom prípade nesmie byť kratšia ako 15 dní.

Uplatňujú sa rovnaké procesné pravidlá ako v súťažnom dialógu pre verejného obstarávateľa.

Aj obstarávateľ môže požiadať úspešného uchádzača o vysvetlenie, upresnenie alebo optimalizáciu jeho konečnej ponuky. Taktiež sa upravuje možnosť rokovať s úspešným uchádzačom o potvrdení finančných záväzkov alebo iných podmienok uvedených v ponuke finalizovaním zmluvy. Využitie týchto možností však nesmie mať za následok rozpor s pravidlami spravodlivej hospodárskej súťaže, a to najmä menením základných aspektov ponuky alebo obstarávania, vrátane potrieb a požiadaviek uvedených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo informatívnom dokumente.

K § 91

Inovatívne partnerstvo sa vyhlasuje pre neobmedzený počet hospodárskych subjektov. Obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predkladanie ponúk. Spôsob ich výberu musí byť vopred uverejnený v oznámení použitom ako výzva na súťaž. Obstarávateľ však nesmie obmedzením počtu záujemcov v rámci tohto postupu narušiť skutočnú hospodársku súťaž tým, že znemožní ostatným vhodným záujemcom pôsobiacim na trhu požiadať o účasť/predložiť základnú ponuku.

Stanovuje sa lehota na predloženie žiadostí o účasť, ktorá v žiadnom prípade nesmie byť kratšia ako 15 dní.

Uplatňujú sa rovnaké procesné pravidlá ako v inovatívnom partnerstve pre verejného obstarávateľa.

K § 92

Navrhované ustanovenie taxatívne ustanovuje pre obstarávateľa podmienky na priameho rokovacieho konania. Priame rokovacie konanie je možné použiť, ak je splnená aspoň jedna z ustanovených podmienok. Ako prvú podmienku aplikácie tohto postupu zadávania zákazky navrhovaná právna úprava uvádza situáciu, keď obstarávateľovi v predchádzajúcom postupe, ktorý bol vyhlásený prostredníctvom oznámenia použitého ako výzva na súťaž, počas stanovenej lehoty na predkladanie ponúk, nebola doručená žiadna ponuka, alebo všetky doručené ponuky nespĺňajú charakteristiky predmetu zákazky stanovené obstarávateľom. Analogicky sa bude postupovať, ak obstarávateľ neobdržal žiadnu žiadosť o účasť. Súčasne je ale nevyhnutné zachovať pôvodné podmienky zadávania zákazky, ktoré boli pôvodne stanovené. Obstarávatelia môžu použiť tento postup aj vtedy, ak zadávaná zákazka je určená výlučne na výskumné, experimentálne, študijné alebo vývojové účely, a nie na zabezpečenie zisku alebo na krytie nákladov vynaložených na výskum a vývoj. Okolnosťou oprávňujúcou obstarávateľa použiť priameho rokovacieho konania je aj existencia výhradných práv, ktoré umožňujú zadávať zákazku len určitému uchádzačovi. Takýto postup je však možný len v prípadoch, ak neexistuje žiadna primeraná alternatíva alebo náhrada a ak takéto zúženie hospodárskej súťaže nespôsobil sám obstarávateľ napr. v predchádzajúcom postupe zadávania zákazky nestanovil požiadavku na to, aby bola spolu s autorským dielom obstarávateľovi udelená aj licencia na úpravu diela alebo jeho zmenu zo strany obstarávateľa alebo ním oprávnených osôb.

Ďalšou podmienkou použitia priameho rokovacieho konania je zadávanie zákazky z dôvodu mimoriadnej udalosti. Je však potrebné preukázať, že obstarávateľ sa dostal do mimoriadnej situácie nie vlastným zaviním (napr. dlhodobé zanedbávanie starostlivosti o určitú budovu alebo stroj), a túto mimoriadnu situáciu nebolo objektívne možné vopred predpokladať, pričom je nútený v stanovenom časovom období zabezpečiť bezodkladné uzavretie zmluvy a jej plnenie. Pri posudzovaní, či ide o mimoriadnu udalosť podľa tohto zákona možno vychádzať z ust. zák. č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny v znení neskorších predpisov a zák. č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov za mimoriadnu udalosť, pričom druhý menovaný predpis definuje mimoriadnu udalosť ako živelnú pohromu, haváriu, katastrofu, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok, pričom 1/ živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok, 2/ havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok a 3/ katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živeľnej pohromy a havárie.

Podmienkou použitia priameho rokovacieho konania je aj umožnenie obstarávania doplňujúcich tovarov od pôvodného dodávateľa určených na čiastočné nahradenie obvyklých tovarov, ak by zmena dodávateľa nútila obstarávateľa získavať materiál rozdielnych technických charakteristík. Ďalej sú taxatívne definované prípady, keď obstarávateľ môže použiť toto rokovacie konanie na zabezpečenie tovaru za zvýhodnenú cenu, od likvidátora, získanie tovaru na komoditnej burze.

Navrhovaným ustanovením sa upravuje aj postup v priamom rokovacom konaní. Obstarávateľ vyzve na rokovania jedného alebo viacerých vybraných uchádzačov, pričom ich môže vyzvať na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti v závislosti od podmienky použitia priameho rokovacieho konania a od predmetu zákazky. Obstarávateľ rokuje s uchádzačmi o podmienkach zákazky, najmä administratívnych, technických a finančných, pričom je povinný zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými uchádzačmi.

K § 93

Ustanovením sa upravuje použitie rámcovej dohody.

Obstarávateľ môže rámcovú dohodu uzavrieť s jedným alebo viacerými uchádzačmi. Ak obstarávateľ uzavrie rámcovú dohodu postupmi podľa zákona, zákazky sa zadávajú na základe podmienok, ktoré boli stanovené rámcovou dohodou.

Ak obstarávateľ uzavrel rámcovú dohodu s viacerými uchádzačmi, špecifické zmluvy sa uzatvárajú v súlade s podmienkami rámcovej dohody. Obstarávateľ pri definovaní podmienok rámcovej dohody stanoví postup uzavierania zmlúv a zároveň spôsob výberu zmluvného partnera z účastníkov rámcovej dohody.

K § 94 až 101

Navrhované ustanovenia upravujú postup verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa pri udeľovaní koncesíí, ktorých predpokladaná hodnota presahuje zákonom stanovený limit. Smernica Európskeho

parlamentu a Rady č. 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesíí zakotvuje pravidlá, ktorými sa upravuje základný rámec pre udeľovanie koncesíí. Koncesie predstavujú v tejto súvislosti významné nástroje dlhodobého štrukturálneho rozvoja infraštruktúry a strategických služieb, čím prispievajú k rozvoju hospodárskej súťaže, umožňujú využívať odbornosť súkromného sektora a pomáhajú dosahovať efektívnosť a inovácie.

Navrhovaná úprava umožňuje uzatvárať koncesné zmluvy, ktoré predstavujú špecifické zmluvné vzťahy medzi verejnými a súkromnými subjektami, ktorých cieľom je zabezpečenie určitých potrieb vo verejnom záujme, a to najmä v podobe PPP projektov (z ang. Public Private Partnership). V rámci týchto zmluvných vzťahov sa súkromný subjekt zaväzuje k výkonu konkrétnych činností, za čo získava určité práva. Napríklad súkromný subjekt na svoje náklady vybuduje diaľnicu a získa právo vyberať poplatky alebo mýto za používanie diaľnic na určité časové obdobie. Koncesné zmluvy zároveň môžu, ale nevyhnutne nemusia, zahŕňať prevod vlastníctva na verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov, ale verejní obstarávatelia alebo obstarávateľia vždy získavajú úžitky vyplývajúce z predmetných stavebných prác alebo služieb.

Navrhované ustanovenia špecifikujú postupy, ktoré môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ využiť pri zadávaní koncesie. Navrhovaná úprava na jednej strane dáva verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi možnosť vybrať si jeden z postupov používaných aj pri zadávaní zákaziek, t.j. verejná súťaž, užšia súťaž, súťažný dialóg alebo rokovacie konanie so zverejnením. Na druhej strane umožňuje použitie osobitného postupu pre zadávanie koncesíí, ktorým je koncesný dialóg. Rovnako sa umožňuje použitie obchodnej verejnej súťaže.

Navrhované ustanovenia taktiež zakotvujú základné povinnosti a podmienky, ktoré musia verejní obstarávatelia a obstarávateľia dodržať pri zadávaní koncesie, napr. pri určovaní podmienok účasti, pri príprave koncesnej dokumentácie, či pri určovaní kritérií na vyhodnotenie ponúk.

Podľa navrhovanej úpravy môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri zadávaní koncesie zvoliť osobitný postup, ktorým je koncesný dialóg. Vzhľadom na zložitosť zákaziek typu koncesia, pri ktorých je náročné vopred komplexne zdefinovať podrobnosti koncesie, je žiaduce umožniť použitie takého postupu, ktorý dáva priestor na sprecizovanie podrobností zadania koncesie v spolupráci, resp. na základe konzultácii, s relevantnými súkromnými subjektmi. Na tento účel slúži možnosť využitia viackolového dialógu, ktorý môže byť napríklad rozdelený na technické otázky, finančné otázky a právne otázky zadávanej koncesie. Finálna koncesná dokumentácia, na základe ktorej následne súkromné subjekty predkladajú ponuky potom reflektuje výsledky realizovaných diskusií, pričom takýto postup by mal byť zárukou úspešnej realizovateľnosti zadávanej koncesie.

Uplatnenie možnosti využitia postupu obchodnej verejnej súťaže dáva verejným obstarávateľom a obstarávateľom možnosť adekvátne adresovať špecifiká a osobitosti projektov typu koncesia v prípade, ak nie je využitie postupu podľa zákona o verejnom obstarávaní optimálne vzhľadom na charakter a parametre zadávanej koncesie.

Navrhované ustanovenia zakotvujú publikačné povinnosti pri vyhlasovaní koncesie, oznamovaní výsledku zadávania koncesie a uzatváraní dodatkov. Zároveň sa zakotvujú základné podmienky pri stanovovaní lehôt v procese zadávania koncesíí, ktoré vychádzajú z práva Európskych spoločností a je ich potrebné dodržiavať z hľadiska princípu transparentnosti.

Navrhovaná úprava v súlade so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesíí zakotvuje osobitný postup pre koncesie na sociálne a iné osobitné služby, ktoré sú vyňaté zo štandardného postupu pri zadávaní koncesíí a pri ktorých sa oznamuje zámer o plánovanom udelení koncesie zverejnením predbežného oznámenia v súlade

s požiadavkami na informácie v ňom uvedené podľa príslušnej prílohy zákona o verejnom obstarávaní. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je zároveň povinný poslať úradu oznámenie o výsledku verejného obstarávania v zákonom stanovenej lehote.

Navrhovaná úprava zakotvuje povinnosť postupovať podľa zákona o verejnom obstarávaní aj pre koncesionárov, ktorí sú verejným obstarávateľom.

V súlade so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesíí špecifikujú navrhované ustanovenia okruh dotknutých obstarávateľov, ktorí sú povinní pri zadávaní koncesie postupovať podľa tejto hlavy zákona o verejnom obstarávaní.

Navrhovaná úprava reflektuje potrebu zakotvenia základného zákonného rámca pre projekty typu inštitucionálnych PPP, ktoré sa realizujú založením novej právnej entity, ktorej bude zadaná koncesia. Takouto novou právnou entitou je spoločný podnik kontrolovaný spoločne súkromným a verejným subjektom. Navrhovaná úprava nadväzuje na právnú úpravu obsiahnutú v zákone č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

K § 102

Navrhovaná úprava zavádza úpravu postupov pri podlimitných zákazkách. Východiskom tejto úpravy je delenie zákaziek z hľadiska ich predmetu na bežné tovary, služby a práce a iné zákazky.

Zachováva sa inštitút tzv. vyhradených zákaziek, ako ďalšieho zo sociálnych aspektov verejného obstarávania. Cieľom je vyhradiť realizáciu zákazky pre subjekty zamestnávajúce, resp. združujúce marginalizované skupiny a vytvoriť tak súťaž len medzi nimi, čo znamená požiadavku, aby znevýhodnené skupiny aj skutočne predmet zákazky plnili. Podľa novej úpravy sa okrem chránených dielní a chránených pracovísk uchádzačom môže stať aj subjekt plniaci úlohy v rámci programov podpory znevýhodnených osôb za predpokladu, že na realizácii zákazky sa bude podieľať aspoň 30% zamestnancov patriacich do tejto skupiny.

K § 103 až § 110

Tovary, služby a práce, ktoré sú bežne dostupné na trhu, by mali byť obstarávané s využitím elektronického trhoviska. Elektronické trhovisko predstavuje informačný systém, ktorého správcom je ministerstvo vnútra a ktorý funguje spôsobom ako bežne známe systémy, určené na elektronický nákup. Princípom elektronického trhoviska je najmä to, že je bezplatne prístupné všetkým dodávateľom, ktorí o registráciu na ňom prejavia záujem a bude permanentne generovať ponuku a teda aj ceny bežných tovarov, služieb a prác. Podmienky realizácie obchodov na trhovisku budú upravené rovnako pre všetky druho rovnaké prípady, a to prostredníctvom obchodných podmienok. Obchodné podmienky zároveň pre druho rovnaké obchody budú upravovať opakovane použiteľné základné náležitosti zmlúv, ktoré budú na elektronickom trhovisku uzatvárané. Realizácia obstarávania bude založená na princípe predbežnej akceptácie najvýhodnejšej ponuky, s následným umožnením registrovaným dodávateľom predložiť konkurenčnú, výhodnejšiu ponuku. Obdobným spôsobom bude verejný obstarávateľ postupovať aj vtedy, ak ani jedna z ponúk nevyhovuje jeho potrebám a zverejní na elektronickom trhovisku svoj dopyt.

K § 111 až 114

Navrhované ustanovenia majú za cieľ upraviť postup pre zadávanie podlimitných zákaziek týkajúcich sa tovarov, služieb a stavebných prác, ktoré nie sú bežne dostupné na trhu.

V prvom rade sa ustanovuje použitie základných ustanovení zákona a subsidiárna aplikácia všeobecných ustanovení zadávania nadlimitných zákaziek verejným obstarávateľom s doplnením ustanovení, ktoré sú vylúčené.

Vo vzťahu k vestníku je verejný obstarávateľ povinný zasielať výzvu na predkladanie ponúk, oznámenie o použití priameho rokovacieho konania, informáciu o výsledku a napokon oznámenie o uzavretí dodatku k zmluve alebo rámcovej dohode. Zákon zároveň ďalej osobitne upravuje aj lehoty, v ktorých sa majú tieto notifikačné úkony zasielať. Okrem vestníka ich úrad uverejňuje aj v profile, v ktorom sa rovnako ako pri nadlimitných zákazkách uverejňujú aj výstupy z výkonu dohľadu viažuceho sa na toto verejné obstarávanie.

Pri určení predpokladanej hodnoty zákazky potreba odchyľnej úpravy vyplynula z toho, že verejné obstarávanie sa v tomto vyhlasuje prostredníctvom výzvy na predkladanie ponúk zasielanej do vestníka. V ostatnom sa určovanie predpokladanej hodnoty zákazky riadi všeobecnými pravidlami.

Koncepcia stanovovania podmienok účasti vychádza len z povinného vyžadovania dokladu preukazujúceho oprávnenie na činnosť viažucu sa na predmet zákazky. Výber ostatných podmienok účasti závisí od vôle verejného obstarávateľa, pričom pokiaľ sa tak rozhodne, je povinný postupovať podľa § 29 až 33. Znamená to, že pri osobnom postavení a technickej alebo odbornej spôsobilosti nie je verejný obstarávateľ oprávnený stanovovať iné podmienky a vyžadovať iné doklady, ako predpokladajú tieto ustanovenia.

Oproti postupom zadávania nadlimitných zákaziek zákonná úprava osobitne upravuje aj náležitosti výzvy na predkladanie ponúk, ako aj lehoty na predkladanie ponúk. Pri stanovovaní minimálnych legislatívnych lehôt bolo cieľom vziať do úvahy jednak umožnenie zrýchlenia procesu verejného obstarávania a na druhej strane náročnosť vypracovania ponuky vo väzbe na možnú zložitnosť predmetu zákazky, hodnotu plnenia, administratívne požiadavky verejného obstarávateľa súvisiace s predkladaním dokladov a napokon elektronizáciu verejného obstarávania. Na základe uvedeného bola ustálená 10 dňová lehota na zákazky na tovary alebo služby a 25 dňová lehota na zákazky na stavebné práce, pričom v oboch prípadoch sa lehota počíta odo dňa uverejnenia výzvy na predkladanie ponúk vo vestníku. Výnimku z možného stanovenia tak krátkych lehôt je neposkytnutie priameho prístupu k súťažným podkladom alebo inej sprievodnej dokumentácii, pričom sa tu uplatní najmenej 30-dňová lehota. V nadväznosti na to je potrebné zdôrazniť, že aj v tomto prípade sa primárne počíta s neobmedzeným, bezplatným a priamym prístupom k súťažným podkladom, ktoré musia byť takto dostupné od uverejnenia výzvy na predkladanie ponúk vo vestníku.

Navrhovaná úprava ďalej osobitne upravuje inštitút vysvetľovania informácií uvedených vo výzve na predkladanie ponúk, ako aj v súťažných podkladoch. Verejný obstarávateľ musí vysvetlenie bezodkladne zverejniť v profile a zároveň aj osobitne oznámiť všetkým záujemcom najneskôr dva pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk, pričom netreba opomenúť dodržanie princípov transparentnosti, nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania.

Aj v prípade podlimitných zákaziek je v súlade s pravidlami spravodlivej hospodárskej súťaže pri použití elektronickej aukcie otváranie ponúk neverejné.

Okrem elektronickej aukcie je na zadávania podlimitných zákaziek možné využiť aj dynamický nákupný systém.

Pri zadávaní podlimitných zákaziek zákonná úprava umožňuje využiť aj priame rokovacie konanie, ktorého aplikačné podmienky v zásade kopírujú tie pre zadávanie nadlimitných zákaziek. Potreba sčasti odchylnéj úpravy vyplynula z rozdielnosti niektorých inštitútov, ktoré sa uplatňujú pri podlimitných zákazkách (oznámenia používané vo verejnom obstarávaní, druhy postupov zadávania zákaziek). Aj v tomto prípade pri posudzovaní, či ide o mimoriadnu udalosť podľa tohto zákona možno vychádzať z ust. zák. č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny v znení neskorších predpisov a zák. č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov za mimoriadnu udalosť, pričom druhý menovaný predpis definuje mimoriadnu udalosť ako živelnú pohromu, haváriu, katastrofu, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok, pričom 1/ živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok, 2/ havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok a 3/ katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelnej pohromy a havárie.

V rokovacom konaní je potrebné zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými záujemcami a z každého rokovania je v súvislosti so zabezpečením transparentnosti potrebné vyhotoviť zápisnicu. Z hľadiska povinností voči úradu, je verejný obstarávateľ najneskôr päť pracovných dní pred odoslaním výzvy na predkladanie ponúk povinný úradu odoslať oznámenie o použití priameho rokovacieho konania, ktorého zásadnou náležitosťou je uvedenie podmienky použitia rokovacieho konania spolu s odôvodnením jej splnenia. V prípade vzniku mimoriadnej udalosti alebo obstarávania tovarov na komoditnej burze sa oznámenie úradu posieľa pred uzavretím zmluvy.

K § 115

Cieľom ustanovenia je inštitucionalizované upraviť zadávanie zákaziek so zákazkami s najnižšími hodnotami (pozn. postup v zmysle § 9 ods. 9 predchádzajúcej úpravy) tak, aby v praxi nevznikali interpretačné problémy. Zákonná úprava osobitne zdôrazňuje efektívne vynakladanie verejných prostriedkov s poukazom na vyvážený pomer medzi kvalitou a cenou. Z dôvodu snahy o čo najnižšie administratívne zaťaženie pri dodržaní aspoň základnej transparentnosti a kontrolovateľnosti, legislatíva vyžaduje požiadavku zverejňovania súhrnných správ v profile za zákazky s hodnotou nižšou ako 1 000 eur a päť ročná archivačná povinnosť dokladov a dokumentov vzťahujúcich sa na tieto zákazky. Naopak, okrem prípadov vyžadovaných osobitnou právnou úpravou, nie je potrebné uzatvárať zmluvy v písomnej forme.

K § 116

V súlade so základnými princípmi verejného obstarávania berúc do úvahy výkladové oznámenie Komisie Európskej únie sa zakotvujú základné povinnosti pre prípad zadávania tzv. podlimitných koncesíí, ktorými sú koncesie s predpokladanou hodnotou nižšou ako zákonom stanovený limit. Cieľom navrhovanej úpravy je zabezpečiť, aby aj v prípade podlimitných koncesíí boli dodržané základné princípy verejného obstarávania, vrátane adekvátnej publikačnej povinnosti.

K § 117 - § 123

Inštitút súťaže návrhov predstavuje osobitný postup verejného obstarávania, ktorý umožňuje vyhlasovateľovi – verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi získať návrhy v rámci samostatného postupu alebo v rámci postupu vedúceho k uzavretiu zmluvy, najmä v prípadoch náročných činností, akými sú spracovanie napríklad územnoplánovacích dokumentácií alebo architektonických návrhov, ktoré majú charakter duševnej činnosti a môžu byť spojené s výhradnými právami.

Navrhovaným postupom pri súťaži návrhov sa dosahuje súlad s právom Európskych únie. Postupy uvedené v týchto ustanoveniach sú záväzné pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa od finančných limitov stanovených vo vykonávacom právnom predpise, nakoľko limit sa môže meniť vykonávacím nariadením Európskej komisie.

Navrhované ustanovenia rozlišujú medzi súťažou návrhov (výsledkom nie je uzavretá zmluva), ktorá je samostatným postupom a medzi súťažou návrhov, ktorá je súčasťou postupu, ktorý vedie k zadávaniu zákazky na služby, teda k uzavretiu zmluvy na poskytnutie služby.

Ak ide o súčasť postupu vedúceho k uzavretiu zmluvy na poskytnutie služby, pri určovaní predpokladanej hodnoty sa vychádza z celkovej sumy cien a odmien, ktoré budú poskytnuté účastníkom takejto súťaže.

Pri súťaži návrhov nesmú byť obmedzovaní uchádzači na základe regionálneho prístupu, t. j. musí sa umožniť účasť uchádzačov alebo záujemcov bez ohľadu na územie, prípadne štát a podobne.

Zároveň verejný obstarávateľ a obstarávateľ nemôže obmedzovať výber záujemcov alebo uchádzačov požiadavkou, ktorou by stanovoval určitú právnu formu pre tieto subjekty. Musí teda umožniť prístup do súťaže aj pre fyzické osoby - nepodnikateľov alebo združenia. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ však môže obmedziť počet záujemcov, ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom a zároveň pritom prihliadne na zabezpečenie skutočnej hospodárskej súťaže.

Ustanovením sa ukladá povinnosť verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi vyhlásiť súťaž návrhov spôsobom stanoveným v tomto zákone, ako aj oznámiť výsledok takejto súťaže. Verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi sa ukladá povinnosť zriadiť na vyhodnotenie súťaže návrhov najmenej päťčlennú porotu, ktorej minimálne tretina členov musí spĺňať rovnakú alebo podobnú kvalifikáciu, aká sa vyžaduje od účastníkov. Súčasne sa kladie dôraz na anonymitu návrhov, ktoré budú porotou hodnotené iba na základe kritérií uvedených v oznámení, čím sa sleduje objektivita hodnotenia. O hodnotení predložených návrhov porota vyhotoví zápisnicu. Obsah zápisnice nie je vymedzený taxatívne, takže môže obsahovať aj ďalšie náležitosti, ktoré môžu byť do nej zaznamenané, ak to členovia poroty uznajú za vhodné.

K § 124 - § 137

Predmetná úprava predstavuje transpozíciu právnej úpravy, ktorá je priamo determinovaná smernicou 2009/81/ES. Právna úprava rešpektuje skutočnosť, že národná bezpečnosť zostáva vo výlučnej zodpovednosti každého členského štátu. Je však potrebné zohľadniť, že postupné vytváranie európskeho trhu s obrannými zariadeniami je nevyhnutné z hľadiska posilňovania európskej priemyselnej a technologickej základne obrany a z hľadiska rozvoja vojenských spôsobilostí potrebných na realizáciu európskej bezpečnostnej a obrannej politiky. Členské štáty sa zhodujú na potrebe posilňovať, rozvíjať a udržiavať európsku technologickú a priemyselnú základňu obrany,

ktorá

je zameraná na spôsobilosť, kvalifikovaný prístup a konkurencieschopnosť, čo smeruje ku skutočnému európskemu trhu s obrannými zariadeniami a rovnakým podmienkam na európskej aj celosvetovej úrovni. Transpozíciou právnej úpravy sa prispieva aj k rozvoju diverzifikácie európskej dodávateľskej základne v oblasti obrany, najmä presadzovaním účasti malých a stredných podnikov a netradičných dodávateľov v európskej technologickej a priemyselnej základni obrany, posilňovaním priemyselnej spolupráce a podporovaním hospodárnych a pohotových dodávateľov na nižšej úrovni.

Nosná časť novej právnej úpravy je obsiahnutá v novej piatej časti návrhu zákona. Postupy pri zadávaní zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti sú užšia súťaž, rokovacie konanie so zverejnením, súťažný dialóg, rokovacie konanie bez zverejnenia. Pri zákazkách v oblasti obrany a bezpečnosti existuje reálny predpoklad vzniku alebo postupovania utajovanej skutočnosti. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ má preto právo určiť požiadavky a opatrenia na ochranu utajovaných skutočností, ktoré uchádzač alebo záujemca je povinný zabezpečiť. Predloženie dôkazu na preukázanie splnenia požiadaviek a opatrení určených na ochranu utajovaných skutočností možno požadovať v každej etape procesu verejného obstarávania. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže určiť, aby uchádzač alebo záujemca zabezpečil ochranu utajovaných skutočností aj zo strany svojho subdodávateľa. Uvedeným systémom opatrení verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže pri zadávaní zákazky vytvoriť priestor pre hospodársku súťaž medzi overenými a bezpečnostne spoľahlivými súťažiteľmi. Verejným obstarávaním sa tak aj v oblasti obrany a bezpečnosti vytvára priestor pre čestnú hospodársku súťaž s cieľom získať za vynaložené verejné prostriedky čo možno najlepšiu hodnotu, a to pri akceptácii potrebných bezpečnostných opatrení a prostriedkov.

Nenahraditeľnú úlohu v procese ochrany utajovaných skutočností má v podmienkach Slovenskej republiky Národný bezpečnostný úrad. Okrem akceptácie jeho osvedčení musí verejný obstarávateľ a obstarávateľ uznať aj oprávnenia vydávané príslušnými orgánmi iných členských štátov za podmienky, ak sú rovnocenné s požadovaným oprávnením.

Ďalším z prostriedkov ochrany bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky je inštitút „Bezpečnosti dodávok“.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže pri zadávaní zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti požiadať príslušný bezpečnostný orgán členského štátu záujemcu, aby preveril súlad priestorov a zariadení, ktoré sa majú využívať, výrobné a administratívne postupy, ktoré sa majú dodržať, metódy riadenia informácií alebo spôsobilosť zamestnancov, ktorí budú realizovať zmluvu, čím sa dotvára rámec kooperácie národných bezpečnostných autorít.

Spôľahlivosť dodávateľa, ktorý získa zákazku, je rozhodujúca vzhľadom na citlivosť zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti a závisí hlavne od jeho schopnosti plniť požiadavky verejného obstarávateľa a obstarávateľa na bezpečnosť a ochranu utajovaných skutočností a bezpečnosť dodávok. Ako vyplýva z preambuly 65 smernice 2009/81/ES, riziká bezpečnosti by mohli vyplývať z určitých vlastností výrobkov, ktoré záujemca dodáva alebo z akcionárskej štruktúry záujemcu, čo potvrdzuje, že spoľahlivosť záujemcov môže závisieť aj od iných faktorov, nielen od ich schopnosti zabezpečiť ochranu utajovaných skutočností.

Táto požiadavka týkajúca sa osobného postavenia poukazuje na prípady, keď verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže skúmať spoľahlivosť záujemcu, o ktorej má pochybnosti, a to aj napriek tomu, že tento záujemca má bezpečnostnú previerku od príslušného národného orgánu. V týchto prípadoch, ktoré ďaleko presahujú rámec obstarávania ako takého, môžu byť chránené zdroje údajov naozaj dôležitým, ak nie je jediným, prostriedkom na preukázanie, že riziká bezpečnosti nemožno vylúčiť.

Vylúčenie pre nespoľahlivosť musí byť založené na rizikách bezpečnosti štátu. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ musí byť pripravený preukázať hodnovernosť svojho rozhodnutia, ak to bude potrebné v konaní o námietkach.

Zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností a bezpečnosti dodávok je dôležitým prvkom zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti a je aj súčasťou podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia. Porušenie záväzkov ohľadom bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností a bezpečnosti dodávok sa považuje za závažné porušenie odborných povinností. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ vylúči z procesu verejného obstarávania toho záujemcu, ktorému na základe objektívnej a overenej informácie preukáže, že počas predchádzajúcej zákazky/zmluvy porušil povinnosti týkajúce sa bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností alebo bezpečnosti dodávok vo vzťahu k inému verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi. V záujme zabezpečenia bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností alebo bezpečnosti dodávok sa nevyžaduje konečné rozhodnutie príslušného orgánu verejnej moci.

Pravidlá a postupy pre zadávanie zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti sa použijú pri zadávaní nadlimitných a podlimitných zákaziek. V ustanovení sa uvádzajú konkrétne ustanovenia, ktoré sa nepoužijú pri zadávaní zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti. Ide napríklad o ustanovenia týkajúce sa verejnej súťaže, dynamického nákupného systému, koncesií, súťaže návrhov a vzhľadom na to, že zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti svojou povahou majú charakter citlivých zákaziek, pri ktorých existuje veľké riziko zneužitia chránených informácií, navrhuje sa vylúčiť aj posielanie ustanovených častí dokumentácie úradu a ich zverejňovanie.

Pri zadávaní zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti je však potrebné uplatňovať základné princípy vo verejnom obstarávaní, najmä transparentnosť, rovnaké zaobchádzanie a zákaz diskriminácie. So zreteľom na tieto princípy Súdny dvor EÚ opakovane uviedol, že vo verejnom obstarávaní cieľom princípu rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi a záujemcami je, aby všetci mali rovnaké šance pri vypracovávaní svojich ponúk, a to nezávisle od svojej štátnej príslušnosti (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v prípade C-458/03). Princíp nediskriminácie nezakazuje len otvorenú diskrimináciu z hľadiska štátnej príslušnosti, sídla (usídlenia), ale aj všetky formy skrytej diskriminácie predstavujúce rozdiel v zaobchádzaní vedúci k ujme podnikov usadených v iných členských štátoch, ktoré by mohli mať o túto zmluvu záujem (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v prípadoch C-225/98, C-507/03, C-231/03).

Princíp nediskriminácie je potrebné uplatňovať aj pri určení požiadaviek na bezpečnosť dodávok, to znamená, že v rámci EÚ štátna príslušnosť uchádzača alebo záujemcu, jeho sídlo (usídlenie) samo o sebe nemôže byť považované za požiadavku na bezpečnosť dodávky. Rovnako tieto požiadavky nesmú byť formulované takým spôsobom, že ich môžu splniť len národní dodávateľia, to znamená najmä to, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmie používať len samotný fakt, že dodávateľia z iných členských štátov potrebujú transferovú licenciu, ako argument na ich vylúčenie z procesu verejného obstarávania.

Požiadavky na bezpečnosť dodávok musia byť aj v súlade so zásadou proporcionality, keď zužujú prístup na trh pre dodávateľov z iných členských štátov (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v prípade C-213/07). Ak požiadavky na bezpečnosť dodávok takéto obmedzenia obsahujú, verejný obstarávateľ a obstarávateľ musí vedieť preukázať, že takáto požiadavka bola primeraná na dosiahnutie cieľa, ktorou je zabezpečenie bezpečnosti dodávky a tento cieľ nie je možné dosiahnuť menej reštriktívnymi požiadavkami. Odôvodnenie musí byť založené na špecifickej povahe konkrétneho projektu. Požiadavky na bezpečnosť dodávok by mali byť popísané tak neutrálne a objektívne ako je to len možné použitím technických a funkčných termínov. Akékoľvek rozhodnutie ohľadom vylúčenia uchádzača musí byť odôvodnené na základe individuálnej situácie daného uchádzača.

Súčasne sa sleduje, aby celý proces zadávania zákazky rešpektoval základné slobody vyplývajúce zo Zmluvy o Európskej únii. Ide predovšetkým o voľný pohyb tovarov, voľný pohyb služieb, voľný pohyb kapitálu, ako teda aj princípy z nich vyplývajúce, ktorými sú nediskriminácia a rovnaké zaobchádzanie a transparentnosť.

Upravuje sa uverejňovanie jednotlivých oznámení pri zadávaní zákaziek postupom užšej súťaže, rokovacieho konania so zverejnením alebo súťažného dialógu a to osobitne pre nadlimitné zákazky. V prípade zadávania nadlimitných zákaziek sa oznámenia posielajú publikačnému úradu a úradu. V prípade zadávania podlimitných zákaziek sa informácie uverejnia vo vestníku, v profile a na webovom sídle.

Upravuje sa pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa povinnosť posilať oznámenia o výsledku verejného obstarávania, ako aj hraničné lehoty na odoslanie tohto oznámenia.

Tiež sa upravuje možnosť, aby sa v rámci informácií o výsledku verejného obstarávania neuvěřnili informácie, ktorých uverejnenie by mohlo byť v rozpore so zákonom, s verejným záujmom, najmä s obrannými a bezpečnostnými záujmami, mohlo by poškodiť oprávnené záujmy iných osôb.

Uvádzajú sa postupy, ktoré sa použijú pri zadávaní zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti. Týmito postupmi sú užšia súťaž, rokovacie konania a súťažný dialóg, ktorý je možné použiť len v prípade, ak ide o obzvlášť zložitú zákazku a nemožno použiť užšiu súťaž alebo rokovacie konanie so zverejnením.

Pre danú citlivú povahu viacerých obranných a bezpečnostných obstarávaní je bezpečnosť informácií dôležitým znakom smernice 2009/81/ES. Tieto požiadavky sa týkajú najmä nákupov zbraní, munície a vojenského materiálu pre ozbrojené sily, ako aj s nimi priamo spojených služieb a stavebných prác, a aj niektorých zvlášť citlivých nákupov v oblasti nevojenskej bezpečnosti. Schopnosť a spoľahlivosť záujemcov a uchádzačov chrániť utajované skutočnosti sú skutočne kľúčovými pre zadávanie a realizáciu viacerých obranných a citlivých bezpečnostných zákaziek/zmlúv. Požiadavky na bezpečnosť informácií pretrvávajú počas životnosti zmluvy a prakticky budú aj testované počas realizácie zmluvy.

Otvorenie obranných a bezpečnostných trhov v EÚ je komplikované z dôvodu absencie EÚ-širokého režimu pre bezpečnosť informácií. Je na každom členskom štáte, aby určil, ktoré informácie a v akom stupni utajenia majú byť chránené, a každý členský štát poskytuje svoje vlastné bezpečnostné previerky potvrdzujúce dodávateľskú spôsobilosť chrániť utajované skutočnosti. Tieto bezpečnostné previerky nie sú automaticky uznávané inými členskými štátmi. Vo viacerých prípadoch však bilaterálne a iné náležité bezpečnostné dohody alebo dohovory obsahujú podmienky týkajúce sa vzájomného uznávania bezpečnostných previerok.

Podľa článku 1 ôsmy bod smernice 2009/81/ES „utajované skutočnosti" sú akékoľvek informácie alebo materiál bez ohľadu na formu, charakter alebo spôsob ich prenosu, ktorým bola prisúdená určitá úroveň bezpečnosti alebo úroveň ochrany a ktoré si v záujme národnej bezpečnosti a v súlade so zákonmi, predpismi alebo administratívnymi opatreniami platnými v príslušnom členskom štáte vyžadujú ochranu pred odcudzením, zničením, odstránením, odhalením, stratou alebo prístupom akejkoľvek nepovolanej osoby alebo pred akýmkoľvek iným druhom kompromitovania.

Prvý odsek ustanovenia § 129 týkajúceho sa bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností je súčasťou všeobecných pravidiel na uskutočnenie procesu verejného obstarávania. Verejnemu obstarávateľovi a obstarávateľovi sa umožňuje, aby pre uchádzačov alebo záujemcov určil povinnosti zamerané na ochranu utajovaných skutočností, ktoré odovzdávajú počas výberovej/kvalifikačnej a/alebo zadávacej etapy (etapa vyhodnocovania ponúk) procesu verejného obstarávania. Taktiež môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ požadovať od uchádzačov alebo záujemcov, aby zabezpečili

dodržiavanie týchto požiadaviek zo strany svojich subdodávateľov. Týmto ustanovením sa zabezpečuje bezpečnosť a ochrana utajovaných skutočností, ktoré verejný obstarávateľ a obstarávateľ odovzdáva/poskytuje všetkým uchádzačom alebo záujemcom do uzavretia zmluvy. Verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi sa umožňuje podmieniť akúkoľvek účasť v procese verejného obstarávania, najmä poskytnutie súťažných podkladov vybraným záujemcom, predzmluvnými záväzkami záujemcov/uchádzačov patrične zabezpečiť bezpečnosť a ochranu všetkých utajovaných skutočností, s ktorými budú oboznámení a/alebo poskytnúť, ak je to potrebné, špecifické bezpečnostné oprávnenie.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže stanoviť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a v súťažných podkladoch, resp. v informatívnom dokumente osobitné podmienky plnenia zmluvy, zabezpečujúce bezpečnosť a ochranu utajovaných skutočností. Vychádzať možno z príkladu uvedených požiadaviek a opatrení na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností Podľa preambuly 41 smernice 2009/81/ES „Podmienky plnenia zmluvy sú v súlade s touto smernicou za predpokladu, že nie sú priamo ani nepriamo diskriminačné a sú uvedené v oznámení o vyhlásení zadávacieho konania alebo v zadávacích podkladoch.“ Ide teda o zmluvné podmienky ukladajúce osobitné povinnosti úspešnému uchádzačovi na zabezpečenie bezpečnosti s ochrany utajovaných skutočností v súlade so zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Z hľadiska procesu verejného obstarávania je dôležité, aby verejný obstarávateľ a obstarávateľ informoval komplexne a načas všetkých záujemcov a uchádzačov o požiadavkách na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností a ako ich splniť, a tak poskytol zdravý základ na prípravu ponúk. Preto verejný obstarávateľ a obstarávateľ musí v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uviesť prinajmenšom komplexný zoznam všetkých požiadaviek na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností a detailnejšie ho rozviesť v súťažných podkladoch, resp. v informatívnom dokumente – povinnosti na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností podľa zmluvy a údaje (záväzky, informácie), ktoré je potrebné predložiť v ponuke na preukázanie, že požiadavky na bezpečnosť a ochranu utajovaných skutočností sú splnené.

Záväzok uchádzača a už vybraného subdodávateľa a záväzok uchádzača získať od subjektu, ktorý sa stane subdodávateľom, záväzok dodržiavať povinnosti na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších poskytujú vhodné doplnenie k podmienke účasti (kvalifikačnému kritériu) týkajúcej sa technickej alebo odbornej spôsobilosti – dôkazu o schopnosti zabezpečiť požadovanú úroveň bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností. Dôkaz o schopnosti zabezpečiť požadovanú úroveň bezpečnosti a ochrany utajovaných skutočností umožňuje overiť na základe bezpečnostných previerok všeobecnú spôsobilosť chrániť utajované skutočnosti na požadovanej úrovni (požadovanom stupni utajenia), podmienka plnenia zmluvy umožňuje získať pevný záväzok opretý o bezpečnostnú previerku, použiť túto spôsobilosť chrániť konkrétne informácie prijaté v súvislosti so zmluvou. Takýto záväzok sa môže vyžadovať nielen od uchádzačov, ale aj od subdodávateľov. Tieto dve ustanovenia formujú koherentný (súvislý) systém, ktorý dovoľuje verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi zabezpečiť prvotne, že len spoľahliví záujemcovia majúci potrebné schopnosti budú vyzvaní na predloženie ponuky a druhotne, že zabezpečia adekvátnu ochranu utajovaných skutočností.

Tieto ustanovenia sú ďalším prvkom systému na ochranu utajovaných skutočností. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže požadovať, aby uchádzači predložili informácie o svojich dodávateľoch tak, aby si mohol overiť ich schopnosť chrániť utajované skutočnosti, ktoré sa im sprístupnia. V praxi táto informácia môže znamenať predloženie potvrdení od ich národných

bezpečnostných autorít, že majú bezpečnostnú previerku na požadovanej bezpečnostnej úrovni. Túto informáciu si potom môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ overiť u národnej bezpečnostnej autority. Takto možno overiť spoľahlivosť nielen hlavného dodávateľa, ale aj subdodávateľov.

Požiadavky na bezpečnosť dodávok určené verejným obstarávateľom a obstarávateľom sú záväzkové požiadavky na zabezpečenie spoľahlivého a včasného dodania obranného a bezpečnostného vybavenia a služieb a rovnako aj kontinuálna dostupnosť kapacít na údržbu a opravu, na dodávku náhradných dielov a inej podpory za akýchkoľvek podmienok, zvlášť však v čase krízy.

Požiadavky týkajúce sa bezpečnosti dodávok je potrebné špecifikovať v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v súťažných podkladoch, prípadne v informatívnom dokumente. Tieto požiadavky môžu mať typicky formu podmienok pre realizáciu zmluvy (zmluvné podmienky), môžu byť použité ako výberové kritérium z hľadiska technickej alebo odbornej spôsobilosti alebo môžu byť použité ako kritérium na vyhodnotenie ponúk.

Návrh zákona, rovnako ako smernica 2009/81/ES, uvádza oblasti, ktoré požiadavky na bezpečnosť dodávok môžu pokrývať, ale nepopisuje konkrétny obsah týchto požiadaviek. Preambula 44 smernice 2009/81/ES len uvádza „Bezpečnosť dodávky môže priniesť široké spektrum požiadaviek vrátane napríklad vnútro podnikových pravidiel vzťahu medzi dcérskou spoločnosťou a materskou spoločnosťou v oblasti práv duševného vlastníctva alebo zaistenie kapacít pre kritickú službu, údržbu a generálnu opravu na zabezpečenie podpory pre nakúpené zariadenie počas jeho životného cyklu.“ Toto ustanovenie poskytuje zoznam podrobností, ktoré verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže zahrnúť do súťaže. Zoznam však nie je vyčerpávajúci a väčšina týchto podrobností opisuje skôr akú informáciu poskytnúť a aký záväzok požadovať než konkrétne požiadavky. Rovnako to platí aj pre technickú alebo odbornú spôsobilosť, ktorý popisuje skôr prostriedky, ktorými možno preukázať technickú alebo odbornú spôsobilosť, ale nie priamo výberové kritériá formulované verejným obstarávateľom a obstarávateľom. Týmto je ponechaná verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi flexibilita na definovanie požiadaviek na bezpečnosť dodávky, ktorá je potrebná na účely prispôbenia týchto požiadaviek konkrétnemu projektu a vyrovnania sa so všetkými rizikami bezpečnosti dodávky v závislosti od individuálnej situácie každého uchádzača.

Požiadavka týkajúca sa exportu, prepravy a tranzitu tovaru by mala byť zárukou proti rizikám bezpečnosti dodávok, ktoré sú špecificky spojené s cezhraničným presunom obranného vybavenia. Tieto riziká sa týkajú najmä možných zamietnutí, zrušení alebo oneskorení relevantných exportných a transferových povolení, ale taktiež možných podmienok spojených s týmito povoleniami, ktoré by mohli mať negatívny dopad na schopnosť dodávateľa splniť požiadavky verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa týkajúce sa bezpečnosti dodávok, napríklad neskoršia schopnosť uvedenia do činnosti, udržiavania alebo modifikovania kúpeného zariadenia. Keďže sa táto požiadavka týka najmä dodávateľov z iných členských štátov, je dôležité ju uplatniť v súlade s princípom nediskriminácie. To znamená, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmie požadovať, aby zariadenie, ktoré sa má dodať, nemôže byť predmetom licenčných požiadaviek, pretože takáto podmienka by viedla k všeobecnému vylúčeniu dodávateľov usídlených v iných členských štátoch. Okrem toho, v čase prípravy ponuky, povolenie na transfer zvyčajne nie je udelené. Táto situácia sa zmení pre zariadenia pokryté všeobecnou licenciou (vydaním všeobecnej licencie nebudú potrebné žiadosti na individuálne licencie pre takéto zariadenia) aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva.

Do času vydania všeobecnej licencie na určité zariadenia a pre zariadenia, ktoré všeobecná licencia nepokrýva, môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ požadovať, aby uchádzači poskytli určené

prvky, aby preukázali, že budú schopní získať požadované licencie (povolenia), ak bude s nimi uzavretá zmluva na dodávku konkrétneho zariadenia. Na tento účel možno poskytnúť napríklad dokument z minulých transferov takéhoto zariadenia do ktoréhokoľvek členského štátu EÚ (pre objasnenie – za normálnych okolností príslušné národné authority neodmietajú vydanie transferovej licencie) alebo akýkoľvek dokument získaný od príslušnej národnej authority cez vysvetľujúce informácie alebo iné oficiálne kontakty. Na účely zabezpečenia, že zmluvný partner včas a správne vybaví transferovú licenciu, môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ požadovať od uchádzačov, aby poskytli dôkaz na preukázanie ich návrhov a zdrojov na získanie transferov alebo vývozných licencií.

Ustanovenie uvádzajúce možnosť požadovať údaje o akýchkoľvek obmedzeniach zahŕňa najmä tzv. „čierne skrinky“ a „protitankové zariadenia“, t. j. komponenty a subsystemy, ktoré sú súčasťou nakupovaného zariadenia, ale ktoré nemôžu byť sprístupnené alebo menené zákazníkom. Taktiež sa týka položiek pokrytých režimom vývozného kontrolu alebo špeciálneho monitorovania konečného použitia výrobku. Uchádzač v tomto prípade musí poskytnúť detailnú informáciu o existujúcich reštrikciách (ak nejaké sú), aby splnil takúto podmienku. Toto ustanovenie je v podstate doplnením predchádzajúceho ustanovenia, ktoré možno skombinovať. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže požadovať, aby uchádzači preukázali, že s najväčšou pravdepodobnosťou dostanú vývozné a transferové licencie, ktoré mu umožnia realizovať zmluvu, v kombinácii s požiadavkou na uvedenie obmedzení, ktoré sa týkajú konkrétneho zariadenia.

Organizácia dodávateľského reťazca zo strany uchádzača pokrýva všetky potrebné zdroje a aktivity potrebné na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb, ktoré sú predmetom zákazky. Analýza tohto reťazca musí byť založená na objektívnych úvahách orientovaných na plnenie zmluvy. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže teda vyžadovať dôkaz, že dodávateľský reťazec je stabilný a spoľahlivý. Navyše môže požadovať identifikáciu rizikových bodov (možné zlyhanie niektorého) a opatrenia prijaté na riadenie týchto rizík. Na zaručenie bezpečnostných záujmov verejného obstarávateľa a obstarávateľa môže tento požadovať napríklad, aby uchádzač využil len spoľahlivých subdodávateľov zo spojeneckých krajín, alebo aby sa vyhýbal subdodávateľom, ktorí musia konať v súlade so špecifickými režimami exportnej kontroly v tretích krajinách, takéto podmienky však musia byť vhodné a primerané.

Ďalšie ustanovenia pokrývajú riziká spojené s dodatočnými potrebami v čase krízy, ktorej pojem je na účely zákona o verejnom obstarávaní definovaný. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže od uchádzačov požadovať, aby si vytvorili a udržiavali produkčné kapacity na účely pokrytia dodatočných potrieb v prípade krízy. Väčšinu lehôt a podmienok bude zrejme možné dohodnúť až v čase vzniku krízy, pretože až vtedy bude verejný obstarávateľ a obstarávateľ presne poznať svoje potreby, a až v tejto konkrétnej situácii úspešný uchádzač bude schopný zhodnotiť konkrétne potreby verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa a vedieť sa s nimi vysporiadať. Alternatívne môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ zvážiť zabezpečenie dodatočných potrieb opiami alebo zmluvnými podmienkami.

Podporná dokumentácia je zameraná na záväzok uchádzača týkajúci sa dodatočných potrieb v čase krízy. Typicky môže byť založená na dohovoroch bezpečnosti dodávok ako sú tie, ktoré sú uzavreté členskými štátmi v rámci procesu „Listu zámeru“ (Letter of Intent) alebo EDA.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže vyžadovať záväzok na realizáciu nasledujúcich služieb. V praxi sa odporúča špecifikovať takýto záväzok detailnejšími podmienkami charakteru a objemu údržby, modernizácie alebo opravy, ktorá sa má vykonať a ak je to možné aj všeobecnou dohodou o cenách.

Účelom záväzku uchádzača informovať verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa o zmenách v organizácii dodávateľského reťazca alebo vo svojej priemyselnej stratégii je uistiť sa, že nebude prekvapený podnikateľskými rozhodnutiami, ktoré môžu mať vplyv na bezpečnosť dodávok.

Záväzok uchádzača poskytnúť verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi všetky potrebné špecifické prostriedky v prípade straty schopnosti dodávať predmetné zariadenia sa týka rizika vyplývajúceho zo zastavenia výroby predmetného zariadenia. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže vyžadovať záväzok, ktorý by mu dovoľoval získať všetky špecifické prostriedky potrebné na výrobu zariadenia. Toto môže byť prípad, ak sa dodávateľ rozhodne vzdať špecifických činností alebo bankrot dodávateľa.

V kvalifikačnej/výberovej etape procesu verejného obstarávania verejný obstarávateľ a obstarávateľ vyhodnotí spoľahlivosť/spôsobilosť záujemcov na základe určených podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia, finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti. Pri zadávaní obranných a citlivých bezpečnostných zákaziek je spoľahlivosť/spôsobilosť garantovať bezpečnosť informácií jedným z kľúčových kritérií pre kvalitatívny výber záujemcov. Kvalitatívny výber záujemcov je potrebné odlíšiť od vyhodnotenia ponúk v zadávacej etape procesu verejného obstarávania. Kvalitatívny výber záujemcov je limitovaný vhodnosťou a schopnosťou záujemcov realizovať predmet zákazky a týka sa ich postavenia, schopnosti, výkonnosti, skúsenosti a spoľahlivosti a nie výrobkov a služieb, ktoré navrhujú na realizáciu zmluvy.

V užšej súťaži, v rokovacom konaní so zverejnením a v súťažnom dialógu sa výber záujemcov koná v čase pred vyzvaním na predloženie ponuky, resp. pred výzvou na dialóg. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže obmedziť počet vhodných záujemcov, ktorých vyzve na predloženie ponuky, resp. na dialóg použitím objektívnych a nediskriminačných kritérií výberu. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže vyžadovať od záujemcov, aby splnili určitý minimálny stupeň spôsobilosti.

V navrhovanom ustanovení sa popisujú prostriedky, ktorými možno preukázať technickú alebo odbornú spôsobilosť. Tieto môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ použiť ako kritériá výberu záujemcov, a to určením minimálnej úrovne technickej alebo odbornej spôsobilosti alebo ich použitím ako základu pre zostavenie poradia vhodných záujemcov, ak sa verejný obstarávateľ a obstarávateľ rozhodne obmedziť počet záujemcov, ktorých vyzve na predloženie ponuky, resp. na účasť na dialógu. Verejným obstarávateľom a obstarávateľom určený rozsah a minimálna úroveň technickej alebo odbornej spôsobilosti musí byť primeraná predmetu zákazky a musí súvisieť s predmetom zákazky.

V ustanovení sa opisujú rozličné prostriedky, ktorými záujemcovia môžu preukázať technickú spôsobilosť. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže použiť prostriedky uvedené v tomto ustanovení ako základ pre určenie výberových kritérií. Výberové kritériá možno použiť dvomi spôsobmi, a to stanovením minimálnej úrovne spôsobilosti pre konkrétnu zákazku, ktorá musí súvisieť a byť primeraná k predmetu zákazky. Tiež ich možno použiť ako základ pre hodnotenie, v prípade obmedzenia počtu záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky, resp. na účasť na dialógu.

Podľa preambuly 44 smernice 2009/81/ES „Bezpečnosť dodávok môže priniesť široké spektrum požiadaviek napríklad vrátane vnútropodnikových pravidiel vzťahu medzi dcérskou spoločnosťou a materskou spoločnosťou v oblasti práv duševného vlastníctva“. To znamená napríklad, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže určiť ako výberové kritérium požiadavku, že záujemca má štandardy manažmentu intelektuálneho vlastníctva zabezpečujúce špecifický stupeň ochrany.

V navrhovanom ustanovení sa uvádza strojové, technické a materiálové vybavenie, počet zamestnancov a ich skúsenosti, dodávateľské zdroje s uvedením geografického umiestnenia, ak je mimo územia EÚ, ktoré má uchádzač alebo záujemca k dispozícii na realizáciu zmluvy, na vyrovnanie sa s prípadným zvýšením potrieb verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa v dôsledku krízy alebo na zabezpečenie údržby, modernizácie alebo úprav dodávok, ktoré sú predmetom zákazky. To znamená, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže určiť ako výberové kritérium požiadavku, aby záujemcovia detailne preukázali svoju technickú spôsobilosť realizovať zákazku. Výslovný odkaz na uvedenie geografického umiestnenia, ak sa nachádza mimo územia EÚ znamená, že umiestnenie v tretích krajinách môže byť relevantné pre zhodnotenie schopnosti uchádzača alebo záujemcu realizovať zmluvu. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže preto vylúčiť uchádzača alebo záujemcu z postupu zadávania zákazky, ak posúdi/uváži, že geografická poloha zdrojov mimo územia EÚ by mohla kompromitovať ich schopnosť vyhovieť požiadavkám verejného obstarávateľa a obstarávateľa, ktoré sa týkajú najmä bezpečnosti dodávok. Navyše, ak úspešný uchádzač je povinný zadávať subdodávky v súlade s ustanovenými pravidlami, možno z rovnakých dôvodov vylúčiť aj subdodávateľa. Avšak akékoľvek takéto rozhodnutie o vylúčení, musí vychádzať z individuálnych okolností každého konkrétneho prípadu verejného obstarávania a musí sa týkať samotného predmetu zákazky.

Kritériá bezpečnosti dodávok môžu byť relevantné vo fáze kvalitatívneho výberu. Potvrďuje to aj preambula 67 smernice 2009/81/ES, ktorá uvádza „Vzhľadom na citlivosť sektora je rozhodujúca spoľahlivosť hospodárskych subjektov, ktoré získajú zákazku. Táto spoľahlivosť závisí hlavne od ich schopnosti splniť požiadavky verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa v oblasti bezpečnosti dodávok a bezpečnosti informácií.“

Ak ide o zákazku, ktorá je spojená s utajovanou skutočnosťou, to znamená obsahuje alebo si vyžaduje utajovanú skutočnosť, verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže požadovať predloženie dôkazu o schopnosti záujemcu spracovávať, ukladať a prenášať utajované skutočnosti na požadovanom stupni utajenia. Jediným dôkazom záujemcovej schopnosti oboznamovať sa/manipulovať s utajovanými skutočnosťami na požadovanom stupni utajenia je certifikát/oprávnenie na oboznamovanie sa/manipuláciu s utajovanými skutočnosťami vydaný príslušnou autoritou podľa národných právnych predpisov. V Slovenskej republike takúto autoritu predstavuje Národný bezpečnostný úrad.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže požadovať od záujemcov napríklad vyhlásenie, že vlastní certifikát/oprávnenie na oboznamovanie sa/manipuláciu s utajovanými skutočnosťami na požadovanej úrovni, alebo že iniciovali vykonanie bezpečnostnej previerky na požadovanej úrovni. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ musí potom kontaktovať príslušnú národnú autoritu, aby získal potvrdenie, že záujemca má previerku na požadovanej úrovni, alebo kde je to vhodné, požadovať, aby bezpečnostná previerka bola začatá.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ by mal uznať bezpečnostný certifikát/oprávnenie na oboznamovanie sa/manipuláciu s utajovanými skutočnosťami na požadovanej úrovni vydaný príslušnou národnou autoritou členského štátu ako rovnocenný s bezpečnostným certifikátom/oprávnením vydaným podľa slovenských právnych predpisov v prípadoch, ak Slovenská republika má uzavretú bilaterálnu bezpečnostnú dohodu alebo dohovor týkajúcu sa ekvivalentnosti bezpečnostných klasifikácií a bezpečnostných požiadaviek s členským štátom, v ktorom sa záujemca nachádza. Avšak aj v prípade existencie bezpečnostnej dohody alebo dohovoru, spôsobilosť záujemcu z iného členského štátu možno overiť. Takéto overovanie môže byť vykonané len príslušnou národnou autoritou členského štátu, v ktorom sa záujemca nachádza, prostredníctvom Národného bezpečnostného úradu.

S cieľom zlepšiť prístup na trh pre „nováčikov/začiatočníkov“ a rozšíriť dodávateľskú základňu v oblasti obrany a bezpečnosti o neetablovaných „hráčov“, môže verejný obstarávateľ a obstarávateľ, ak je to možné, umožniť vykonanie bezpečnostnej previerky aj pre týchto záujemcov a poskytnúť im dostatočný čas na získanie bezpečnostnej previerky.

Podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia, finančného a ekonomického postavenia, ako aj technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti a doklady na ich preukázanie uvedie verejný obstarávateľ a obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania. Podmienky účasti, ktoré stanoví verejný obstarávateľ a obstarávateľ, musia byť primerané k predmetu zákazky a musia súvisieť s predmetom zákazky. Taktiež je možné vyžadovať od uchádzačov alebo záujemcov minimálnu úroveň v prípade podmienok účasti týkajúcich sa finančného a ekonomického postavenia, technickej alebo odbornej spôsobilosti.

V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania sa uvedú aj kritériá na vyhodnotenie ponúk. V oznámení možno požadovať, aby uchádzač alebo záujemca preukázal, že v krajine svojho sídla je oprávnený poskytovať službu vyhradenú pre príslušnú profesiu alebo je členom príslušnej organizácie.

Upravuje sa možnosť uzatvárania rámcovej dohody. Na uzavretie rámcovej dohody je možné použiť užšiu súťaž, rokovacie konanie so zverejnením a súťažný dialóg. Ustanovenie ďalej upravuje časové obmedzenie trvania rámcovej dohody, ktorú možno uzavrieť najviac na sedem rokov. Existujú však určité výnimky, keď je možné uzavrieť rámcovú dohodu aj na dlhšie obdobie. Ide o prípady odôvodnené predpokladanou životnosťou dodávaného tovaru, inštalácií, systémov alebo technickými problémami, ktoré by zmena dodávateľa spôsobila.

Upravuje sa možnosť verejného obstarávateľa a obstarávateľa obmedziť počet záujemcov, ktorí budú vyzvaní na predloženie ponuky alebo účasti na dialógu v užšej súťaži, rokovacom konaní so zverejnením a pri súťažnom dialógu, a to najmenej na troch. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže pozastaviť postup zadávania zákazky a opätovne poslať na uverejnenie oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, ak sa domnieva, že počet vybraných záujemcov nie je dostatočný na umožnenie hospodárskej súťaže. Opätovné oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania má len aktualizované lehoty na predloženie žiadostí o účasť, ako aj aktuálny dátum odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania.

Navrhované ustanovenie viažuce sa na použitie priameho rokovacieho konania obsahuje vyčerpávajúci zoznam prípadov oprávňujúcich verejného obstarávateľa a obstarávateľa použiť tento postup. Na rozdiel od rokovacieho konania so zverejnením, ktoré je pre oblasť zadávania zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti jedným zo súťažných postupov vo verejnom obstarávaní (pri zadávaní obranných a bezpečnostných zákaziek sa nevyžaduje pre použitie rokovacieho konania so zverejnením splnenie žiadnej podmienky), priame rokovacie konanie je výnimočný postup, ktorý možno použiť len na určité špecifické prípady a okolnosti, ak by použitie rokovacieho konania so zverejnením nebolo možné alebo by bolo úplne nevhodné.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ rokuje s jedným alebo viacerými vybranými záujemcami o podmienkach zmluvy pri dodržaní základných princípov verejného obstarávania najmä princípov rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a transparentnosti. Oznámenie o výsledku verejného obstarávania je verejný obstarávateľ a obstarávateľ povinný zverejniť v závislosti od typu zákazky v európskom vestníku a/alebo vo vestníku.

V taxatívnom výpočte podmienok použitia rokovacieho konania bez zverejnenia sa na oblasť výskumu a vývoja vzťahujú dve podmienky, pri ktorých splnení je verejný obstarávateľ a obstarávateľ

oprávnený použiť rokovacie konanie bez zverejnenia. Ide o výskumné a vývojové služby okrem tých služieb výskumu a vývoja, ktoré pokrýva výnimka z aplikácie zákona o verejnom obstarávaní. Táto podmienka pre použitie rokovacieho konania bez zverejnenia sa teda vzťahuje na služby výskumu a vývoja, ktoré sú plne financované verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom a ak výhody/úžitky (napríklad intelektuálne majetkové práva, práva na použitie) vznikajú výhradne verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi.

V druhom prípade ide o zákazku na dodanie tovaru, ak predmetom zákazky sú výrobky vyrobené výlučne na výskumné a vývojové účely s výnimkou výroby vo veľkom na dosiahnutie obchodnej životaschopnosti alebo na získanie náhrady nákladov vynaložených na výskum a vývoj. Pod výrobkami vyrobenými výlučne na výskumné a vývojové účely sa rozumejú nielen výrobky, ktoré sú „šité na mieru“, ale aj výrobky vyplývajúce z týchto výskumných a vývojových aktivít.

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, ktorý uzavrel zmluvu na vývoj, ktorá je pokrytá výnimkou z pravidiel a postupov vo verejnom obstarávaní podľa alebo spĺňa podmienku na použitie rokovacieho konania bez zverejnenia a má v zámere zadať nasledujúce zákazky na predvýrobnú fázu alebo zadať zákazky na tovary na výrobnú fázu, musí použiť súťažné postupy vo verejnom obstarávaní (užšiu súťaž, rokovacie konanie so zverejnením, prípadne súťažný dialóg).

V obrannom a bezpečnostnom sektore zavádza smernica 2009/81/ES aj nové pravidlá pre zadávanie subdodávok uplatňované úspešným uchádzačom. Úspešný uchádzač môže zadať subdodávku priamo ním zvolenému/navrhnutému subdodávateľovi alebo subdodávateľom v prípade, ak ho verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nezaviazal aplikáciou pravidiel pre zadávanie subdodávok pri určenej subdodávke alebo subdodávkach, alebo ak predpokladaná hodnota subdodávky je nižšia stanovená hodnota.

Pravidlá pre zadávanie subdodávok sú postavené na princípe nediskriminácie. To znamená,

- ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ požaduje, aby úspešný uchádzač zadal tretej osobe určitý minimálny podiel z celkovej hodnoty zákazky, potom daná subdodávka alebo subdodávky musia byť zadávané podľa pravidiel pre zadávanie subdodávok. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmie od úspešného uchádzača požadovať, aby zadal subdodávku špecifickým subdodávateľom alebo subdodávateľom špecifickej štátnej príslušnosti,
- ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ požaduje, aby úspešný uchádzač zadal špecifickú subdodávku prostredníctvom súťaže, táto súťaž sa musí realizovať na širokej európskej úrovni, transparentným a spravodlivým spôsobom,
- ani v prípade ďalších subdodávok nemožno od úspešného uchádzača požadovať, aby diskriminoval potenciálnych subdodávateľov na základe štátnej príslušnosti.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže zaviazat' úspešného uchádzača, aby zadal tretej osobe určitý minimálny podiel z celkovej hodnoty zákazky a/alebo môže zasahovať do spôsobu výberu subdodávateľa úspešným uchádzačom. Pravidlá pre zadávanie subdodávok sa vzťahujú na subdodávky zadávané tretím osobám, pričom za tretie osoby sa nepovažujú skupiny osôb, ktoré sa vytvorili na účely získania zákazky a prepojené podniky. To znamená, že zmluvy uzavreté medzi osobami tvoriacimi skupinu nie sú predmetom požiadaviek na subdodávky, najmä nožnej povinnosti zadávať subdodávky súťažným postupom.

Pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa sa upravujú tri možné spôsoby zadávania subdodávok

– prvou je, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ ponechá na úspešnom uchádzačovi, aby určil, aký podiel z celkovej hodnoty zákazky, ktorú časť/časti zákazky a komu zadá subdodávky. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ by v podstate akceptoval návrh uchádzača týkajúci sa subdodávok s možnosťou overenia kritérií, ktoré úspešný uchádzač použil pri výbere subdodávateľa,

– druhou možnosťou je, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ ponechá na úspešnom uchádzačovi, aby určil aký podiel z celkovej hodnoty zákazky a ktorú časť/časti zákazky zadá ako subdodávky. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ však rozhodne, ktoré subdodávky sa musia zadávať súťažným postupom. V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uvedie túto možnosť. Uchádzači vo svojich ponukách najskôr navrhnu svoje zámery týkajúce sa subdodávok (koľko, ktorú časť/časti a navrhovaných subdodávateľov). Verejný obstarávateľ a obstarávateľ potom uchádzačom povie, ktorá časť/časti musia byť zadávané súťažným postupom. Úspešného uchádzača zaviazá zadať predmetné subdodávky súťažným postupom,

– treťou možnosťou je, že verejný obstarávateľ a obstarávateľ stanoví minimálny percentuálny podiel, ktorý má byť zadávaný súťažným postupom a navyše môže požadovať od úspešného uchádzača, aby pri zadávaní určených subdodávok nad rámec minimálneho podielu použil súťažný postup. V tomto prípade by verejný obstarávateľ a obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania špecifikoval minimálny percentuálny podiel z hlavnej zákazky, ktorý chce, aby bol subdodávaný a od uchádzačov by vyžadoval, aby vo svojich ponukách uviedli, ktoré časti ich ponuky majú v zámere zadať subdodávateľovi, aby splnili požiadavku minimálneho percentuálneho podielu a ktoré časti ich ponuky nad rámec požadovaného percentuálneho podielu majú v zámere zadať subdodávateľovi. Na základe predloženej ponuky by potom verejný obstarávateľ a obstarávateľ požadoval, aby sa niektoré alebo všetky navrhované subdodávky presahujúce požadovaný percentuálny podiel zadávali súťažným postupom. Rozhodnutie, ktorú časť alebo časti zákazky chce subkontrahovať, zostáva na uchádzačovi, musí však dodržať verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom určený minimálny percentuálny podiel. V každom prípade všetky zákazky určené verejným obstarávateľom a obstarávateľom musia byť zadávané súťažným postupom.

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ je povinný určiť svoje požiadavky týkajúce sa zadávania subdodávok v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a vzťahuje sa to na každú z troch poskytnutých možností a vo všetkých prípadoch, kde sa použije súťažný postup, to znamená nevyhnutnosť uverejnenia oznámenia o subdodávke úspešným uchádzačom (v prípade, ak je splnená niektorá podmienka pre použitie rokovacieho konania bez zverejnenia, oznámenie o subdodávke nie je povinné).

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ najmä v prípade druhej a tretej možnosti určenia požiadaviek na subdodávky by mal v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uviesť čo najviac informácií o požiadavkách a kritériách, ktoré má v zámere použiť pri zadávaní subdodávok podľa súťažného postupu. Napríklad informáciu, že má v zámere, aby bol súťažný postup použitý na všetky navrhované subdodávky alebo na určité časti zákazky (napr. na špecifické subsystemy), ak uchádzač navrhne subdodávky na tieto časti.

Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ bude aplikovať tretiu možnosť na subdodávky musí v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania uviesť minimálny percentuálny podiel z celkovej hodnoty zákazky, ktorý požaduje zadávať súťažným postupom.

V každom prípade by mal verejný obstarávateľ a obstarávateľ uviesť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania požiadavky, dokumenty, informácie a kritériá týkajúce sa postavenia, odbornosti a spôsobilosti subdodávateľov, čo môže viesť k zamietnutiu potenciálnych subdodávateľov zo strany verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa. Zamietnutie subdodávateľa

môže byť založené len na kritériách, ktoré boli použité verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom na výber záujemcov (uchádzačov) pri zadávaní hlavnej zákazky.

Ak úspešným uchádzačom bude subjekt v postavení verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, tento musí pri zadávaní subdodávky postupovať podľa zákona, to znamená, že pri zadávaní subdodávky uplatní postup a pravidlá ako pri zadávaní zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti. Iný úspešný uchádzač uplatní pravidlá na zadávanie subdodávok, a to v prípadoch, ak predpokladaná hodnota subdodávky je vyššia ako stanovená hodnota, alebo ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ zaviazal úspešného uchádzača aplikáciou týchto pravidiel. Pre úspešného uchádzača, ktorý nie je verejným obstarávateľom ani obstarávateľom, nie je ustanovená povinnosť aplikovať ustanovené formálne postupy ako má uplatňovať verejný obstarávateľ a obstarávateľ pri zadávaní zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti. Základnými pravidlami, ktoré musí úspešný uchádzač, ktorý nie je verejným obstarávateľom ani obstarávateľom, aplikovať pri zadávaní subdodávky, je uplatňovanie princípov, t. j. musí konať transparentne a zaobchádzať so všetkými potenciálnymi subdodávateľmi rovnakým a nediskriminačným spôsobom.

Úspešný uchádzač, ktorý nie je verejným obstarávateľom ani obstarávateľom, má povinnosť uverejniť oznámenie o subdodávke s relevantnými informáciami o konkrétnej subdodávke, ktoré posiela elektronicky určeným postupom a formátmi na uverejnenie publikačnému úradu a úradu. Ak je splnená niektorá z podmienok pre použitie rokovacieho konania bez zverejnenia, tento úspešný uchádzač nie je povinný uverejniť oznámenie o subdodávke. Okrem základným princípov – transparentnosť, nediskriminácia a rovnaké zaobchádzanie – úspešný uchádzač, ktorý nie je verejným obstarávateľom ani obstarávateľom, aplikuje pri kvalitatívnom výbere subdodávateľov aj kritériá výberu, ktoré môžu byť určené verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom alebo určené úspešným uchádzačom. Tieto kritériá výberu musia byť objektívne, nediskriminačné, primerané predmetu subdodávky a zhodné s kritériami výberu použitými verejným obstarávateľ a obstarávateľom pri zadávaní hlavnej zákazky. Po uskutočnení výberu subdodávateľa/subdodávateľov úspešným uchádzačom, verejný obstarávateľ a obstarávateľ overí vhodnosť subdodávateľa, ktoré môže byť založené len na kritériách výberu záujemcov alebo uchádzačov použitých pri zadávaní hlavnej zákazky. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ zamietne navrhovaných subdodávateľov, písomne oznámi toto svoje rozhodnutie čo najskôr úspešnému uchádzačovi spolu s odôvodnením, prečo sa domnieva, že subdodávateľ nespĺňa výberové kritériá. Pri zadávaní subdodávok nie je možné uplatniť revízne postupy.

K § 138 až 148

Navrhovaná úprava v rámci reglementácie správy vo verejnom obstarávaní zachováva doterajšiu úpravu, v rámci ktorej je Úrad pre verejné obstarávanie ústredným orgánom štátnej správy pre verejné obstarávanie. Navrhovaná úprava ďalej podrobne vymedzuje orgány úradu, spôsob ich kreovania, základný rozsah ich kompetencií a niektoré základné pravidlá ich činnosti. V rámci navrhovanej úpravy sa taktiež vymedzuje rozsah pôsobnosti úradu, pričom sa bližšie precizuje pôsobnosť úradu, ktorá sa týka vedenia Vestníka.

K § 149

Navrhovaná úprava rieši problematiku certifikácie systémov na uskutočnenie elektronickej aukcie, ktorej účelom je zabezpečiť, aby sa v procese verejného obstarávania používali výlučne systémy na uskutočnenie elektronickej aukcie, ktoré sú súladné s požiadavkami zákona.

K § 150 až 156

Navrhovaná úprava zoznamu hospodárskych subjektov koncepčne vychádza z doterajšej úpravy zoznamu podnikateľov, čo znamená, že základným účelom navrhovanej úpravy je umožniť hospodárskym subjektom zapísaným v tomto zozname administratívne jednoduchšie preukazovanie splnenia vymedzených podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia a to prostredníctvom zápisu do tohto zoznamu.

Zoznam hospodárskych subjektov je verejne prístupný zoznam, vedený na webovej stránke úradu obsahujúci identifikačné údaje zapísaného subjektu, zoznam dokladov, ktorými zapísaný subjekt preukázal splnenie podmienok účasti potrebných pre zápis a zoznam osôb oprávnených konať za zapísaný subjekt a spôsob ich konania.

Navrhovanou úpravou sa ďalej vymedzuje, že údaje zapísané v tomto zozname nie je potrebné v postupoch verejného obstarávania overovať. Zároveň však navrhovaná úprava umožňuje verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi vyžadovať od subjektu zapísaného v zozname podnikateľov doklady preukazujúce absenciu daňových nedoplatkov a absenciu nedoplatkov do poisťných fondov.

Navrhovaná úprava ďalej vymedzuje pravidlá pre zápis do zoznamu hospodárskych subjektov, zmenu údajov a vyčiarknutie z tohto zoznamu.

K § 157 až 159

Revízne postupy vo verejnom obstarávaní sa v súlade so súčasnou právnou úpravou členia na revízne postupy, ktoré sú riešené bez ingerencie úradu (žiadosť o nápravu) a revízne postupy predstavujúce dohľad nad verejným obstarávaním vykonávaný samotným úradom.

Povinnosť podať žiadosť o nápravu verejnému obstarávateľovi, obstarávateľovi alebo osobe podľa § 8 zostáva zachovaná, ak ňou žiadateľ napáda zámer uzavrieť zmluvu alebo koncesnú zmluvu v prípadoch, keď verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pokladá zákazku za takú, pri ktorej zadávaní nie je povinný uverejniť oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, oznámenie použité ako výzva na súťaž, oznámenie o koncesii alebo oznámenie o vyhlásení súťaže návrhov.

Rovnako je povinnosť podať žiadosť o nápravu zachovaná v prípadoch, keď ňou žiadateľ napáda podmienky stanovené verejným obstarávateľom, obstarávateľom alebo osobou podľa § 8 v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, v oznámení použitom ako výzva na súťaž, v oznámení o koncesii a v oznámení o vyhlásení súťaže návrhov, vo výzve na predkladanie ponúk, ktorá sa pri podlimitnej zákazke zverejňuje vo vestníku, v súťažných podkladoch, v koncesnej dokumentácii, alebo v iných dokumentoch poskytnutých verejným obstarávateľom, obstarávateľom alebo osobou podľa § 8 v lehote na predkladanie ponúk, podmienky uvedené v súťažných podmienkach v súťaži návrhov, podmienky uvedené v iných dokumentoch poskytnutých v lehote na predkladanie návrhov, ako aj

podmienky uvedené vo výzve na predkladanie ponúk pri nadlimitnej zákazke alebo vo výzve na predkladanie návrhov v súťaži návrhov.

Vo všetkých uvedených prípadoch je doručenie žiadosti o nápravu v zákonnej lehote verejnému obstarávateľovi, obstarávateľovi alebo osobe podľa § 8 obligatónym predpokladom uplatnenia námietok, o ktorých rozhoduje úrad. Navrhovanou úpravou sa ustanovuje, že žiadosť o nápravu musí byť podaná buď v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe v súlade so zákonom č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 214/2014 Z. z.

Ustanovuje sa tiež konečný termín na podanie žiadosti o nápravu smerujúcej proti podmienkam uvedeným v súťažných podkladoch alebo v iných dokumentoch poskytnutých v lehote na predkladanie ponúk alebo proti podmienkam uvedeným v súťažných podmienkach alebo v iných dokumentoch poskytnutých v lehote na predkladanie návrhov v súťaži návrhov. Táto žiadosť o nápravu sa podáva do desiatich dní odo dňa prevzatia predmetných dokumentov, najneskôr však do desiatich dní odo dňa uplynutia lehoty na predkladanie ponúk alebo návrhov.

K § 160

Navrhovanou úpravou sa redukuje rozsah oznamovacích povinností verejných obstarávateľov, obstarávateľov a osôb podľa § 8 voči úradu. Oznamovacie povinnosti nadväzujú na tzv. dvojbalíkový systém predkladania ponúk, podľa ktorého sa ponuky predkladajú tak, aby obsahovali osobitne oddelenú a uzavretú časť týkajúcu sa návrhu na plnenie kritérií na vyhodnotenie ponúk, označenú slovom „Kritériá“ a osobitne oddelenú a uzavretú ostatnú časť ponuky, označenú slovom „Ostatné“. Cieľom navrhovanej úpravy je vymedziť oznamovacie povinnosti len na tie situácie, ktoré majú pre úrad význam z hľadiska začatia konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok.

Pred otváraním častí ponúk, označených slovom „Kritériá“, verejný obstarávateľ, obstarávateľ a osoba podľa § 8 pošlú úradu buď informáciu o tom, že nebol vylúčený žiaden z uchádzačov, záujemcov alebo účastníkov, alebo informáciu o tom, že všetkým uchádzačom, záujemcom a účastníkom, ktorí boli do tohto štádia procesu verejného obstarávania vylúčení, bolo doručené oznámenie o ich vylúčení. V tomto prípade verejný obstarávateľ, obstarávateľ a osoba podľa § 8 v oznámení posielanom úradu uvedú dátum doručenia oznámenia o vylúčení tomu uchádzačovi, záujemcovi alebo účastníkovi, ktorému bolo oznámenie o vylúčení z časového hľadiska doručené ako poslednému.

Po otvorení častí ponúk, označených slovom „Kritériá“, verejný obstarávateľ, obstarávateľ a osoba podľa § 8 pošlú úradu informáciu o tom, že všetkým uchádzačom a účastníkom, ktorých ponuky alebo návrhy sa vyhodnocovali, doručili oznámenie o výsledku vyhodnotenia ponúk alebo návrhov. V oznámení uvedú dátum doručenia oznámenia o výsledku vyhodnotenia ponúk alebo návrhov poslednému uchádzačovi alebo účastníkovi, ktorého ponuka alebo návrh sa vyhodnocoval.

Povinnosť posielat' úradu predmetné informácie sa nevzťahuje na zákazky, pri ktorých nemožno podať námietky a na zákazky, pri ktorých sa ponuky nepredkladajú tzv. dvojbalíkovým systémom (§ 46 ods. 6).

K § 161

Navrhované ustanovenie definuje dohľad, ktorý vykonáva úrad nad verejným obstarávaním a vymedzuje činnosti uskutočňované úradom pri výkone dohľadu. Ide najmä o ex ante posúdenie

dokumentov vo verejnom obstarávaní z pohľadu ich súladu so zákonom o verejnom obstarávaní, preskúmanie úkonov kontrolovaného v procese verejného obstarávania, rozhodovanie o správnych deliktach vo verejnom obstarávaní a ďalšie činnosti vykonávané úradom štvrtej hlavy šiestej časti zákona o verejnom obstarávaní, ako je podávanie návrhov na určenie neplatnosti zmluvy, koncesnej zmluvy, rámcovej dohody alebo ich dodatku súdom.

K § 162

Ex ante posúdením sa nahrádza doterajší inštitút ex ante kontroly s tým rozdielom, že o vykonanie ex ante posúdenia môže úrad požiadať nielen verejný obstarávateľ, ale aj obstarávateľ a osoba podľa § 8. Cieľom je preventívne predchádzať nedostatkom v dokumentoch spracúvaných verejnými obstarávateľmi, obstarávateľmi a osobami, ktorým boli poskytnuté finančné prostriedky z fondov Európskej únie, pred vyhlásením, resp. začatím procesu verejného obstarávania, ktoré zakladajú porušenia zákona o verejnom obstarávaní. Predmetom ex ante posúdenia teda budú najmä oznámenia, prostredníctvom ktorých sa vyhlasujú, resp. začínajú verejné obstarávania, súťažné podklady a výzvy na predkladanie ponúk. Predmetom ex ante posúdenia nie sú technické požiadavky obsiahnuté v opise predmetu zákazky (technické špecifikácie, výkonnostné a funkčné požiadavky a charakteristiky a odborné požiadavky predmetu zákazky).

V záujme zvýšenia preventívneho a edukatívneho pôsobenia sa navrhuje, aby úrad zverejňoval oznámenie o súlade, ako aj oznámenie o nesúlade dokumentov, ktoré boli predmetom ex ante posúdenia, na svojom webovom sídle.

K § 163

Konaním o preskúmanie úkonov kontrolovaného sa zavádza jednotný systém výkonu preskúmvacej činnosti úradu. V súčasnom období úrad rozhoduje o námietkach vo verejnom obstarávaní a vykonáva kontrolu postupu verejného obstarávania, pričom každé z týchto konaní podlieha iným procesným pravidlám. V rámci zjednodušenia administratívnych postupov na strane úradu, ako aj verejných obstarávateľov, obstarávateľov a osôb podľa § 8, sa navrhuje ustanoviť jednotný systém preskúmania postupov verejného obstarávania, ktorý úrad vykonáva na základe námietok, na základe podnetov oprávnených osôb a z vlastného podnetu.

S cieľom predchádzať zisteniam porušení zákona o verejnom obstarávaní pri verejných obstarávaniach projektov financovaných z fondov Európskej únie až po ukončení verejného obstarávania a po uzavretí zmluvy, ktorá je jeho výsledkom, sa ustanovuje povinnosť verejných obstarávateľov, obstarávateľov a osôb podľa § 8 podať úradu podnet na výkon kontroly ním zadávanej zákazky, ak ide o nadlimitnú zákazku.

K § 164

Ustanovenie komplexne upravuje podrobnosti o podávaní námietok v procesoch verejného obstarávania. Okruh subjektov oprávnených na podanie námietok zostáva nezmenený, rovnako aj lehoty na ich podanie. Namietať naďalej možno ktorýkoľvek úkon kontrolovaného (napr. aj zrušenie verejného obstarávania). Námietky možno podať pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo

rámцovej dohody, pred ukončením súťaže návrhov, pred zadaním zákazky na základe rámцovej dohody alebo pred ukončením postupu inovatívneho partnerstva, pričom musia byť doručené úradu a kontrolovanému v zákonom ustanovených lehotách. Výnimkou sú námietky podávané orgánom štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci týkajúce sa verejného obstarávania, v ktorom boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z Európskej únie. Pri týchto námietkach postačuje, ak boli predmetným orgánom štátnej správy doručené úradu a kontrolovanému pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámцovej dohody, pred ukončením súťaže návrhov, pred zadaním zákazky na základe rámцovej dohody alebo pred ukončením postupu inovatívneho partnerstva.

V záujme zníženia administratívnej záťaže sa navrhuje znížiť počet povinných príloh námietok, a to tak, že námietky už nemusia obsahovať doklad o poukázaní kaucie na účet úradu. Okrem toho námietky nemusia obsahovať ani doklad preukazujúci oprávnenie podpisovať námietky v prípade, ak bol predložený kontrolovanému napríklad v ponuke alebo v žiadosti o účasť navrhovateľa alebo ak osoba alebo osoby, ktoré podpísali námietky, sú podľa údajov zapísaných v zozname hospodárskych subjektov oprávnené podpisovať námietky za navrhovateľa. Tak ako žiadosť o nápravu, aj námietky sa podávajú buď v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe súladnej so zákonom č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 214/2014 Z. z.

K § 165

Vzhľadom na existenciu tzv. dvojobáľkového systému predkladania ponúk, konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok zostáva koncentrované do dvoch základných konaní, a to konanie, v ktorom úrad rozhodne o námietkach doručených pred otváraním častí ponúk, označených ako „Kritériá“, a konanie uskutočnené na základe námietok doručených po otváraní častí ponúk, označených ako „Kritériá“. Rozhodujúcim pre určenie času začatia konania o preskúmanie na základe námietok je dátum doručenia písomnej informácie podľa § 160 úradu kontrolovaným.

Vzhľadom k tomu, že prvé z uvedených konaní začína až po predložení ponúk a vyhodnotení častí ponúk, označených ako „Ostatné“, pričom v tomto konaní sa rozhoduje aj o námietkach smerujúcim proti podmienkam uvedeným v oznámení, prostredníctvom ktorého sa vyhlasuje verejné obstarávanie, vo výzve na predkladanie ponúk a v súťažných podkladoch, navrhuje sa, aby úrad mohol začať konanie o námietkach aj skôr, ako po doručení informácie podľa § 160. Pri skoršom začatí konania totiž bude možné zabezpečiť odstránenie diskriminačných a nezákonných podmienok uvedených v týchto dokumentoch ešte pred uplynutím lehoty na predkladanie žiadostí o účasť, resp. lehoty na predkladanie ponúk, a tým predísť nariadeniu zrušenia postupu verejného obstarávania.

Ďalej sa ustanovuje, že v prípade, ak navrhovateľ vezme späť svoje námietky ešte pred začatím konania o námietkach, platí, že tieto námietky neboli podané a konanie na základe týchto námietok nezačne. Odstráni sa tým povinnosť úradu začať konanie aj na základe tých námietok, ktoré boli vzaté späť ešte pred začatím konania. Kaucia sa v tomto prípade vráti navrhovateľovi v celej zloženej výške na rozdiel od prípadu, keď k späťvzatiu námietok navrhovateľom dôjde až po začatí konania, ktoré má za následok prepadnutie sumy predstavujúcej 35 % výšky kaucie.

Vzhľadom na koncentráciu konania sú účastníkmi konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok všetci navrhovatelia, o ktorých námietkach sa v tomto konaní rozhoduje a kontrolovaný.

Konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného z vlastného podnetu úradu alebo na základe podnetu oprávnenej osoby začína dňom doručenia oznámenia o začatí konania kontrolovanému a jeho účastníkom je len kontrolovaný.

K § 166

Navrhovaným ustanovením sa upravujú pravidlá výpočtu kaucie, ktorej zloženie na účet úradu je nevyhnutným predpokladom meritórneho rozhodovania o námietkach. Okrem toho sa s cieľom eliminovať prípady zastavenia konania o námietkach z dôvodu oneskoreného pripísania kaucie na účet úradu predlžuje lehota na jej pripísanie, pričom sa navrhuje, aby koniec tejto lehoty pripadol na najbližší nasledujúci pracovný deň.

Pri podaní námietok pred otváraním častí ponúk, označených ako „Kritériá“, sa kaucia určuje podľa príslušného percentuálneho podielu predpokladanej hodnoty zákazky v závislosti od jej typu a finančného limitu, pričom maximálne výšky kaucí zostávajú zachované. Pri podaní námietok po otváraní častí ponúk, označených ako „Kritériá“, je kaucia jedno percento z ponukovej ceny daného uchádzača, pričom sa znižuje maximálna výška tejto kaucie zo súčasných 300 000 eur na 150 000 eur. Maximálne výšky kaucí sa pre prípady námietok smerujúcich proti vylúčeniu uchádzača po otváraní častí ponúk označených ako „Kritériá“ znižujú, pričom sa zosúladujú s maximálnymi výškami kaucí platnými pre námietky podávané pred otváraním častí ponúk označených ako „Kritériá“. Osobitnou je výška kaucie pri námietkach smerujúcich proti vylúčeniu uchádzača pre mimoriadne nízku ponuku, ktorá je ohraničená minimálnou sumou 600 eur a maximálnou sumou 30 000 eur.

Upravujú sa tiež pravidlá pre výpočet kaucie pri zákazke alebo koncesii rozdelenej na časti, ak sa námietky týkajú len jednej alebo len niektorých častí zákazky alebo koncesie, ako aj pri zákazke alebo koncesii, ktorej predpokladaná hodnota nebola zverejnená. V špecifických prípadoch, keď výšku kaucie nemožno určiť podľa uvedených pravidiel, je potrebné zložiť kauciu v nezmenenej paušálnej čiastke 3 000 eur.

K § 167

Ustanovenie upravuje procesný priebeh konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného po začatí tohto konania.

Podľa aktuálnej právnej úpravy ak kontrolovaný nedoručí úradu kompletnú dokumentáciu do piatich pracovných dní odo dňa doručenia výzvy úradu, úrad rozhodnutím preruší konanie a nariadi kontrolovanému doručiť absentujúcu dokumentáciu v dodatočnej lehote, pričom následkom nesplnenia tejto povinnosti je nariadenie úradu zrušiť použitý postup zadávania zákazky. S cieľom znížiť počet prípadov, kedy úrad nariadi zrušiť verejné obstarávanie z dôvodu nedoručenia kompletnej dokumentácie úradu ani v dodatočne na to určenej lehote, sa navrhuje, aby úrad v takýchto prípadoch prioritne prikočil k uloženiu poriadkovej pokuty. Súčasne sa tým kontrolovanému poskytne ďalšia dodatočná lehota (lehota na úhradu poriadkovej pokuty), do uplynutia ktorej môže doplniť chýbajúcu časť dokumentácie.

Navrhovanou úpravou sa okrem toho úradu vracia možnosť vydať predbežné opatrenie, ktorým pozastaví konanie kontrolovaného, a ktorým tiež môže určiť, že počas jeho trvania lehoty neplynú. Predbežné opatrenie má význam najmä v prípadoch, keď úrad začne konanie o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok skôr ako po doručení informácie podľa § 160. V prípade pozastavenia lehôt v procese verejného obstarávania je umožnené, aby úrad rozhodol o namietaných

podmienkach verejného obstarávania ešte pred uplynutím lehoty na predkladanie žiadostí o účasť alebo lehoty na predkladanie ponúk a predísť tak zrušeniu verejného obstarávania z dôvodu nezákonných podmienok v štádiu po predložení žiadostí o účasť, resp. ponúk.

Súčasne sa ustanovuje, že úrad v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného (s výnimkou konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok) vyzve kontrolovaného, aby sa v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako päť pracovných dní odo dňa doručenia výzvy, písomne vyjadril k úradom zisteným skutočnostiam. Predmetný inštitút predstavuje paralelu inštitútu vyjadrenia sa kontrolovaného k podaným námietkam, ktorý sa uplatňuje v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok.

K § 168

Navrhovaným ustanovením sa upravuje okruh dôvodov, pri naplnení ktorých úrad zastaví konanie bez vydania meritórneho rozhodnutia. Ide najmä o prípady procesných nedostatkov na strane navrhovateľa (napr. námietky neboli podané oprávnenou osobou, neboli doručené v zákonom ustanovenej forme alebo lehote, neboli doručené kontrolovanému, žiadosť o nápravu nebola doručená kontrolovanému v ustanovenej lehote).

K zastaveniu konania tiež dôjde v situácii, keď kontrolovaný zrušil použitý postup zadávania zákazky, alebo súťaž návrhov alebo ak úrad v tom istom postupe zadávania zákazky alebo v tej istej súťaži návrhov už vydal rozhodnutie, ktorým nariadil zrušiť tento postup alebo súťaž návrhov. Aby sa však zabezpečilo účinné preskúmanie úkonu kontrolovaného, ktorým tento zrušil verejné obstarávanie, navrhuje sa v zákone výslovne ustanoviť, že k zastaveniu konania nedôjde, ak námietky smerujú proti tomuto úkonu. Povinnosť zabezpečiť účinné preskúmanie zrušenia použitého postupu zadávania zákazky na základe námietok vyplýva zo smerníc Európskej únie upravujúcich revízne postupy vo verejnom obstarávaní a príslušnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

Vzhľadom k tomu, že jedným z dôvodov zastavenia konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe podnetu kontrolovaného na výkon kontroly ním zadávanej zákazky je späťvzatie tohto podnetu kontrolovaným, ustanovuje sa, že k zastaveniu konania z tohto dôvodu dochádza len vtedy, ak kontrolovaný vezme späť svoj podnet najneskôr do momentu odoslania výzvy, ktorou úrad oboznamuje kontrolovaného so skutočnosťami, ktoré úrad zistil v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného a ktoré zakladajú porušenia tohto zákona. K zastaveniu konania tiež nedôjde vtedy, ak podnet na výkon kontroly ním zadávanej zákazky alebo koncesie vezme späť kontrolovaný, ktorému zákon ukladá povinne podať takýto podnet pred uzavretím zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, pred ukončením súťaže návrhov, pred zadaním zákazky na základe rámcovej dohody alebo pred ukončením postupu inovatívneho partnerstva (v prípade nadlimitných zákaziek alebo koncesií financovaných čo len z časti z prostriedkov Európskej únie).

K § 169 a § 170

Predmetné ustanovenie vymedzuje typy rozhodnutí, ktoré úrad vydáva ako výsledok konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, ako aj niektoré špecifické obsahové náležitosti týchto rozhodnutí.

Úrad môže v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného odstrániť protiprávny stav alebo zrušiť použitý postup zadávania zákazky, postup zadávania časti zákazky alebo súťaž návrhov, a to za

podmienky, že postupom kontrolovaného bol porušený tento zákon a porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania. K uvedenému úrad pristúpi len v konaní pred uzavretím zmluvy. Ak úrad v konaní o preskúmaní úkonov kontrolovaného na základe námietok nezistí porušenie tohto zákona, na ktoré poukazuje navrhovateľ v podaných námietkach a ktoré by mohlo ovplyvniť výsledok verejného obstarávania, námietky sa zamietnu ako neopodstatnené. Okrem toho je úrad oprávnený nariadiť odstránenie protiprávneho stavu, ak v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok zistí porušenie tohto zákona, ktoré nemohlo ovplyvniť výsledok verejného obstarávania.

Ak dôjde k zisteniu porušenia tohto zákona, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, úrad v rozhodnutí uvedie taxatívny výpočet ustanovení tohto zákona, ktorých porušenie zistil, ak tieto porušenia mali alebo mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.

Vzhľadom na princíp koncentrácie konania úrad v konaní, v ktorom rozhoduje o dvoch alebo viacerých námietkach, vydá len jedno rozhodnutie, v ktorom rozhodne všetkých námietkach, ktoré sú predmetom konania v danej etape verejného obstarávania.

V konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok sa uplatňuje princíp viazanosti úradu obsahom podaných námietok, ktorého následkom je, že úrad je v tomto konaní oprávnený rozhodnúť len o namietaných skutočnostiach. Ak úrad v tomto konaní zistí aj iné porušenia tohto zákona kontrolovaným než tie, ktoré boli obsahom námietok, tieto môžu byť predmetom samostatného konania o preskúmanie úkonov kontrolovaného, napr. z vlastného podnetu úradu.

Princíp viazanosti úradu obsahom podaných námietok sa neuplatňuje pri námietkach podaných orgánom štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci týkajúce sa verejného obstarávania, v ktorom boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z Európskej únie.

Okrem toho bude úrad povinný vo všetkých rozhodnutiach, v ktorých konštatoval zistenie porušenia tohto zákona, preventívne stručne vysvetliť kontrolovanému, ako sa v budúcich skutkovo totožných prípadoch vyhnúť porušeniam zákona, ktorých sa kontrolovaný dopustil.

Z dôvodu finančnej náročnosti znaleckých posudkov a odborných stanovísk, ktoré sú v niektorých prípadoch nevyhnutnú pre vydanie rozhodnutia vo veci, sa ustanovuje možnosť úradu uložiť povinnosť nahradiť trovy konania tomu účastníkovi konania, ktorý nemal v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok úspech.

K § 171 až § 173

Navrhovaným ustanovením sa významne rozširuje možnosť podať odvolanie, o ktorom rozhoduje rada úradu ako kolektívny orgán. Zatiaľ čo v súčasnosti je možné podať odvolanie len proti rozhodnutiam úradu o námietkach, navrhuje sa rozšíriť možnosť domáhať sa zmeny rozhodnutia úradu v odvolacom konaní aj v prípade rozhodnutí, ktoré úrad vydá v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného z vlastného podnetu úradu alebo z podnetu oprávnených osôb. Tiež sa navrhuje možnosť podať odvolanie rade úradu aj v prípade rozhodnutí, ktorými úrad nariadil zrušiť verejné obstarávanie z dôvodu nedoručenia kompletnej dokumentácie úradu.

Súčasne sa rozširuje okruh subjektov oprávnených podať odvolanie proti rozhodnutiu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného na základe námietok, a to z účastníkov konania o preskúmanie na všetkých úradu známych uchádzačov, záujemcov a účastníkov, ak úrad z dôvodu zistenia, že postupom kontrolovaného bol porušený tento zákon a porušenie malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, nariadil odstrániť protiprávny stav alebo zrušiť použitý postup zadávania zákazky.

K § 174 a § 175

Návrh na určenie neplatnosti zmluvy sa preberá zo súčasnej právnej úpravy, pričom zostáva zachovaná možnosť úradu domáhať sa pred súdom určenia neplatnosti zmluvy, koncesnej zmluvy, rámcovej dohody, ako aj určenia neplatnosti dodatku k nim pred súdom. Žalobu je v takom prípade potrebné podať v jednoročnej lehote plynúcej od ich uzavretia.

Rovnako zostáva zachovaný inštitút podania návrhu oprávnenej osoby na určenie neplatnosti zmluvy, koncesnej zmluvy alebo rámcovej dohody, ktorý môže uplatniť uchádzač, záujemca, účastník alebo osoba, ktorá mohla mať záujem o získanie konkrétnej nadlimitnej zákazky alebo nadlimitnej koncesie.

K § 176

Navrhované ustanovenie taxatívne vymedzuje porušenia zákona, za ktoré úrad obligatórne ukladá sankcie. Sankcie za správny delikt sa ukladajú buď verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi alebo hospodárskym subjektom, resp. účastníkom procesu verejného obstarávania. Sankcie ukladané verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi majú povahu peňažnej pokuty. Sankcie ukladané hospodárskym subjektom resp. účastníkom procesu verejného obstarávania majú buď povahu peňažnej sankcie, zákazu účasti vo verejnom obstarávaní alebo ich kombinácie.

Úrad rozhoduje o ukladaní sankcií za správne delikty v správnom konaní, ktorého postup upravuje správny poriadok. Ustanovením je stanovená aj subjektívna a objektívna lehota na začatie správneho konania.

K § 177

Navrhované ustanovenie upravuje register osôb so zákazom účasti a nadväzuje na úpravu správnych deliktov, v rámci ktorej úrad ukladá za vymedzené správne delikty sankcie v podobe zákazu účasti vo verejnom obstarávaní. Účelom registra je jednoduchšia orientácia pre úrad ale aj pre verejných obstarávateľov a obstarávateľov, pokiaľ ide o osoby, ktoré majú tento zákaz uložený.

K § 178

Navrhované ustanovenie zavádza osobitný inštitút, ktorý sa uplatňuje vo vzťahu k obstarávateľovi. V rámci tejto úpravy sa zohľadňuje, že v rámci relevantného trhu vymedzeného konkrétnym geografickým územím môžu byť niektoré odvetvové činnosti vystavené hospodárskej súťaži vystavené takej intenzite, že ďalšia regulácia pravidlami verejného obstarávania nie je potrebná. Navrhovaným ustanovením sa upravuje základný procesný rámec pre iniciovanie konanie pred Európskou komisiou o ustanovenie výnimky z používania pravidiel verejného obstarávania.

K § 179

Navrhovanou úpravou sa zavádzajú ustanovenia reglementujúce vzťah všeobecného predpisu o správnom konaní k normatívnej úprave tohto zákona.

K § 180 a § 181

Úprava splnomocňovacích a prechodných ustanovení.

K § 182

Úprava zoznamu preberaných právnych aktov Európskej únie.

K § 183

Úprava derogačných ustanovení

Čl. II

K bodu 1

Zavádza sa sankcia za porušenie zákazu uloženého podľa § 38h.

K bodu 2

Navrhovaným znením sa transformuje súčasná právna úprava vo forme zákonnej povinnosti vylúčiť z procesu verejného obstarávania podnikateľa podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní, ktorý sa dopustil dohody obmedzujúcej súťaže, na uloženie zákazu účasti vo verejnom obstarávaní rozhodnutím úradu. Uvedená zmena zvyšuje právnu istotu podnikateľov, ktorým bude takéto rozhodnutie adresované, ako aj verejných obstarávateľov a obstarávateľov, keďže bude jednoznačné, v akej dobe a na akých podnikateľov sa zákaz vzťahuje a nebude to na posúdení verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa.

Navrhovaná právna úprava je bežná v krajinách Európskej únie a podobný model sa uplatňuje v Českej republike.

Úrad bude mať povinnosť uložiť zákaz účasti na verejnom obstarávaní vždy, keď ukladá pokutu za tzv. bid rigging, t.j kolúziu v tendroch, a teda nebude mať diskrečnú právomoc na posúdenie, kedy zákaz uložiť a kedy nie.

Výnimkou z uloženia zákazu je uplatnenie programu zhovievavosti, kedy podnikateľovi, ktorému na základe uplatnenia tohto programu nebola uložená pokuta alebo mu bola pokuta znížená, sa zákaz účasti neuλοží. Táto úprava kopíruje súčasný právny stav a prispieva k atraktivite programu zhovievavosti, čo má za následok efektívnejšie odhaľovanie kartelov.

V prípade urovnania sa redukuje doba zákazu účasti, čo má na jednej strane motivovať účastníkov konania k efektívnemu ukončeniu konania, čo má za cieľ šetriť verejné zdroje a zároveň zabezpečiť čo najefektívnejší zásah úradu.

Pre odstránenie pochybností sa upravuje jednoznačne moment začatia doby uplatňovania zákazu.

Vzhľadom na to, že Úrad pre verejné obstarávanie bude viesť register osôb, ktorým bol uložený zákaz účasti vo verejnom obstarávaní, úrad bude zasielať konečné rozhodnutie Úradu pre verejné obstarávanie.

K bodu 3

Vzhľadom na to, že prichádza k zmene kompetencie je potrebné upraviť právomoc úradu tak, aby zákaz účasti na verejnom obstarávaní mohol uložiť za konanie pred účinnosťou zákona len vtedy, ak by sa takýto zákaz uplatňoval ex lege podľa predpisov účinných v čase spáchania správneho deliktu.

Čl. III

K bodu 1

Zmena vyvolaná potrebou zjednotenia terminológie s navrhovanou legislatívnou úpravou.

K bodu 2

Zmena vyvolaná potrebou aktualizácie odkazu na osobitný predpis.

Čl. IV

Úprava účinnosti zákona.